

Ovu knjigu posvećujem
svojoj ženi Kerstin,
svojim roditeljima i svima koji su,
u najtežim godinama mojeg života,
u ljubavi stajali uz mene.

Norbert Ammon

Pad prema nebu

Susreti s Bogom u dubini

Copyright:

Crkva Radosne vijesti

Marulićev trg 17,
HR - 10 000 Zagreb
www.crkva-radosne-vijesti.hr
www.soulsaver.hr

Kršćanska zajednica svih naroda

P. P. 386
BiH-71000 Sarajevo
email: kzsnsarajevo@gmx.net
www.soulsaver.ba

siječanj 2006.

Sadržaj

Predgovor	6
[1] Htio sam biti pobjednik	8
[2] Pad s posljedicama	12
[3] Mir s Bogom.....	15
[4] Glasan kršćanski život.....	17
[5] U kandžama sekte?.....	18
[6] Dijagnoza: rak	24
[7] Kemijsko oružje	30
[8] Liječi li Bog čudima?	38
[9] Jednostrano zaljubljen	44
[10] Radiološko oružje.....	45
[11] Druga životna prilika?.....	49
[12] Recidiv	54
[13] Teška odluka.....	58
[14] Iskustva s alternativnom medicinom.....	61
[15] Usponi i padovi	64
[16] Gorko razočaran	69
[17] Ne moja, nego tvoja volja	73
[18] Predodređen za rak	76
[19] Povratak školskoj medicini	81
[20] Bog mi govori kroz Joba.....	85
[21] Moji medicinski vodiči.....	88
[22] Hoću li uskoro umrijeti?.....	91
[23] Svakodnevica	96
[24] Mjera za produljenje života.....	102
[27] U porazi za zimskim prebivalištem.....	127
[28] Moj veliki neprijatelj: bol.....	132
[29] Odvikavanje od morfija – najgora noć	141
[30] Prijeteća invalidnost	149
[31] Život invalida	154
[32] Bog gradi kuću mog života	165
[33] Pogreb.....	168
[34] Pismo prijateljima	174

Predgovor

Kad su me prvi put pitali želim li napisati knjigu o svojim iskustvima s bolešću, reagirao sam odbojno: “Zar već nema dosta priča o oboljelima i patnicima? Osim toga, razvoj moje bolesti bi na neke čitatelje mogao djelovati obeshrabrujuće.”

Ono što me na kraju ipak potaknulo na pisanje ove knjige, bilo je ohrabrenje Wilfrieda i Sylvije Plock, Dietera Schmidta i drugih prijatelja. Smatrali su da bi Božje djelovanje u mojem životu moglo utješiti i ohrabriti mnoge ljude. Nakon dužeg oklijevanja, početkom 2003. bacio sam se na posao. Osnova za to je bilo 300 stranica dnevnika, koje sam tijekom bolesti pisao kako bih “probavio” svoju patnju.

Zahvalan sam svima koji su me tijekom pisanja podržavali u molitvi i uvijek me iznova poticali da nastavim. Zahvalan sam i svima koji su razradili ovaj rukopis i u njega unijeli svoje ideje. Ali prije svega sam zahvalan svojoj neizrecivo dragocjenoj ženi Kerstin, koja je prilikom zapisivanja mojih iskustava s patnjom bila draga pomoćnica, baš kao što je sve do danas i ostala u nošenju te patnje.

Stalan poticaj bile su mi i sljedeće misli o dalekosežnosti pisane riječi: “Ona se nikada ne povlači, nikada se ne plaši; nikada ne dolazi u kušnju da odstupi; nikada se ne umara i ne da se obeshrabriti; jeftino putuje; djeluje dok spavamo, nikada ne gubi kontrolu nad sobom, a nastavlja djelovati čak i onda kad smo već odavno mrtvi. Ona čovjeka uvijek nalazi s pravim unutarnjim stavom; jer ona mu govori samo ako si uzme vremena za čitanje; uvijek stoji iza onoga što je rekla; ona je poput ribičkog mamca, koji uvijek visi u vodi.”

Moja je najveća želja da ova knjiga malo doprinese boljem upoznavanju Isusa Krista, i to kao Boga, čije putove kao ljudi

uvijek ne razumijemo, ali u kojeg se uvijek i u potpunosti možemo pouzdati. On ima dobre namjere, čak i kad ništa ne izgleda baš tako dobro. On stavlja terete, ali ih i pomaže nositi. On ne griješi – nikada! To sam u dosadašnjih šest godina bolesti iskusio u punini.

[1] Htio sam biti pobjednik

Kolovoz je godine 2003. Blaga ljetna večer, jasno zvjezdano nebo. Oko nas vlada ugodna tišina. U pozadini cvrče cvrčci, a u daljini se čuje kreketaње žaba. Okružuje nas miris lavande. Plamen svijeće treperi na blagom povjetarcu. U čašama na stolu ispred nas bljeska se puno crno vino i mame nas probrane vrste sira s hrskavim francuzom obećavajući poseban užitak. Sjedim sa svojom ljubljenom ženom i dragim prijateljima na našoj terasi i uživam u romantičnoj atmosferi. Ispunjava me intenzivni osjećaj životne radosti. Nema pomisli na bol ili patnju. Nema briga, niti straha. Osjećam se kao na godišnjem odmoru. Život je lijep! U toj prekrasnoj atmosferi na mjesec dana zaboravljamo sve.

I boravak u bolnici u kolovozu 1996. kada je sve bilo posve drugačije: nebo je vani visjelo teško poput olova, prepuno sivih oblaka, a unutra je prostoriju osvijetljavalo kričavo neonsko svjetlo. Monitor je jednolično piskutao. Rezak miris sredstava za dezinfekciju i tinktura za rane ulazio mi je u nos. Ispred mene na plastičnom pladnju hladna večera: omekšao bijeli kruh, uz to blijeda kobasica iz konzerve, umjetni sir za mazanje i čaj od komorača. Ležao sam na intenzivnom odjelu bolnice još uvijek omamljen od narkoze. Tijekom operacije kolabiralo je lijevo plućno krilo – pneumotoraks, kako je to nazvao liječnik. U boku se nalazilo crijevo, kroz koje se pomoću podtlaka iz mojeg plućnog prostora isisavala tekućina. Svaki udisaj prouzrokovao je snažne bolove, svaki je pokret bolio. Osjećao sam se smrtno bijedno i prestrašeno. Hranu sam ostavio netaknutu. Teške su mi misli kružile glavom, ispunjavao me tup osjećaj nesigurnosti i mučilo me tjeskobno pitanje: “Hoće li tkivo koje su upravo uzeli radi testa potvrditi sumnju u rak?”

Obje situacije opisuju trenutke iz posljednjih sedam godina mojeg života. Ponekad mi se činilo kao da se vozim brežuljcima i

dolinama: bilo je sunčanih visina, ali i mračnih dubina. Ljepota i poteškoće, sreća i patnja bili su vrlo blizu jedni drugima.

Sve je počelo 1. siječnja 1968. u Schwabachu kod Nürnberga: moje je rođenje zapravo trebalo biti lijepa novogodišnja čestitka mojim roditeljima. Ali već pri mojem ulasku u ovaj zemaljski život, radilo se o životu i smrti: pupkovina je bila dvaput omotana oko mog vrata. Gotovo sam se ugušio.

S četiri godine sam bio toliko plašljiv da bez sestre Martine nisam htio ići u vrtić. U svjedodžbi na prvom polugodištu 1. razreda stajala je napomena: “Boji se govoriti.” Prvi školski rad – diktat – sam zabrljao: naprijed je velikim brojkama pisalo 1-2. Boljelo me kad su mi se djeca rugala: “Imaš kose oči, izgledaš k’o Kinez.” Pa niti ja nisam bio zadovoljan svojim izgledom. Takvi događaji slabili su moje ionako slabo samopoštovanje.

Odrastao sam u dobrim okolnostima: moji su roditelji sestrama i meni posvećivali mnogo vremena. Provodili smo lijepo odmore u planinama, igrali se u vrtu ili obližnjoj šumi. Ozbiljne svađe u obitelji bile su mi jednako nepoznate kao i usamljenost. Već s tri godine upoznao sam Andreasa, dječaka iz susjedstva, koji mi je postao “prijatelj iz pješčanika”. Otada sam uvijek imao prijatelje s kojima sam se dobro razumio. Od njih sam dobio i svoj današnji nadimak Nobby.

Možda je u tome moje genetsko nasljeđe odigralo svoju ulogu, možda doživljaji iz ranog djetinjstva, a možda i moji početni neuspjesi u školi – u svakom slučaju sam već u djetinjstvu podsvjesno razvio način razmišljanja i življenja: “Ne želim biti gubitnik, nego pobjednik”... a u to sam uložio mnogo energije i vremena. U školi sam počeo marljivo učiti pa sam iz godine u godinu poboljšavao svoje rezultate. Osmi razred nisam morao ponavljati, iako sam propustio više od pola godine nastave: Na povratku kući iz škole vozio sam se biciklom, kad me je udarila

žena dok je unatraske izlazila iz svojeg dvorišta. Frontalno sam se sudario s autom, preletio ga u visokom luku i pri tome zadobio komplicirani prijelom natkoljenice. Dvije operacije i mnogo treniranja bilo je potrebno da bih opet uspio nastaviti tamo gdje sam stao – posebice u glavnom predmetu: tjelesnom. Ali uspjelo je. U 10. razredu moj prosjek ocjena je bio toliko dobar da sam bio odlikovan kao drugi najbolji učenik u cijeloj realnoj školi.

Darove sam otkrio i u sportu. Počeo sam trenirati pa sam i u školskom sportskom društvu, ali i u plivačkom društvu, brzo dospio među najbolje. To je ojačalo moje samopouzdanje i potaknulo me da još jače treniram. Sve što sam radio, radio sam punim srcem i svim snagama. Disciplina mi je očigledno bila podarena još u kolijevci. Bez unutarnjih trzavica mogao sam se odreći igara s prijateljima ili napetog filma na televiziji, ako je to bilo potrebno kako bih dovršio domaće uratke ili sudjelovao na plivačkim natjecanjima.

Usprkos angažmanu u školi i sportu, ostajalo mi je dosta vremena za druge aktivnosti. Tražio sam pustolovinu: kao dijete uz logorsku vatru, na kupanju ili šatorovanju na obližnjoj rijeci Rednitz. Kasnije na putovanjima, primjerice biciklom kroz Austriju, vlakom po Zapadnoj Europi ili skijanjem i planinarenjem Alpama. Kako sam se na taj način dobro mogao isključiti iz svakodnevnice! Ja sam postajao sve manje važan i malen. Pogled je padao na prirodne ljepote. Snijegom pokriveni planinski divovi i jasno zvjezdano nebo očaravali su me. Ako nisam nekamo putovao, vikende sam provodio s prijateljima u gostionicama i diskotekama. Bili smo dobra ekipa i zajedno smo proveli mnoge lijepe sate.

Školovanje i posao

Nakon realne škole dobio sam željenu obuku u Deutsche Bank. Kao i tako često u svojem životu, i ovdje sam imao početničkih problema. Nespretno sam na pozdravnoj zakusci prvog radnog

dana vrh svoje kravate umočio u juhu. Poslije sam razbijao glavu time kakav sam utisak ostavio na šefa osoblja koji je sjedio pokraj mene. A niti iza bankovnih pultova sa svojih 16 godina sigurno nisam djelovao snalažljivo, ali veliko zanimanje za posao i marljivost pomogli su mi da uspješno završim školovanje.

Primili su me u radni odnos i, uz 15 mjeseci prekida radi odlaska u vojsku, radio sam godinu i pol kao savjetnik za klijente. I dalje sam svoj posao smatrao sadržajno zanimljivim. Posebno sam uživao u seminarima na kojima sam imao mogućnost naučiti nove stvari. Ali ono što mi se od početka nije baš svidjelo, bila je činjenica da se moj učinak bankara sve više mjerio prema prodanim ugovorima o štednji, kreditima ili investicijskim fondovima. Volio sam savjetovati ljude koji su dolazili k meni da bi pohranili novac, ali bilo mi je dosadno aktivno prilaziti klijentima i nazivati ih kući kako bih u okviru najnovije akcije stambene štednje mogao sklopiti što više ugovora.

Osjećaji i religija

Moj emocionalan život bio je neobično stabilan. Naravno da sam se često zaljubljuvao i to uvijek u nove djevojke, ali takvi osjećaji nisu obuzimali moje misli. Prvo ljubavno pismo, koje sam dobio s 14 godina, neodgovoreno sam bacio u koš za smeće jer uopće nisam bio zainteresiran za taj odnos. Za to da i sâm priđem drugom spolu, do svoje sam 18. godine bio previše plašljiv. Zatim sam često upoznao mlade žene, s njima održavao platonska prijateljstva, ali nisam imao seksualne kontakte. Nisam to ni htio. Već sam u mladim godinama čeznuo za trajnim odnosom, za ženom svog života, s kojom bih mogao osnovati obitelj i ostarjeti.

Vjerske stvari u mojem životu nisu igrale važnu ulogu. Kao što je i uobičajeno u evangeličkoj crkvi, kršten sam kao dijete. Bilo je tu neke religioznosti. “Dođi Gospodine Isuse, budi naš gost, i blagoslovi ono što si nam podario”, bila je svakodnevna

molitva prije jela u našoj obitelji. Osim toga, kao dijete sam često klečao pred krevetom i molio “Očenaš” ili: “Oče u nebu učini me pobožnim, da mogu doći u nebo”. Niti informacija o evangeličkoj vjeri nije mi nedostajalo: na vjeronauku, u nedjeljnoj službi za djecu, na pripremi za potvrdu... posvuda se pričalo o Isusu. Ali za mene je to uglavnom bio obavezni program. O Bogu nisam razmišljao ništa dublje. Prilikom potvrde nije mi u prvom redu bila važna potvrda mogeg krštenja ili svjesno okretanje Isusu Kristu, nego darovi. Konačno sam si mogao priuštiti liniju. Bio sam nominalan kršćanin. Ovdje, na ovoj planeti, htio sam biti sretan pa sam se za to i borio.

[2] Pad s posljedicama

U proljeće 1989. dogodilo se nešto presudno: zajedno s prijateljem Uweom otišao sam na planinarenje. Na nekom uskom, snijegom pokrivenom putu, okliznuo sam se i preko stijene i leda pao oko 100 metara u dubinu. Posljedica: obje slomljene ruke, slomljena noga, duboke ogrebotine i dvotjedni boravak u bolnici u Austriji. Gotovo nepokretan i vezan za krevet, sada sam imao dosta vremena za razmišljanje. Dva pitanja nisu mi izlazila iz glave: Što dolazi poslije smrti? Kako sam lako pri ovom padu mogao slomiti vrat! Kako mogu smisljeno urediti ovaj kratki život?

Shvatio sam: “Uspješan si. Do sada si postigao sve što si odlučio. Ali to ne može biti sve! Život mora nuditi više od toga da od ponedjeljka do petka radim, a za vikend se bavim sportom i idem u disk.” Nešto se moralo promijeniti! Htio sam svoj kratki život iskušati bolje nego dotada. I tako sam počeo tražiti pravu sreću.

Ta je potraga imala svoje posljedice. Priznao sam si da sam nezadovoljan svojim poslom. Najprije mi je bilo teško dati otkaz na sigurnom mjestu u banci uz prigovore mogeg oca i mojih nadređenih i krenuti u nesigurnu budućnost. Ali mislio sam da je bolje jednom napraviti pogrešku nego cijeli život protratiti

žaleći za propuštenim prilikama. Kad je jedan kolega učinio isti korak i pošto su me neki prijatelji ohrabрили na to, konačno sam skupio hrabrosti: dao sam otkaz u Deutsche Bank i u rujnu 1989. se prijavio na Višu državnu zanatsku školu u Nürnbergu za dvogodišnje školovanje za polaganje stručne mature.

Prije svega mi je stalo do toga da proširim opće znanje. Htio sam imati više vremena i mira za razmišljanje o važnim stvarima u životu. Sada sam doduše imao manje slobodnog vremena nego u banci, ali sam bio sretniji. Tako je to uvijek bilo u mojem životu: kad sam bio uvjeren da sam na pravom putu, bio sam zadovoljan, bez obzira na opterećenost poslom, pa čak i na to je li sve išlo po planu.

U potrazi za smislom i srećom

Uz školu i sport počeo sam istraživati sve što bi mi moglo pomoći u potrazi za ispunjenim životom: autogeni trening, knjige Ericha Fromma, ezoterija, psihologija uspjeha... ali ništa mi istinski nije pomoglo.

Iz knjiga Ericha Fromma naučio sam, primjerice, kako je bijedno naše kapitalističko društvo: mi mislimo da postupamo prema vlastitim interesima, ali smo u stvarnosti pod snažnim utjecajem tržišnih zakona. Naš nas mentalitet uspoređivanja tjera da želimo biti bolji od drugih. A marketinški karakter nas potiče da se na tržištu rada trudimo oko povećanja svoje “vrijednosti”. Materijalne vrijednosti nalaze se u središtu našeg razmišljanja i postupanja. Ali tko sam ja, ako sam ono što imam, kad izgubim to što imam? Vlasništvo nas čini neslobodnima, potiče strah da ćemo nešto izgubiti. Fromm je objašnjavao koji je taj posebni put: voljeti, dijeliti, davati, moći uživati u stvarima, čak i ako nisu moje vlasništvo. Ali on nije govorio kako se dolazi do tog stava, kako se postaje slobodan od mentaliteta uspoređivanja i marketinškog karaktera.

“Psihologija uspjeha” mi je govorila: “Pomozi si sam jer ti inače nitko drugi neće pomoći!” Isprobao sam ponuđene strategije za sretniji život. Najprije sam si trebao postavljati ciljeve: htio sam zabavan posao na kojem ću zarađivati dovoljno da si mogu priuštiti lijepu kuću, brzi auto i dva godišnja odmora na godinu. Htio sam biti zdrav, sportski tip i obrazovan, imati dobre prijatelje i prije svega dragu, zgodnu ženu. Ciljevi su bili jasni. Sada se još trebalo dobro potruditi za njih i već uživati putem prema njima. Jednim dijelom puta to mi je uspijevalo jer me školsko gradivo jako zanimalo i učenje je pričinjavalo radost. Poboljšao sam svoje šanse za dobro radno mjesto, a imao sam i dovoljno slobodnog prostora za putovanja, izlaske i upoznavanje zanimljivih ljudi.

I tako sam u svojoj potrazi za srećom dospio malo dalje – ako ništa drugo, sad sam bar radio ono što sam volio. Ali ono odlučujuće je još nedostajalo. Ta takozvana literatura za uspjeh mi je doduše pokazala kako mogu urediti svoj zemaljski život, ali na ona važna pitanja nije davala odgovore: “Kako da pronađem mir u srcu za kojim tako čeznem? Što dolazi nakon smrti? Kako da se oslobodim straha od smrti?” Primijetio sam da moj život prolazi kao dah i osjećao sam se gonjeno razmišljajući kako da to malo vremena proživim što ispunjenije.

Borba protiv zavisti

Osim toga, ambicioznost me činila neslobodnim i nezadovoljnim. Rado bih sve uzimao lakše, ali bio sam perfekcionista i nisam mogao samo odložiti svoj mentalitet uspoređivanja. On se pokazivao u obliku zavisti prema mojem mlađem bratu Geraldju koji je u mnogim stvarima bio onakav kakav sam ja htio biti. Htio ja to ili ne – uvijek bih se iznova uhvatio kako se uspoređujem s njim: “On je inteligentniji od mene, u školi ima bolje ocjene a time i bolje izgleda za budućnost. Njega zanima više stvari nego mene i zbog toga ima veće opće znanje...”

Budući da smo obojica živjeli kod roditelja, svakodnevno sam viđao njegove jake strane i svoje slabosti. Počelo je kao sitnica, a onda se polako širilo nešto zavisti, a s vremenom se taj korov proširio. Došlo je i vrijeme kada više nisam mogao skrivati svoju zavist. Poprimala je oblik zajedljivih primjedaba prema njemu zbog čega je naš odnos vrlo patio.

Svakako sam se htio osloboditi svojih zavidnih misli. Ponovno sam pomoć tražio u knjigama. Tamo su se samo prikazali moji problemi: zloradost, nesposobnost za divljenje, grčevita težnja za nadmoći. Postalo mi je jasno: “Zavist, na svoju vlastitu bol, sve tuđe vidi velikim, a sve svoje malim.” Onaj tko je zavidan, ne opaža vlastitu sreću. On obezvređuje ono što ima i može cijiniti samo ono što nema.

Ti su problemi u literaturi bili opsežno objašnjeni, ali djelotvornu metodu da steknem kontrolu nad njima, tamo opet nisam pronašao. Preporučili su da i sam radim ono čemu se divim na osobi kojoj zavidim, ali to mi nije pomoglo. Gerald će uvijek ostati nadmoćniji. Umjesto da se toga oslobodim, moja je zavist poprimila gotovo bolesne razmjere.

[3] Mir s Bogom

Moja potraga za smislom i srećom potrajala je ukupno godinu i pol dok u novinama nisam otkrio pozivnicu u crkvenu zajednicu Schwabach na predavanje o “Smislu života”. Upravo to sam tražio pa nisam morao puno razmišljati. Bio sam nazočan kad je 5. listopada 1990. propovjednik Jürgen Mette govorio o “mojoj” temi.

Poruka te večeri bila je potpuno suprotna svemu što sam do tada čitao. Posvuda se radilo o tome kako mogu pomoći sam sebi, a

sada sam čuo da vlastitim snagama neću ništa postići i da trebam Božju pomoć.

Jürgen Mette je na temelju Biblije objasnio da ću za svoj život jednog dana morati odgovarati pred svetim Bogom. Taj Bog će me proglasiti krivim, jer nisam slijedio čak ni njegove dvije najvažnije zapovijedi: “Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim”, i “Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga.” (Matej 22,37.39). Za razliku od toga, ja sam najviše volio samoga sebe. Za Boga se nikada nisam ozbiljno brinuo. Vrlo sam brzo shvatio: “Svojim, iz mojeg kuta gledanja, pristojnim životom tog Boga ne mogu zadiviti. On će me morati osuditi. Da nisam preživio pad u planini, morao bih vječnost provesti u paklu, neopisivo strašnom mjestu.”

Na sreću, postoji put da se zaobiđe Božji sud. Biblija kaže u Ivan 3,16: “Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni.” Kakav poklon: Isus Krist je na sebe uzeo kaznu koju sam ja zaslužio. On je osobno za mene otišao na križ, na neki je način umjesto mene proživio pakao, da ja ne bih bio proklet, već da bih došao u nebo. Isusova ljubav me prevladala.

Dok većina ljudi prolazi kroz teške unutarnje borbe prije nego što prihvate Božju ponudu, ja sam bez daljnjeg oklijevanja prišao propovjedniku i rekao mu: “Ja vjerujem! I želim imati taj novi, vječni život.” Zatim smo se zajedno pomolili. Priznao sam Isusu Kristu sve grijehе kojih sam se sjetio i molio sam ga za oprostjenje. Konačno sam pronašao ono što sam u skrovitosti svojeg srca oduvijek tražio: mir s Bogom, sigurnost da ću jednog dana doći u nebo i smisleni život pod Božjim vodstvom.

Kao što sam već spomenuo, već sam ranije dosta čuo o Isusu. Ali ipak nisam bio svjestan da se za život s njim moram izričito

odlučiti, kako bih bio oslobođen krivnje za svoje grijehе. Isto tako nisam znao da je on htio zauzeti prvo mjesto u mojem životu.

Dalekosežnost toga mi tada još uvijek nije bila jasna, ali danas znam da sam 5. listopada 1990. donio najvažniju odluku u svojem životu. Bez pada u planinama možda ne bih nikada intenzivnije razmišljao o životu, smrti i osobi Isusa Krista. Zato svim srcem mogu posvjedočiti: zahvalan sam za tu nesreću – ne za boli, ali za to da je ona bila pokretač moje potrage a time i odluke da postanem kršćanin.

[4] Glasan kršćanski život

Sada sam prihvatio Isusa Krista u svoje srce i postao Božje dijete (Ivan 1,12). U mojem načinu života se ipak malo toga promijenilo. I dalje sam nedjeljom radije spavao, nego da idem na bogoslužje. I dalje mi je prije svega bilo stalo do moje dobrobiti. Podsvjesno sam imao sljedeći stav: “Uzmi sve što je dobro za tebe u vjeri, u poslu i u slobodnom vremenu.”

Gledajući unatrag, žao mi je zbog toga. Trebao sam nakon svoje odluke za Isusa Krista sistematski učiti osnove kršćanskog života, svakodnevno čitati Bibliju i moliti, trebao sam se odgovorno priključiti nekoj crkvi, da bih zajedno s drugim kršćanima slavio Boga i slušao poruke iz njegove riječi. Na taj bih način samo razvio oduševljenje za Boga i njegove stvari. Ja sam se umjesto toga zadovoljavao odlascima na tjedne sastanke za mladež u crkvenoj zajednici Schwabach, kamo su me uvijek iznova ljubazno pozivali. Umjesto da pitam što Bog želi od mene, nastavio sam živjeti kako sam ja smatrao ispravnim.

Položivši stručnu maturu, preselio sam u Trier, da bih tamo od listopada 1991. studirao “European Business” – međunarodni studij ekonomije s jednom godinom boravka u inozemstvu.

I dalje sam doduše bio u kontaktu s grupom kršćana u Schwabachu, prije svega zato što mi je jedna dobra prijateljica redovito pisala i izvještavala me o novostima, ali studij i hobiji toliko su me obuzimali da u svojem novom prebivalištu nisam aktivno tražio zajedništvo s kršćanima. Nisam to niti smatrao potrebnim. U stvarnosti Isus Krist je u mojem životu igrao samo sporednu ulogu. Za njega sam si uzimao malo vremena, i nastavio sam živjeti svoj sebičan život kao i prije nego što sam postao kršćanin. Kad sam molio, uglavnom se radilo o meni. Bog mi je trebao pomagati u provođenju mojih planova. Nisam primijetio da sam ga iskorištavao kao automat za blagoslove. Po načelu: ubaci molitvu i vjeru, a Bog će izbaciti blagoslov u obliku ispunjenih želja. Boga sam volio prije svega zbog onoga što mi je davao, a manje zbog njega samog.

[5] U kandžama sekte?

Ali Bog se umiješao. U ljeto 1992. tijekom prakse kod Njemačkog društva za ulaganja i razvoj u Kölnu, jednog su mi dana na vrata u studentskom domu pokucali koreanski misionar po imenu Mose i njemački student Andreas. Započeli smo razgovor. Pozvali su me na produženi vikend s predavanjima o biblijskim temama u Nizozemsku. Organizatora nisam poznavao: UBF, University Bible Fellowship, grupa osnovana u Koreji svoj je zadatak vidjela u misijskom radu sa studentima. Nakon početnog kolebanja, dao sam se nagovoriti. Na kraju krajeva, u Kölnu nisam poznavao nikog pa sam se veselio svakom kontaktu.

Na toj vjerskoj konferenciji sve mi je djelovalo čudno – počevši od tolikih azijskih lica. Snažan utisak su ostavile priče ljudi, koji su po vjeri bili oslobođeni teških nevolja, kao što su ovisnost o drogama, i koji su u Isusu Kristu pronašli novo uporište. Dirnulo me koliko Bog voli ljude, pa i mene! Spoznao sam zašto do tada nisam imao živi odnos s Isusom Kristom: s jedne strane sam čitao Bibliju – ako sam je uopće čitao – sa sumnjom i kritičkim

stavom. Ja sam prosuđivao Božju riječ, umjesto da dopustim da Božja Riječ prosuđuje mene. S druge strane, moje su srce osvajale svakodnevne stvari. Isusu Kristu nisam dao mjesta da djeluje u meni.

To se trebalo promijeniti. Odlučio sam od sada proučavati Bibliju i “testirati” ju, na što smo i pozvani u Ivan 7,17: “Tko je od vas spreman činiti volju Božju, spoznat će dolaze li ove riječi od Boga...” “Ja to mogu i sam”, mislio sam. Kontakt s kršćanima u UBF-u u Kölnu htio sam prekinuti nakon prakse, ali Mose i Andreas su me uvjerili u to da se i dalje svakih 14 dana sastajemo na čitanje Biblije. Naizmjenično bi jedan od njih dolazio u Trier ili bih ja preuzeo dvoipolnatno putovanje do Kölna. Tako sam si bar sigurno uvijek iznova uzimao vremena i mira za čitanje Biblije.

Skučen i razočaran

Nešto kasnije, moj kolega sa studija Steve me pozvao u Slobodnu evangeličku crkvu u Trieru. Tamo su me oduševili srdačni međuljudski odnosi. Dovoljan razlog da i dalje povremeno odem na nedjeljna bogoslužja i mjesečne biblijske seminare. U crkvi u Trieru atmosfera je bila opuštenija, posve drugačija nego u UBF-u. Osjećao sam se slobodnije, radosnije, ali nisam uviđao da s crkvom u Kölnu nešto nije bilo u redu.

S vremenom je postalo sve teže pronaći dovoljno slobodnog prostora za sve moje aktivnosti: tijekom semestra sam puno učio budući da sam dobro htio završiti studij. Vrijeme u kojem nije bilo predavanja koristio sam za praksu i tečajeve jezika u inozemstvu. Uz to je došlo i sve više socijalnih zadataka. Izabrali su me za studentskog predstavnika, nudio sam poduke studentima u nižim semestrima, brinuo se za inozemne studente prilikom klasifikacije u Njemačkoj te sam zajedno sa svojom kolegicom Patzi postao glasnogovornik Fondacije Friedrich-Ebert u Trieru

– političke fondacije koja je financirala moj studij. Tu su bili i redoviti treninzi plivanja, trčanje i vožnja bicikla. Bili su tu još i prijatelji, koje sam upoznao tijekom studija i odgovarajuće prilike za zajedničke izlaske ili zajedničko kuhanje. A onda još i crkva u Trieru te dvotjedna proučavanja Biblije s prijateljima u Kölnu. Sve mi je bilo važno, ali nije sve bilo izvedivo. Zato sam morao postaviti prioritete, što mi je teško palo: s jedne strane sam htio bolje upoznati Bibliju, saznati više o Bogu, a s druge sam se bojao, da ću nešto propustiti ako se previše suočim s kršćanskom vjerom.

Ponovno sam razmišljao o tome kakav će biti nastavak mog odnosa s UBF-om: ne bi li bilo bolje prekinuti kontakt? Tamo sam se osjećao skučeno i već sam često bio razočaran, jer na svoja pitanja nisam dobio zadovoljavajuće odgovore – primjerice, zašto se kod njih ne provodi Gospodnja večera. Ipak sam se uvijek iznova dao nagovoriti riječima poput: “Daj da bar dovršimo čitanje Ivanovog evanđelja. To je važno za tvoj život u vjeri.” Ili: “Čeznem za time da te vidim, hoćeš li mi zatvoriti vrata?” Tada sam bio previše dobronamjeran i prevelika kukavica da bi preko mojih usana prešlo jasno i glasno “Ne, nikad više”. Opasnost da sam možda dospio u neku sektu nisam tada vidio – kao niti njihove spretne manipulacije.

Vrijeme pošte je prošlo

Nakon određenog vremena pošte, voditelji UBF-a u Kölnu htjeli su sve jače utjecati na moj život: najprije sam trebao potražiti studente s kojima bih čitao Bibliju po pitanjima koja je UBF unaprijed odredio. Zatim su mi predložili da nakon studija potražim radno mjesto u Bochumu. Vrhunac je bio kada su mi “ponudili” ženu za ženidbu. Kod prve sam se kandidatkinje još smijao. Ali kod drugog prijedloga je bilo posve drugačije. Ta mi se djevojka svidjela. Jako smo se dobro razumjeli. Brak s njom sam si u potpunosti mogao zamisliti. “Sada se radi o dalekosežnoj

odluci u tvojem životu”, osjećao sam. Mogao sam ili potpuni istupiti iz UBF-a ili im potpuno pristupiti i oženiti se. Trebao sam se odlučiti u roku od dva tjedna.

Pritiskala me borba koja je bješnjela u meni. U međuvremenu sam imao 27 godina i zaista sam čeznuo za dragom ženom s kojom bih mogao zasnovati brak. “Ako kažem ne, možda ću doživotno ostati sam”, pribojavao sam se. Osim toga, Mose je vršio toliko fizičkog pritiska na mene da sam stekao dojam da bih istupajući, mogao prekršiti Božju želju. Neovisno o tome, bilo mi je teško priznati da je bilo pogrešno upuštati se s tom grupom.

Očajno sam zavapio Bogu i molio ga za orijentaciju. On je uslišao moje molitve te je mojega oca iskoristio kao svoj alat. On me snažno pozivao da prekinem sve veze s UBF-om: “Ne daj da ti ta sekta uništi život!” Njegove riječi i informacije u Uredu za sekte uvjerali su me: “UBF je organizacija koja se nalazi u sivoj zoni između sekte i crkve. Tumačenja biblijskih izjava nalaze se u prvom planu ili se u vlastite svrhe tumače drugačije. Diskusija i kritika nisu dopušteni. Prema duhovnom vođi zahtijeva se apsolutna poslušnost u svim područjima života.” Jedan bivši član stvar je sveo na kratku formulu: “Moraš ostati kao nijema ovca i slijepo slijediti.” Konačno sam učinio ono što sam trebao učiniti već odavno: svojem “pastiru” sam najprije napisao jasno pismo, a kasnije sam im i osobno objasnio zašto tako rigorozno prekidam veze. Kako sam zahvalan da je Bog bdio nad mojim životom i oslobodio me.

Moj cilj: docent na višoj stručnoj školi

Osim zamarajućih sukoba s UBF-om, moj je život tekao potpuno prema mojim očekivanjima. U punini sam uživao u studentskom životu. S vremenom je sve više ojačala želja da jednog dana postanem profesor na visokoj stručnoj školi, umjesto da karijeru gradim u nekoj tvrtki. U tom poslu bih mogao biti putokaz

svakom studentu koji traži istinu i mir, kakav sam prije nekoliko godina i sam bio. Osim toga, nastava me veselila, a i bio sam jako zainteresiran za ekonomiju. Da bih mogao postati profesor, trebalo je preskočiti još jednu preponu: trebala mi je doktorska titula.

I tako sam sve učinio ne bih li dobio studentsko mjesto u Engleskoj koje bi mi pomoglo da dođem do magisterija, čime bih stekao pravo da pišem doktorsku disertaciju. Uspjelo je. Nakon trogodišnjeg studija u Trieru, u rujnu 1994. preselio sam se u Lancaster u sjevernoj Engleskoj, kako bih se obrazovao za titulu “Master of Science” na području financija. Tu sam godinu ne samo stručno, već i ljudski gledano smatrao vrlo bogatom. Živio sam i studirao zajedno s mladim ljudima iz Grčke, Francuske, Velike Britanije, Južne Amerike pa sve do Azije. Kao što sam i želio, tu sam upoznao i druge načine razmišljanja i života što je značajno proširilo moje nazore.

Nakon studija i prekrasnog odmora u Škotskoj, planirao sam promovirati na ZEW – “Centru za istraživanje europskog gospodarstva”. Molio sam se Bogu: “Ako trebam postati učitelj na visokoj stručnoj školi, tada mi daj ovaj ili neki drugi prikladan posao da bih mogao dobiti potrebne kvalifikacije za svoj idealan posao. Ali ako sa mnom imaš drugačije planove, molim te da zatvoriš vrata promocije i da otvoriš neka druga vrata.” Kad je potvrda s ZEW-a stigla u poštanski sandučić, bio sam uvjeren da sam na pravom putu. Potražio sam stan u Mannheimu, gdje sam u studenom 1995. stupio na svoje radno mjesto u ZEW-u. U početku dugo nisam mogao pronaći temu za doktorski rad, ali nisam se dao smesti. Dao sam sve od sebe i molio za dobru ideju za znanstveni rad.

Vikendima sam često bio u pokretu posjećujući svoje poznanike raštrkane po jugu Njemačke. Početkom 1996. sudjelovao sam na biblijskom vikend-seminaru u Trieru. Tamo mi je Anke – zaručnica

mog kolege sa studija Stevea – predstavila svoju prijateljicu Kerstin. Kakva žena! Ali do opširnijeg razgovora s njom nažalost nije došlo. Ali to nije bilo niti potrebno. Na prvi sam se pogled zaljubio u nju. Kerstin je upravo u Gießenu završila školovanje za medicinsku sestru, a slobodno vrijeme je provodila u rodnom Neunkirchenu. Prostorna udaljenost je otežavala ponovno viđenje pa sam ju pokušao bolje upoznati bar pismenim putem – ali najčešće sam uzaludno očekivao odgovor. Što mi je drugo preostalo nego se kod svakog posjeta Anke i Stevea nadati da ću “slučajno” sresti i Kerstin te ponovno probuditi njeno zanimanje za sebe. Za mene je to bio težak ispit strpljivosti.

Niz uspjeha

U ljeto 1996. konačno sam prevladao početne probleme kod ZEW-a. Doživio sam niz uslišanih molitava koja su mi pokazala: “Bog je s tobom”. U Engleskoj sam pronašao mentora i dobio sam stipendiju koja je pokrila sve pristojbe. Thyssen fondacija se pokazala spremnom podržati moj istraživački projekt preuzevši veći dio mojih osobnih troškova. To mi je pružilo slobodu da svoje radno vrijeme koristim uglavnom za promociju – idealni uvjeti. I tako sam uspio završiti prvi znanstveni rad i objaviti tri članka u ekonomskom časopisu.

Činilo se da sve teče najbolje, pa tako i moj odnos s Bogom: rado sam čitao Bibliju i redovito sam išao na nedjeljna bogoštovlja te na molitvene sastanke i proučavanja Biblije. Tako sam sve bolje upoznao Isusa Krista, zbog čega sam bio vrlo radostan. Osjećaje zavisti prema svojem bratu Gerald u sâm nikako nisam mogao riješiti. Nisam mogao promijeniti svoje srce, niti isključiti svoje misli. Ali Bog me ustrajnom molitvom tijekom godina malo po malo oslobodio toga. Jednostavno sam vjerovao u ono što mi je obećao u Psalmu 139,14: “Stvoren sam tako čudesno.” Bog me svjesno stvorio takvog kakav jesam – moj izgled, moju inteligenciju i cijelu moju osobnost on je jednako htio. Nisam

se trebao uspoređivati s drugima. Uskoro sam Geraldu napisao pismo, u kojem sam se ispričao za svoje neljubazno ponašanje prema njemu. Konačno sam se mogao prirodno susresti s njim i od srca mu zaželjati sve najbolje!

Oduševljen Bogom odlučio sam godišnji odmor provesti u dvorcu Klaus u Donjoj Austriji, umjesto da s prijateljima odem u Firenzu. Tamo se održavao 14-dnevni biblijski tečaj – vrijeme koje sam htio iskoristiti o razmišljanju o svojem životu i s Isusom Kristom. Nažalost na taj put nisam mogao krenuti...

[6] Dijagnoza: rak

Bilo je to početkom kolovoza 1996. kada je moja pulmologinja usput rekla: “Između vaših plućnih krila vidi se sjenka...” A ja sam k njoj došao samo da se riješim bronhitisa. “To moramo bolje ispitati!” “Zašto?” pitao sam nervozno. “Moramo razjasniti radi li se o upali ili o tumoru.” Kompjutorska tomografija pluća, tako se to zove, mogla bi nam pokazati više.

Nesiguran, otišao sam kući. Već sam nekoliko dana kasnije ležao kod radiologa na stolu. Nekoliko sati velike napetosti... i već su me oprezno, ali direktno udarili dijagnozom: “Kompjutorska tomografija je pokazala jako povećane limfne čvorove, posebno s desne strane dušnika. Postoji ozbiljna sumnja u Morbus Hodgkin – zloćudno oboljenje limfnih čvorova. Sutra morate odmah otići u bolnicu u Mannheimu. Tamo ćete napraviti daljnje pretrage.”

Posve zbunjen, napustio sam ordinaciju. Svijet više nisam mogao razumjeti. Ja da imam rak? Nestalo mi je tlo pod nogama. Kako se takvo nešto moglo dogoditi? Posve nekontrolirano glavom su mi prolazile svakojake misli: “Zašto je to pogodilo baš mene, iako živim tako zdravo; nisam pušio niti pio? Zašto sam se toliko brinuo za sitnice? Fitness, planinarenje, skijanje su mi bili važni, godišnji odmor mi je bio važan... i moj doktorski rad! Je li sav

trud bio uzaludan? Zašto Bog dopušta ovakve stvari? Pa on kaže da me voli, a sad s 28 godina imam rak!”

Nije mi preostalo puno vremena za žaljenje. Morao sam se vratiti u Istraživački institut da ih obavijestim o tome. Posljednjim sam snagama situaciju objasnio šefu i kolegama, otkazao sam sve termine i poslao e-mail prijateljima. Svi su “Jobovu vijest” primili s užasom. Kolege su me pokušali utješiti govoreći: “Kako su se često liječnici već prevarili!” Ponudili su mi svoju praktičnu pomoć. Razgovarajući s majkom nisam mogao sustegnuti suze – oboje smo bili kao oduzeti, nismo znali što da kažemo.

Sa suzama sam si priuštiio pizzu – neku vrstu posljednjeg obroka, mislio sam – a onda sam se odvukao na tjedni molitveni sastanak kršćanske crkve u Mannheimu. Tamo sam dobio pravu utjehu: Andreas je otvorio svoju Bibliju. Pročitao je priču o Josipu. Ni Josip nije imao jednostavan život. Braća su ga izdala i prodala u Egipat. Ali Bog je koristio tu situaciju da Josipu pokloni bogatstvo, moć i čast. Bilo mi je jasno: “Bog sve ima pod kontrolom. On ima dobre namjere, iako to sada sigurno tako ne izgleda.”

Noć je bila pravi užas. Samo što sam stupio u stan, postao sam svjestan moguće težine svoje dijagnoze. U meni se odigravala strašna borba: s jedne sam strane i sada htio vjerovati svojem Bogu. Znao sam da je moj život u njegovoj ruci. S druge strane nisam mogao potisnuti sva ta “zašto” pitanja i strah od bolesti. Nedostajao mi je mir da bih u Bibliji potražio utjehu. Zbog toga sam stalno slušao pjesme “God is in control” (Boge sve ima pod kontrolom; op. prev.) od Twile Paris i “No Doubt” (Ne sumnjaj; op. prev.) od Petre. Iscrpljen, pao sam u krevet, ali nisam mogao spavati. Mučili su me znojenje i udaranje srca. Još se nikada u životu nisam toliko bojao! Psalam 55,5-6 opisuje moje stanje: “Srce mi je ustreptalo i strah me samrtni spopade. Užas me i trepet hvata, groza me obuže.”

Promjenjivi osjećaji u bolnici

Tijekom trotjednog boravka u bolnici, koje je slijedio, iskusio sam ekstremne promjene raspoloženja – od straha i očajanja pa sve do pretjeranog optimizma, ali i radosti u malim stvarima. Budući da sam ležao na odjelu za oboljele od raka, vidio sam što znači imati rak. Moj prijatelj iz sobe primao je jaku kemoterapiju. Noću nisam mogao spavati, jer je on stalno povraćao i imao drhtavicu. I razgovori s drugim pacijentima, kojima je bol bila ispisana na licu, govorili su mi: “Rak će te uništiti.”

Kao da su postojala dva, strogo odvojena svijeta: još prije nekoliko dana živio sam u svijetu zdravih, bio sam na pobjedničkoj strani života, brinule su me samo svakodnevne stvari i mislio sam da imam život pod kontrolom. Sada sam bio u ovoj bijedi, na gubitničkoj strani života... osjećao sam se bespomoćno predan liječnicima, koji – kako mi se činilo – djelomično nad pacijentima vladaju kao “bogovi u bijelom”. Za njih sam bio samo broj, jedan od mnogih, za kojeg je trebalo odrediti prikladnu “terapiju”. Osjećao sam se kao klinac, kao netko tko je na ulazu u bolnicu morao ostaviti glavu uz napomenu: “Od sada će liječnici misliti za vas!” Doktori si nisu čak niti uzeli malo vremena da mi sve objasne. Stalno sam morao trčkarati za njima, kako bih saznao rezultate mnogih bolnih pretraga. Razarala me nesigurnost hoće li sljedeća pretraga potvrditi sumnju u rak ili su se već stvorile metastaze.

Poput starca sam se prisjećao “dobrih starih vremena”: radosnih, neopterećenih dana s obitelji i prijateljima. Kako sam tada malo bio svjestan svoje sreće. Kako sam malo bio svjestan da se zdravlje ne podrazumijeva, nego je jedan od najljepših zemaljskih darova. U šetnjama se probudila čežnja za ponovnim trčanjem mekim šumskim tlom, radošću kretanja, udisanjem svježeg šumskog zraka, doživljajem prirode... jednostavno, za životom.

Ali i u bolnici je bilo lijepih stvari: radovao sam se prekrasnim izlascima i zalascima sunca, koje sam u miru mogao promatrati s balkona. I pjevu ptica, ljubavi i suosjećanju mojih roditelja, rođaka, prijatelja i kršćana iz moje crkve. Nisam bio sam! Drugi su suosjećali sa mnom, željeli su mi najbolje, molili su se Bogu za mene. Prijateljstvo nikada nisam doživio tako prekrasnim kao tada u svojoj nevolji. Osjećao sam se kao uzeti kojeg su prijatelji kroz krov spustili k Isusu da ga on izliječi (usp. Marko 2,1-12).

Najviše sam se radovao tome što imam velikog Gospodina. Nisam bio bespomoćno prepušten liječnicima i bolničkoj birokraciji. Bog je bio iznad tih stvari, on me vidio i moju je situaciju imao potpuno pod svojom kontrolom. Baš kao i David u Psalmu 62,2, i ja sam bio uvjeren: “Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spasenje.” Puno sam čitao Bibliju. Gospodinu Isusu sam se žalio za sve što me ljutilo i tištalo. Pri tome se promijenio moj stav prema Bogu. Žaljenja i samosažaljenja su se polako utišavali i nestajali su pred osjećajem da me netko razumije i voli. Tako duboku utjehu mi niti jedan čovjek nije mogao dati. Mir i sigurnost ušli su u moje srce, iako na svoja “zašto” pitanja nisam dobio odgovor.

To sigurno nije istina

Sa svojom se dijagnozom u početku nisam htio potpuno suočiti. Toliko sam želio da su se liječnici prevarili ili da se dogodi čudo. U svojoj nemoći sam Bogu dao obećanje: “Ti si svemoguć. Tebi ništa nije nemoguće. Ti si stvorio moje tijelo. Ti ga možeš izliječiti. Samo jedna tvoja riječ, Gospodine Isuse, i bit ću zdrav. Ako učiniš to čudo, sve ću učiniti za tebe. Odreći ću se svojih sebičnih želja, kojih sam se do sada držao unatoč životu s tobom, kako bih vršio tvoju volju. Ničeg se više ne želim bojati, ako smijem doživjeti da si ti tako velik. Kamo god me pozoveš – ići ću, čak i ako mi se to uopće ne sviđa.” Kako sam lakomisleno izgovorio ovu molitvu! Nisam znao da se s Bogom ne može pregovarati.

Umjesto da prihvatim njegov put, ja sam svoje argumente podastro Kralju nad kraljevima. Toliko je toga govorilo za čudotvorni Božji zahvat u mojem tijelu: u crkvama nedostaju suradnici koji propovijedaju Božju riječ, brinu se za mlade i potrebite. Bilo bi neobično kada bi Bog uzimao spremne radnike poput mene ili ih oslabio teškom bolešću. Na pamet mi je pao Psalam 30,10 : “Kakva je korist od krvi moje, kakva korist da u grob siđem? Zar će te prašina slaviti, zar će naviještati vjernost tvoju?”

Osim toga to bi za mnoge kršćane bilo veliko ohrabrenje kada bi njihove molitve bile uslišane na tako čudesan način. Zazivao sam Boga: “Ako mi ne želiš pokloniti zdravlje zbog mene, učini to zbog svih onih koji suosjećaju i od srca mole za mene.” Mislio sam da bi izlječenje moje rođake, prijatelje i kolege zainteresiralo za kršćansku vjeru. Čuo sam da su moj stric i dva prijatelja molili za mene, iako su se do sada malo zanimali za pitanja vjere. Kako bi samo čudo moglo promijeniti njihov stav prema vjeri!

Radi sigurnosti da se stvarno radi o raku te o kojoj vrsti tumora, iz mojih je prsa trebalo izvaditi povećani limfni čvor. Nadležni kirurg mi je dan prije operacije objasnio operaciju: “Odgovarajući limfni čvor se nalazi u blizini pluća. Da bi se došlo do njega, morat ćemo vam otpiliti dio rebara. U najgorem slučaju bi mogla kolabirati pluća.” “Koliki je rizik od toga?” pitao sam. “To se događa u jednoj od deset operacija.”

Probudivši se iz narkoze, otkrio sam da sam bio jedan od deseterice. Imao sam dren u boku. To znači da je kirurg između rebara proveo cjevčicu u prostor pluća kako bi se mogla ispumpati tekućina i održavati vakuum između porebrice i pluća. Bila je to bolna stvar koja se protegnula na dva tjedna. Pri svakom pokretu – posebno prilikom smijanja ili kašlja – cjevčica se trljala o rupu u mojem boku i tjerala mi na oči bolne suze. Usprkos svemu bio sam uvjeren da pretraga tkiva neće potvrditi da se radi o raku.

Teška istina

Utoliko sam više bio razočaran kada mi je liječnica na odjelu tjedan dana kasnije rekla: “Dobila sam rezultat analize tkiva. Kao što smo i očekivali, imate Morbus Hodgkin, odnosno rak limfnih čvorova.” Osjećao samo se kao da je rekla: “Vidite, mi smo bili u pravu, a ne vaš Bog.” Osjećao sam se kao idiot.

Sada na tankoj, svilenoj niti nije visjelo samo moje zdravlje, nego i moja vjera. Jednostavno nisam razumio Boga. Toliko je toga govorilo protiv raka. “Jesam li ja sanjar koji uopće ne zna što je stvarnost? Želi li mi Gospodin Isus, koji me i sam poziva da mu vjerujem kao dijete, sada oduzeti moju djetinju vjeru? Ili biblijski Bog ipak nije Bog koji ljubi?” Job (poglavlje 21,15.19) je govorio iz moje duše: “Ta tko je Svesilni da njemu služimo i kakva nam korist da ga zazivamo? ... Zar Bog nevolju čuva za svoju djecu?” (njemački prijevod, op. prev.) Bio sam posve očajan, ležao sam na krevetu kao uzet i želio sam samo još jedno: razumjeti Boga! Najradije bih ga osobno pozvao na odgovornost.

Tek sam jedan dan kasnije bio sposoban kao David (2. Knjiga o Samuelu 22,7a) svoje srce izliti pred Bogom, umjesto da pokušam sam riješiti svoju brigu: “U nevolji zazvah Jahvu i Bogu svome zavapih.” Bacio sam mu pred noge svoju gorčinu, svoje razočaranje, svoje strahove, svoja pitanja i svoje sumnje. Dok sam se tako žalio i plakao, polagano sam postajao svjestan da sam ja bio u krivu, a ne on.

Bog nema nikakvih obveza prema meni. Ja sam prije šest godina odlučio upravljanje brodom svog života predati Isusu Kristu. Tijekom jednog biblijskog tečaja u Trieru 28. travnja 1994. produbio sam svoj savez s njim, slušajući poziv iz Rimljanu 12,1. Tamo stoji: “Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim: prikažite

svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu - kao svoje duhovno bogoslužje.”

Tada sam se svjesno predao Bogu kao žrtva i molio sam: “Učini sa mnom i mojim tijelom što god želiš! Moj život treba častiti tebe, koliko god to koštalo.” Bog sa svojim stvorenjima ionako smije činiti što želi, ali ja sam ga jasno zamolio da položi alat na moju kuću i da ju oblikuje prema svojem ukusu. Jednog ću dana u nebu saznati jesam li možda na temelju te molitve dobio rak.

Na trenutak sam bio zadovoljan što poznajem Boga. Kako bi mi u ovoj situaciji bilo bez njega? Morao bih si priznati: “Kuću svojeg života si izgradio na pijesku, a rak je jednim udarcem srušio sve što si izgradio.” Kao kršćanin sam znao da bolne faze u životu nisu besmislene. Upravo suprotno, Charles Haddon Spurgeon, izuzetno nadareni propovjednik iz Engleske (1834-1892), je rekao: “Očito je da Gospodin ponižava one koje želi uzvisiti i svlači one koje namjerava odjenuti. Dakle, ako sada prolazim kroz poniženje, imam razloga za radost, jer u tome vidim pripremu za uzvišenje.” “Možda niti neće trajati dugo, kada ću klicati od radosti”, pomislio sam.

Čak sam i s medicinskog stajališta prema izjavama liječnika imao najbolje šanse: “Vaša bolest je izlječiva. Terapija je, doduše, vrlo teška, ali nakon pola ili tričetvrt godine sve će biti iza vas. Mi znamo i druge mlade ljude koji su prije mnogo godina bili u istoj situaciji kao i vi sada, a danas su opet zdravi i sretni.” Kako dobro da je moj tumor otkriven u relativno ranoj fazi i da se radi o raku koji se relativno dobro može riješiti. Liječnici su govorili o šansama za izlječenje od 80 do 90%.

[7] Kemijsko oružje

Pošto su pluća opet bila u funkciji, otpušten sam iz bolnice, pozdravio sam se sa svojim kolegama u ZEW-u, napustio sam

stan u Mannheimu i preselio se u Nürnberg k svojim roditeljima. Tako sam htio spriječiti da tijekom naporene terapije iz dana u dan sjedim u stanu i pri tome postanem depresivan. Kod roditelja ću se osjećati ugodno, uvijek ću imati nekoga za razgovor i bit ću najbolje zbrinut.

Dana 27. kolovoza 1996. predstavio sam se u gradskoj klinici u Nürnbergu. Zadivila me udobna atmosfera: prostorije i oprema su bili relativno novi i, ukrašeni mnogim biljkama i slikama, baš po mojem ukusu. Djelovalo je čisto. U predsoblju je stajao klavir i umjetnička djela. Mnoštvo prozora prostorije je činilo svijetlima.

Liječnica nadležna za mene, gospođa dr. Falge, je bila suosjećajna, strpljiva u odgovaranju na moja pitanja i objasnila mi je tijekom terapije: “Kemoterapija obuhvaća osam infuzija. Između termina za infuzije uvijek je pauza od jednog do tri tjedna, kako bi se vaše tijelo moglo oporaviti. Terapija ukupno traje četiri mjeseca. Nakon toga ćete ići na zračenje.”

U dobrim rukama

Osjećao sam se u dobrim rukama i radovao sam se da nisam morao ostati u bolnici na stacionarnoj njezi. Tamo sam se morao pojaviti samo radi infuzija, krvnih pretraga i u slučaju komplikacija.

Nakon dva dana odmora, već je počela kemoterapija. Klecavih koljena sam došao u bolnicu, gdje sam čekao oko dva sata. Potom me medicinska sestra zamolila da uđem u ordinaciju i sjednem na stolicu. Jedan ubod u venu na ruci radi postavljanja infuzijske igle i krenulo je. U samo 30 minuta poteklo je 250 ml tekućine za kemoterapiju u moj krvotok. Uspio! Usprkos svim strepnjama, prvu kemoterapiju sam podnio vrlo dobro.

Tjedan dana kasnije, nakon druge infuzije, tri dana mi je bilo slabo, ali je i to brzo prošlo i preda mnom je već bila prva pauza u terapiji: tri tjedna za predah.

Bolest me ne smije obuzeti!

Nakon ovog dobrog iskustva odlučio sam tijekom terapije živjeti što normalnije. “Bolest me ne smije obuzeti!” zaključio sam. Kako bih smisleno ispunio svoje sate, najprije sam zapisao događaje proteklih tjedana. Na taj sam način zainteresiranim prijateljima htio omogućiti da sudjeluju u mojem životu. A za mene je to bila neka vrsta probavljanja, način da svoj odnos s Bogom koji se snažno počeo tresti, opet vratim natrag.

Nakon toga sam se počeo baviti biblijskim temama, pitanjima koja su me već dugo zanimala, ali o kojima zbog nedostatka vremena nikada nisam uspio dublje razmisliti. Primjerice, čitao sam knjige o molitvi i sažimao njihov sadržaj. Pri tome sam primijetio da je dobro na kraju dana vidjeti nekakve rezultate pa čak i ako je to samo nekoliko stranica teksta.

Kako bih se dovoljno kretao na svježem zraku, gotovo sam svakodnevno vozio bicikl ili išao u šetnju. Jednom tjedno sam s majkom, sestrom i bakom radio biblijski tečaj, a navečer sam najčešće bio vani, malo u biblijskoj grupi, na fitnessu ili u posjeti prijateljima.

U međuvremenu sam često razmišljao o tome što bi mogao biti smisao mojeg života. Sigurno bi mi bilo lakše da sam se pomirio sa svojom bolešću bez daljnjeg razmišljanja. Ali to nisam mogao. Pomisao da je Bog imao neki neistraživi razlog zbog kojeg dopušta ovakvu dijagnozu, nije me zadovoljavala. Puno sam više svoju bol smatrao procesom učenja, nekom vrstom treninga, kod kojeg se traži moj angažman.

Raditi tijekom terapije nisam mogao. Bio sam na bolovanju i od toga sam živio. Usprkos tome, moj šef Thomas, voditelj odjela Michael i kolege na ZEW-u davali su mi osjećaj da sam dio njih, što mi je vrlo godilo. Omogućili su mi pristup časopisima i knjigama istraživačkog instituta, pa sam stručno mogao ostati u toku. To mi je bilo važno jer sam i dalje želio promovirati i postati docent na visokoj školi. Dok mi Bog ne pokaže neki drugi put, htio sam se držati ovog.

Početak listopada 1996. smio sam čak i održati predavanje na jednoj znanstvenoj konferenciji. Za to sam se prijavio već prije svoje bolesti. Molio sam za snagu – uspješno. Ta sam se dva dana konferencije osjećao dovoljno snažnim da prezentiram rezultate svojeg posla. U odijelu i kravati pojavio sam se u svečanom hotelu Maritim. Kad sam ugledao veliku predavaonicu i mnoge profesore i doktore, postao sam pomalo nervozan. Ali tješio sam se mislju: “Što je kratko predavanje u odnosu na tvoju bolest? Doktorska disertacija ili ova smiješna prezentacija nisu najveća bitka u tvom životu, to je rak! Srediti to tisuću je puta teže od svega drugog.” Nakon večere sam se pozdravio s kolegama – pomalo čeznutljivo. Oni se vraćaju u Mannheim, natrag u napetu radnu svakodnevnicu. A mene zove turobna svakodnevnicu u bolnici.

Bar sam imao još nekoliko slobodnih dana prije nastavka kemoterapije. Krvne vrijednosti doduše nisu bile u redu, zbog čega sam bio vrlo podložan infekcijama, ali to mi je bilo svejedno. Bez ozbiljnijih sumnji sam s poznanicima iz Nürnberga na četiri dana otišao u Neukirchen u Knüll planinama. Tamo se sastalo oko 300 mladih ljudi kako bi zajedno razmišljali o biblijskim temama. Osjećao sam se izvrsno, uživao sam u raspravama, zajedničkom pjevanju, radosnoj atmosferi te dobrim razgovorima s prijateljima. Uza sve to, divio sam se Božjoj veličini i ljubavi. Kao da mi je Bog davao predodžbu neba.

U Neukirchenu sam često razmišljao o Kerstin. U međuvremenu je prošlo tričetvrt godine otkada sam je upoznao u Trieru. Kontakt je ostao vrlo oskudan. Razlog tome sigurno nije bila samo udaljenost od 400 km između Nürnberga i njenog rodnog mjesta Neunkirchena u Siegerlandu. Činilo se kao da ona jednostavno nije zainteresirana za mene. Nije ni čudo! Imao sam rak. Koja bi žena uopće trebala ozbiljno razmišljati o odnosu sa mnom? Moj prijatelj Patrick me ohrabrio: “Nemoj odustati! Budi strpljiv! Nastavi moliti za nju! Bog može!”

Nažalost, taj sam vikend samo jednom razgovarao s Kerstin. Pričao sam joj o svojim doživljajima u bolnici. Pri tome sam stekao dojam da bih je mogao ponešto motivirati: “Ne bi vjerovala kakav utjecaj imaš kao medicinska sestra! Već s nekoliko ljubaznih riječi, spremnošću da pomogneš, srdačnim osmijehom možeš teško bolesnom pacijentu pričiniti ogromnu radost. U samo pet minuta razgovora možeš ih na neko vrijeme izvući iz njihove osamljenosti i osloboditi osjećaja besmisli. Svojom uravnoteženošću ih možeš smiriti i ohrabriti...”

Koga ubija kemoterapija: rak ili mene?

Neposredno nakon tih prekrasnih dana u Neukirchenu, kemoterapija je završila. Plan terapije je predviđao promjenu lijekova. Gospođa dr. Falge mi je prije toga ukazala na nuspojave: “U usporedbi s dosadašnjom terapijom, sada morate računati s jačim mučninama, groznicama i vrućicom.”

Razliku u odnosu na prve dvije infuzije primijetio sam već kad su mi za početak dali tri zastrašujuće velike injekcije. Osim toga, moja je vena ovaj put gorjela, kada je stanični otrov kap po kap iz plastične vrećice ulazio u mene. Molio sam gospođu dr. Falge: “Molim vas, dajte da infuzija teče sporije! Imam osjećaj da me netko izjeda iznutra.” Pored mene sjedila je starija žena. Stenjala

je i više puta povraćala. To je otežavalo situaciju. Vrijeme jednostavno nije htjelo proći.

Pitao sam se koga će kemoterapija prije ubiti, rak ili mene. Kako bih se iznutra smirio, podsjećao sam se: “Moj Bog i Otac je uz mene i suosjeća. Put kojim me vodi vjerojatno je najbolji za mene.” Osim toga sam pokušavao slijediti savjet liječnika i svaku kap kemoterapije si predstaviti kao vojnika koji maršira mojim tijelom kako bi uništio zloćudne stanice. Svakako da vojnici na svojim pohodima podignu i nešto prašine, zato mi je mučno. Ali u konačnici oni pomažu. “Bolovi će opet proći”, tješio sam se. “Ostat će pobjeda nad rakom.” Nakon četverosatne torture, ušao sam u auto i odvezao se kući s osjećajem mučnine u predjelu trbuha. Stigavši kući, još sam jedva uspio stići do WC-a i povraćao sam crvenkastu, smrdljivu mješavinu. Umoran, legao sam i htio zaspati i sve zaboraviti, ali nije bilo tako. Opet sam grlio školjku. Majka me htjela potaknuti da nešto pojedem, ali bez uspjeha jer nisam imao apetita. Čak niti šalicu čaja nisam mogao zadržati u sebi.

Navečer je u posjetu došao prijatelj Wolfgang. “Baš sada”, prostenjao sam. Teško mi je bilo govoriti. Brinuo sam se da ću svaki čas opet morati povratiti, a skretanje misli je pokazalo rezultate. Polako sam zaboravljao svoje osjećaje; moje su misli bile zarobljene dobrim razgovorom. Kad je Wolfgang otišao, mučnina je kao začarana nestala i proveo sam relativno dobru noć. Nikada ne bih pomislio da psiha može imati tako snažan utjecaj na fizički osjećaj.

Sljedeće sam se jutro ipak probudio sa snažnom mučninom koja je potrajala cijeli dan. Na doručku je sve imalo okus kemije: peciva, marmelada, kava, ali morao sam nešto pojesti da ne bih suviše smršavio. Mučili su me jaki grčevi u želucu. Dan je postao beskonačna noćna mora. Osjećao sam se bijedno i slabo, puno sam ležao u krevetu, malo čitao, spavao i pokušavao ubiti vrijeme.

Upao sam u rupu, misli su mi poludjele: “Sve u mojem životu ide krivo: drugi mladići u mojim godinama osnivaju obitelji i poslovno se osamostaljuju, a ja samo besposleno sjedim, jedva napredujem s doktorskim radom, a za Boga u ovakvom stanju ionako ne mogu ništa učiniti. A uz to još i prokleta mučnina.” Osjećao sam se kao živi mrtvac.

Izolacija

Moje se stanje polagano poboljšavalo. Sljedećih sam dana opet patio od utučenosti, umora i dosadnih bolova u trbuhu. Osim toga, kemoterapija je oslabila moj obrambeni sustav. Gospođa dr. Falge me upozoravala: “S ovakvim krvnim vrijednostima može vas zaraziti svaka gripa, svaki virus. Izbjegavajte velike skupine ljudi, bar dvaput dnevno mjerite temperaturu i odmah dođite u bolnicu ako imate povišenu temperaturu – u svako doba dana i noći.” To me izoliralo. Posebno mi je teško palo odricanje od nedjeljnog bogoslužja. Doduše, više sam si vremena nego inače uzimao za svoju pobožnost, ali blagotvorno zajedništvo s drugim kršćanima time se nije moglo zamijeniti. Među vjernicima sam se osjećao sigurno. Bio je tu osjećaj povezanosti. Nije ni čudo da Biblija koristi sliku obitelji. Bog je otac. Svaki je kršćanin njegovo dijete. Svaka vjernica je moja sestra, a svaki vjernik mi je brat.

Jedna je sestra tu povezanost među kršćanima izrazila tako što mi je zapisala riječi iz Filipljanima 2,27: “I doista je gotovo na smrt bio obolio, ali Bog mu se smilovao, ne samo njemu nego i meni, da me ne zadesi žalost na žalost.” Mislila je da bih slično i ja kao i Epafrodit već samo zbog nje i zbog braće i sestara trebao ozdraviti. Takve su riječi jednostavno bile blagotvorne jer su mi pokazivale da sam željen.

Kemoterapija postaje sve teža

Kemoterapija je s vremenom postajala sve teža. Faze odmora su bile prekratke za obnovu. Još se ne bih uspio dobro uspraviti, i prije nego bi moje tijelo uspjelo razgraditi otrove posljednje infuzije, već bi dobilo sljedeću porciju. Često mi se već dva dana prije terapije želudac okretao – od same pomisli na to.

Usprkos svim naporima da se zbog opasnosti od infekcije držim podalje od većih skupina ljudi, sve sam češće dobivao prehlade. Ono što je najčešće počinjalo kao bezazlena grlobolja, brzo se razvijalo u nadražujući kašalj, a onda i u teški bronhitis. Pluća su odzvanjala prilikom udisanja i izdisanja. Morao sam hvatati zrak pa sam teško spavao. Pomagala je samo pošteta i trajna izolacija.

Uz društvene aktivnosti moj načeti obrambeni sustav je zakočio i nastavak terapije: prije sljedeće infuzije uvijek sam vadio krv. Samo ako su obrambena bijela tjelešca, leukociti, imali minimalnu vrijednost od 2500, terapija se smjela nastaviti. Tako sam prečesto nakon višesatnog čekanja slušao: “Žao mi je. Danas vam ne možemo dati terapiju. Vaši leukociti su preniski. Dođite opet za tjedan dana!” A ja sam htio što prije opet raditi.

Mirnim me iznutra činila sigurnost da iza mene stoje mnogi vjerni molitelji. “Ako Bog tako često čuje moje ime”, bio sam uvjeren, “to sigurno neće ostati bez posljedica. On će mi pomoći da izdržim ovo teško životno razdoblje.” Uslišane molitve, poput one od Elisabeth, podržavale su me u toj misli. Kod kemoterapije obično otpada kosa. Zbog toga mi je gospođa dr. Falge već na početku terapije dala recept za vlasulju. Elisabeth nije dala da ju to omete. Ona je od Boga očekivala da me sačuva od ispadanja kose. Njene molitve su bile uslišane. Tijekom cijele kemoterapije zadržao sam gustu, crnu kosu.

[8] Liječi li Bog čudima?

Temom izlječenja zapravo se više nisam htio baviti. Loše iskustvo tijekom boravka u bolnici u kolovozu još mi je bilo blisko – kada, suprotno od očekivanja, nije došlo do željenog izlječenja. Ali u razgovorima s prijateljima, uvijek sam iznova bio suočen s tom temom. Jedan od njih mi je posudio knjigu “Izlječenje nam pripada” od Kennetha Hagina i “Izlječenje bolesnika” od T. L. Osborna. Oba su autora karizmatici te time pripadaju kršćanskom pokretu koji naglašava izlječenja po vjeri, istjerivanje demona i druga Božja čudesa.

Knjiga me malo pokolebala: “Želi li me Bog ipak čudesno izliječiti?” Kako sam si to želio. Ali koliko se razlikovalo razumijevanje karizmatika od shvaćanja evangeličkih crkava koje sam ja poznao. To mi više nije davalo mira. Svakako sam htio saznati istinu. Kako je bilo moguće da se ljudi koji čitaju istu Bibliju tako razilaze u mišljenjima? Od pokojeg sam kršćanina čuo rezignirajuće riječi poput: “Pa svakako, kad bi Gospodin želio, mogao bi me izliječiti. Ali tko može znati želi li on to? Možda želi da ostanem bolestan. Pa toliko je vjernika bolesno, neki već i godinama. Možda je ta bolest moj križni put do neba. Ja ne mogu znati što Bog namjerava. Moram vježbati strpljivost i sve prihvatiti kako dođe.”

Posve je drugačije bilo mišljenje karizmatika Hagina i Osborna: “Izlječenje nam pripada, jer nam je ono stavljeno na raspolaganje po Isusu Kristu. Isus je kao naš zastupnik nosio moje bolesti i moje grijeha. Zato svako dijete Božje ima pravo na božansko izlječenje. Izlječenje od bolesti može se usporediti s otkupljenjem od grijeha. Radi se samo o tome da prihvatimo Božju ponudu. To se događa po vjeri.”

Tko je u pravu?

Što je od toga bilo ispravno? Prve izjave zvučale su vrlo pobožno i ponizno, ali me takav stav nije zadovoljavao. Ostavljao je otvorena pitanja kao primjerice: “Zašto kršćani imaju Svetog Duha, ako ipak ne mogu razumjeti Božje putove?” Karizmatško shvaćanje više je odgovaralo mojem shvaćanju svemogućeg Boga koji ljubi i koji svojoj djeci želi samo najbolje. “Bilo bi lijepo kada bi Hagin bio u pravu”, mislio sam, iako se njegovo shvaćanje nije slagalo s mojim dotadašnjim iskustvom.

Nisam se pod svaku cijenu htio odlučiti za jedan od tih ekstremnih stavova, nego sam htio istražiti što Božja riječ kaže za ophođenje s bolešću. Bilo mi je stalo do toga da što nepristranije proučim Bibliju i druge knjige po pitanju izlječenja. Molio sam Boga da mi pokaže svoje misli.

Što sam više čitao “ekstremne” karizmatike, kao što je Kenneth Hagin, utoliko su mi se naivnijima činili njihovi stavovi. Oni su djelomično samo redali biblijske rečke ne uzimajući u obzir kontekst. Kompleksne odlomke su svodili na zajednički nazivnik. Wilfried Plock – osnivač crkava, biblijski učitelj i jedan od mojih uzora – takav je način razmišljanja sažeo ovako: “Sve zlo dolazi od Đavla. Sve dobro dolazi od Boga. Za sunce na godišnjem odmoru zadužen je Bog. Za zubobolju je odgovoran Sotona.” Ili preneseno na moju situaciju: “Đavao je u tvoje tijelo zasadio rak, ali Bog je jači od đavla, a Bog ne želi bolesti. Zato: moli se Bogu u vjeri i on će te izliječiti.”

Iako mi je tada nedostajalo pravo razumijevanje, jedno sam spoznao: Bog ipak i danas još liječi. Ali mi nemamo pravo na izlječenje. Kako bi inače apostol Pavao izvještavao o bolesnim suradnicima koje on očito nije mogao izliječiti: Trofima je ostavio bolesnog u Miletu (2. Timoteju 4,20), Epafrodit je bio nasmrt bolestan (Filipljanima 2,25-27), a Timotej je imao problema sa

želucem (1. Timoteju 5,23). Čak je i Gospodin Isus na kupalištu Bethzda izliječio samo jednog od mnogih bolesnih (Ivan 5,2-9). Drugi su i dalje morali nositi svoju patnju. Ako niti sâm Isus, niti apostoli nisu izliječili svakog bolesnog, iako su imali moć znakova i čudesa, kako bismo to onda mi mogli?

Život u ovom svijetu nije savršen! Baš kao što i mi kao kršćani još uvijek kršimo Božje zapovijedi, kao što još uvijek griješimo, tako još uvijek imamo posla s krhkim tijelom i obolijevamo. Konačno i sveobuhvatno otkupljenje od grijeha i bolesti doživjet ćemo tek u nebu (Rimljanima 8,23).

Time je za mene bilo jasno: kršćani smiju moliti za izlječenje, ali Božjoj suverenosti moraju prepustiti hoće li ih uslišati. Ipak je nejasno ostalo pitanje: “Želi li Bog izliječiti mene ili ne? Ako ne: koji je njegov cilj s mojom bolešću?” Bio sam siguran: Bog koji za sebe kaže da je ljubav, svoju djecu ne pušta da pate bezrazložno. “Možda”, bile su moje misli, “mogu aktivno pridonijeti tome da se Božje namjere u mojem životu ostvare. Tada bih možda brže ozdravio.”

Tako sam Boga ustrajno pitao što namjerava s mojom bolešću: “Želiš li ispraviti moj životni put? Možda ipak ne trebam postati profesor na višoj školi? Možda se moram spremati za neki poseban zadatak? Želiš li kroz patnju izbrusiti moj karakter? Ili je to neka vrsta ispita da bi se vidjelo je li moja vjera prava?” Očekivao sam jasan i konkretan Božji odgovor na ta pitanja – naivna, sanjarska predodžba. U toj točki sam dopustio da me zavede razmišljanje karizmatiskog pokreta.

Biblijska molitva za bolesne

U potrazi za odgovorima nazvao sam Martina. On je propovjednik crkvene zajednice Schwabach: “Biste li se pomolili za mene u skladu s Jakovljevom poslanicom 5 ?” Tamo u redcima 14-16

stoji: “Boluje li tko među vama? Neka dozove starješine Crkve! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje pa će molitva vjere spasiti nemoćnika; Gospodin će ga podići, i ako je sagriješio, oprostit će mu se. Ispovijedajte dakle jedni drugima grijeha i molite jedni za druge da ozdravite!”

Već satima prije našeg molitvenog sastanka bio sam poprilično uzbuđen. Računao sam s tim da će mi Bog, kako je obećao, pomoći na temelju ove molitve. Ali kako će pomoći? Trenutno izlječenje, izlječenje kroz terapiju ili će “samo” dati snagu da nosim bolest, a možda čak i “samo” snagu za umiranje? Ako me izliječi, kako ću znati da sam zdrav? Dogovorio sam se s Bogom: “Neka kod sljedećeg krvnog nalaza leukociti budu preko 4000, ako si me izliječio.” U tom slučaju sam htio odmah prekinuti terapiju. Tako nitko ne bi mogao zanijekati Božji nadnaravni zahvat. Samo Isus Krist bi dobio čast za moje izlječenje i ne bi je morao dijeliti s liječnicima.

Na početku našeg sastanka voditelji crkve Martin i Walter objasnili su mi biblijski tekst iz Jakovljeve poslanice 5. Pomolili smo se i jedni drugima priznali svoje grijeha. Zatim su njih dvojica položili ruke na moju glavu i molili su Boga za izlječenje moje bolesti.

Poslije toga sam bio vrlo napet. Je li Bog napravio čudo i izliječio me? Za dva dana ću konačno ići na krvne pretrage. Rezultat je bio otrježnjujući: leukociti su pali na 1100! Bio sam užasnut jer sam se s punim pouzdanjem nadao izlječenju. Očekivao sam bar poboljšanje, ali ni u kojem slučaju pogoršanje krvnih vrijednosti. Opet sam upao u rupu. Gdje je sada bio moj Bog koji mi obećava: “Jer ja sam Jahve koji dajem zdravlje!” (Izlazak 15,26)? Jesam li previše očekivao od njega?

Nažalost, niti nakon ovog iskustva još nisam razumio da sam traženjem znakova bio na lošem putu. Nekoliko tjedana kasnije opet sam pomislio: “Možda me Bog ipak nadnaravno izliječio

– kao odgođeni odgovor na molitvu prema Jakovljevoj 5 ili kao reakciju na moje vlastite molitve.” Usudio sam se još jednom s njim dogovoriti znak: “Ako sam izliječen, pokaži mi to još prije sljedeće kemoterapije u vidu izvrsnih krvnih vrijednosti. Neka leukociti porastu najmanje na 5000.”

Brzo je stigao dan sljedeće infuzije. Uzeli su mi krv. Bio sam napet. Pomoćna liječnica mi je pokazala ispis krvnih vrijednosti: leukociti 6200! Je li to bilo Božje čudo? Trebam li sada prekinuti terapiju? Pitao sam je li moguće napraviti kompjutorsku tomografiju. Tako bi se moglo vidjeti je li tumor nestao. Pitali su glavnu liječnicu. Pozvala mu u svoj ured. Pomalo zbunjeno sam joj objasnio svoju situaciju. “Savjetujem vam da nikako ne prekidate terapiju”, rekla je gospođa dr. Falge odlučno. “Leukociti su porasli zato što smo vam dali više kortizona. Kompjutorska tomografija je suvišna jer bismo terapiju nastavili čak i kada se tumor na slikama više ne bi vidio. Na temelju takvih snimaka se ne može reći je li netko izliječen. Tek ako se pet godina nakon prekida terapije tumor ne vrati, mi govorimo o izlječenju. Ali ako je to potrebno radi vašeg duševnog mira, napraviti ćemo kompjutorsku tomografiju.”

Pozdravio sam se s primjedbom da ću još jednom razmisliti o svojoj nakani. Razgovor me je naveo na sumnju; umislio sam da se nalazim u škripcu između vjere i razuma: moja vjera se prilijepila za navodno izvršeno izlječenje, a razum se držao preporuka liječnice da nastavimo s terapijom. Pri pomisli na prekid terapije nisam nalazio unutarnji mir pa sam molio: “Oprosti mi moju malovjernost!” i pustio razum da pobijedi. U prvom sam trenutku bio razočaran. Ali uskoro se vratila radost zbog spoznaje. Jedno sam, nadam se, naučio zauvijek: više nikada od Boga neću zahtijevati znakove!

Božja volja – tajna?

Zašto sam imao takve probleme u spoznavanju Božje volje? Sigurno sam se tada krivo ocjenjivao. Imao sam odgovarajuće predodžbe o tijeku svojeg života i u stvarnosti nisam bio spreman dopustiti da one budu ispravljene. Htio sam Boga pridobiti za svoje planove. Moje je srce bilo gluho za izjave poput: “Neću te izliječiti, umrijet ćeš od raka.” To si nisam mogao, niti želio predstaviti. Moja čežnja za zdravljem bila je prevelika.

Osim toga, bio sam ponosan – svoju sam vjeru smatrao natprosječnom i mislio sam da će me Isus Krist za to nagraditi. Nije niti čudo da u takvim okolnostima nisam dobio odgovor! Bog će svoje putove pokazati samo onima koji su spremni bez kompromisa učiniti ono što im on kaže.

Osim toga, morao sam naučiti prihvatiti da Bog doduše u Bibliji pokazuje svoje opće važeće misli, ali kada se radi o osobnom vodstvu, on danas više ne govori svojem narodu tako jasno i čujno kao u biblijska vremena.

Kad se osvrnem unatrag, to što me Bog nije niti izliječio, niti je uslišao moje molitve za znakove, imalo je i svojih prednosti. Ne samo da bih i danas još imao pogrešnu sliku o Bogu, nego bih se još i trudio druge pridobiti za svoje pogrešne stavove – primjerice rečenicama poput: “Moraš samo dovoljno vjerovati pa će te Bog izliječiti, baš kao što je to učinio kod mene!”

Neuslišana molitva za čudesno izlječenje otvorila mi je vrata prema boljem razumijevanju Biblije. Gladan istine, sljedećih sam godina uživao u poučnim materijalima o patnji i izlječenju – prvenstveno u obliku dobrih knjiga, propovijedi i predavanja snimljenih na kasete. Šire i dublje poznavanje Biblije i danas me još štiti od toga da slijepo poklekнем pred zavodnicima.

[9] Jednostrano zaljubljen

Kad sam se 23. prosinca pojavio u bolnici, nadao sam se da ću dobiti posljednju infuziju. Kemoterapiju sam htio riješiti još prije božićnih blagdana, ali krvne su vrijednosti opet bile previše loše. Gospođa dr. Falge je reagirala taktično: “Za Božić ću vam pokloniti skupu injekciju Neupogena za brže umnožavanje leukocita. S tom injekcijom i bez infuzije ćete provesti značajno ugodnije blagdane. A zatim možete ojačani prijeći na sljedeću kemoterapiju.”

“Zna li se u međuvremenu koliko će trajati zračenje?” pitao sam. “Oko tri mjeseca.” “To me šokira, budući da se najprije radilo o jednom mjesecu. Dakle, najranije u travnju 1997. ću opet biti sposoban za rad, a ne već u veljači!” Gospođa dr. Falge mi je objasnila: “Dodijeljeni ste novoj medicinskoj studiji pa nećete, kao do sada, biti zračeni samo tamo gdje se nalazi rak, nego cijelom površinom gornjeg dijela tijela.” Pokušala me utješiti: “Vjerojatno je tako bolje jer je vaš tumor bio relativno velik.”

Nakon ugodnih božićnih blagdana u krugu obitelji, 28. prosinca 1996. dobio sam posljednju infuziju. Iako mi je i ovaj put teško pala, prevladavale su utješne misli: “Ovo je bila posljednja kemoterapija u tvom životu. Uskoro će sve proći i bit ćeš opet zdrav.”

Već na Silvestrovo mi je bilo dovoljno dobro da mogu otići u Neunkirchen u Siegerlandu. Moji prijatelji Udo, Steve, njegova zaručnica Anke i prije svega njena prijateljica Kerstin – žena mojih snova – tamo su zajedno sa svojim društvom slavili Novu godinu. Pozvali su i mene. Kako je prekrasno biti s tako zabavnim ljudima! Samo je kontakt s Kerstin opet bio blijed. Usprkos tome, nakon te večeri sam bio još oduševljeniji njome nego prije. Njen smiješak, mirnoća i uravnoteženost su me fascinirali. Kerstin mi otada više nije izlazila iz glave, gdje je napravila pravi kaos

i priredila mi besane noći. Već sam dugo čeznuo za dragom, vjernom ženom, s kojom bih mogao razgovarati o svemu, koja me prihvaća ovakvog kakav jesam i koju mogu nježno zagrliti. Iako sam ju jedva poznavao, bio sam siguran da Kerstin točno odgovara mojim predodžbama. “Imam li šansi kod nje?” Svaki smiješak, svaka izmjena riječi s njom povećavali su moj optimizam. Kad bih pak stekao dojam da me izbjegava, bio sam deprimiran. Usputne primjedbe njene prijateljice Anke precizno sam odvagivao. Rečenice poput: “Kerstin je drago da ti je opet bolje...”, oraspoložile bi me. Izjave poput: “Mislim da ti nisi jedini zainteresirani...”, bi me pak činile tužnim. Razmišljao sam: “Zašto bi se ona upuštala u nesigurnu budućnost s muškarcem koji boluje od raka? Čak i kad bih opet ozdravio, ona kao medicinska sestra zna za opasnost povratka bolesti i za rizik da zbog terapije postoji mogućnost da neću moći imati djece. A budući da Kerstin tako voli djecu, za nju bi bila velika žrtva odreći se vlastite.”

Kakva prednost je u tome da sam i ove svoje brige smio povjeriti svemogućem Bogu: “Tebi ništa nije nemoguće, nebeski Oče. Ti bi mogao učiniti da se Kerstin zaljubi u mene. To bi, uz zdravlje, bila moja najveća zemaljska želja.” Postao sam svjestan koliko sam ovisan o Bogu. Samo je o njemu ovisilo, hoće li moj život završiti u bijedi i smrti ili u sreći i radosti. Moje zdravlje, pitanje životne družice i posla, hoću li biti obogaćenje za druge ljude ili ću im biti teret – sve je bilo u njegovoj ruci, a ja nisam mogao učiniti ništa drugo nego da ga molim za pomoć. Usprkos tom saznanju, nisam to uspio potpuno prepustiti Bogu. Uvijek iznova bih se uhvatio kako mu predlažem što da učini.

[10] Radiološko oružje

Početkom siječnja 1997. bio je veliki dan pretraga. Provjeravao se uspjeh kemoterapije – opsežan plan s ultrazvučnim kontrolama, rendgenskim snimanjima, kompjutorskim tomografijama, opipavanjem tijela u potrazi za limfnim čvorovima itd. Noć

prije toga jedva sam mogao spavati, bojeći se mogućnosti da dosadašnja terapija nije dala rezultate i da se tumor možda još povećao. Zato sam neprestano molio za milost.

Kad su nakon pet sati konačno prošle sve pretrage, napeto sam sjedio pred ordinacijom i čekao da prozovu moje ime. Konačno je došao i taj trenutak. Gospođa dr. Falge se nasmiješila: “Kao i očekivano: ne uzimajući u obzir ožiljke, tumor se više ne vidi. Mirno možete ići na terapiju zračenjem.” Klicao sam i požurio kući kako bih tu olakšavajuću vijest podijelio sa svima koji su drhtali zajedno sa mnom.

Drugi dio terapije predviđao je 22 zračenja u području vrata, ramena i prsa i 22 za područje trbuha i slabina. Najprije je radiologinja gospođa dr. Huber sa svojom ekipom nekoliko sati vodootpornim flomasterima na mojem tijelu ucrtavala područja zračenja. Osim toga, trebalo je napraviti metalne blokove i masku za lice, kako bi se moja pluća i područje lica zaštitili od snažnih zraka.

Pet dana kasnije, postalo je ozbiljno. Na vrijeme sam se pojavio na drugom katu bolnice. Okruženje mi se činilo poput bunkera. Nije bilo sunca, niti lijepih slika na zidu. Čak je i čekaonica bila tmurna. Krvne vrijednosti su bile u redu pa smo mogli početi. Odveli su me u slabo osvijetljenu prostoriju. Tamo je preda mnom poput čudovišta stajao ogromni, tajanstveni, starinski uređaj za zračenje. Medicinska sestra me pokušala umiriti: “Naši uređaji ne izgledaju tako zbog starosti, nego su istrošeni zbog čestog korištenja. S tehničke strane odgovaraju najnovijim saznanjima na tom polju.”

Morao sam staviti tijesnu masku za lice i osloboditi gornji dio tijela da bi se moglo vidjeti ucrtano područje za zračenje. Dvije suradnice su se trudile ispravno postaviti moje tijelo i metalne blokove koji su se nalazili na ploči iznad mene. Očito su bile

svjesne svoje odgovornosti. Radilo se o milimetrima. Te snažne zrake su trebale pogoditi tumor, a ne zdravo tkivo. Osjećaj da se radi vrlo precizno povećao je moje pouzdanje u terapiju.

Kad su završile sve pripreme, bolničko je osoblje napustilo prostoriju, zatvorila su se debela, oklopna vrata, i bio sam sâm s uređajem. Tiho zujanje me podsjećalo da se moje tijelo sada bombardira zrakama! Nakon jedne minute, jedna je suradnica okrenula uređaj. Još nekoliko sekundi zračenja s donje strane i već je sve gotovo. Bilo je lakše nego što sam očekivao. S olakšanjem sam se odvezao kući.

Hvala Bogu da nuspojave prvih 22 zračenja nisam osjetio tako jako kao kod kemoterapije. Doduše, osjećao sam se iscrpljeno; s vremenom su došle i poteškoće s gutanjem, suha usta i grlobolja. Pred kraj terapije imao sam lagane opekline – osjećaj kao kad izgorite na suncu. Ali s tim sam se dobro nosio. Ono što me je više uznemirivalo bio je strah da ću možda u budućnosti opet dobiti rak. Tada bi mi predstojala izuzetno teška kemoterapija.

Učini što možeš!

Kako bih spriječio ponovno pojavljivanje bolesti, svaki sam dan molio za zdravlje i postupao sam u skladu s devizom: “Učini ono što možeš, a ostalo stavi u Božje ruke!” Najprije sam kod nekog prirodnog liječnika išao na terapiju kisikom i na terapiju vlastitom krvi. Kao još dodatnu mjeru za obranu protiv raka, proučavao sam knjigu Društva za biološku borbu protiv raka i pokušao sam primijeniti neke njihove prijedloge. Primjerice, nakon svake sam terapije uzimao selen, radi smanjenja štete na zdravom tkivu i enzime, za pojačanje vlastitog imuniteta. Puno sam vrijednosti polagao i na uravnoteženu prehranu svim namirnicama. Smirivao me osjećaj da i sam mogu nešto učiniti protiv bolesti i da nisam bespomoćno prepušten liječnicima.

Nakon prvog niza zračenja, zbog loših krvnih vrijednosti morao sam napraviti prisilnu stanku. Nije niti čudo! Ipak je moje tijelo u posljednja četiri tjedna svaki radni dan moralo proći kroz zračenje. Pauza je bila dobra prilika da sa svojim društvom iz Nürnberga na dva dana oputujem u Bavarsku šumu. Čak sam se usudio i skijati. Bilo nam je jako zabavno zajedno. Prekrasan vikend.

Dana 13. ožujka 1997. započeo je drugi niz zračenja. Nakon prsa – sada je na radu bilo područje trbuha. Preda mnom su bila još 22 zračenja, koja su me tjelesno više opteretila od prethodnih: bilo mi je slabo, osjećao sam se utučeno, imao sam utisak da mi terapija više šteti nego što mi koristi. Čemu to mučenje? U području trbuha se ionako nije vidio tumor! Razgovarao sam s predstojnikom odjela radiologije, profesorom Rennerom, o mogućem prekidu terapije. On me odgovarao od toga, te je umjesto toga predložio da se smanji svakodnevna doza zračenja. To bi poboljšalo podnošljivost. Rado sam to prihvatio.

Usputno je profesor Renner ispričao o studiji, prema kojoj su uspjesi terapije kod vjernika bili značajno viši nego kod nevjernika. “To me raduje”, primijetio sam, “jer sam ja vjernik.” Zatim me on pozvao na tjedne molitvene sastanke u Gradskoj klinici koje je on vodio, i gdje sam se otada redovito pojavljivao. U društvu medicinskih sestara, liječnika i drugih oboljelih od raka, osjećao sam kao da me netko razumije. Molili smo jedni za druge, čitali smo ohrabrujuće retke iz Biblije i slavili smo Boga, jer je razloga za to usprkos bolesti još uvijek bilo dovoljno. “I u mojoj svakodnevnici bi štovanje trebalo zauzimati više mjesta”, odlučio sam. Zaključio sam da je zaista točno: “Slavljenje podiže pogled prema gore, a zahvaljivanje štiti od kolebanja.” Kad god bih uspio zahvaljivati, iako mi je bilo do žaljenja, bio sam za to bogato nagrađen.

[1] Druga životna prilika?

Nakon posljednjeg zračenja 17. travnja 1997. i završnih pretraga, mogao sam duboko udahnuti. Gospođa dr. Falge me radosno izvijestila: “Na rendgenskim snimkama se i dalje vide samo ožiljci. Čini se da je tumor pobijeđen.” Kako sam bio sretan zbog te vijesti! Ali i dalje sam se trebao čuvati: “Terapija je protekla dobro, ali je bila vrlo dalekosežna. Još će nekoliko mjeseci potrajati dok opet ne budete u punoj formi. Za odmor biste mogli otići na tri ili četiri tjedna u lječilište.” “Ne hvala!” odvratio sam. “Starih, bolesnih i kukajućih ljudi sam u posljednjih devet mjeseci vidio dovoljno. Stoga ću radije sam organizirati svoj godišnji odmor.” Gospođa dr. Falge se s odobrenjem nasmiješila. “Vidimo se za tri mjeseca na dodatnim pretragama”, dobacila mi je na odlasku.

Kakvo je bilo dobro nakon sve te patnje zajedno s prijateljem Wolfgangom deset dana provesti u hotelu u Mallorci. Konačno sam opet bio potpun čovjek, punim plućima sam uživao u morskom zraku, suncu i promjeni sredine. Svaki dan sam trčao po pješčanoj plaži. Naravno da mi je kondicija u posljednjim mjesecima pala, ali još sam bio u začuđujuće dobroj formi. Očito se isplatilo bavljenje sportom tijekom terapije.

Malo nakon godišnjeg odmora, ponovno sam se javio u ZEW. Konačno opet normalna radna svakodnevnicu. Budući da sam tijekom terapije pratio stručne sadržaje, povratak mi nije pao posebno teško.

Dok u Mannheimu nisam pronašao stan, noćio sam kod prijatelja Freimuta. Ti su tjedni za mene bili vrlo važni jer sam s Freimutom otvoreno mogao razgovarati o svojim brigama za budućnost. Pri tome mi je postalo jasno da se moram odvojiti od svoje jake želje za zdravljem. Nakon dužeg hrvanja, pomolio sam se: “Dragi Gospodine Isuse, ti znaš koliko čeznem za time da ostanem zdrav.

Ali ako ti imaš drugačije planove za moj život, neka bude tvoja volja!”

Čudan san

Sredinom srpnja 1997. usnuo sam čudan san. Nazvao me prijatelj Günter i rekao je sljedeće: “Puno si molio za izlječenje, ali ipak je moguće da opet oboliš. To je potrebno da bi tvoja bolest i tvoj život mogli biti na puni blagoslov. Ne možeš ići svojim ravnim putem. Nakon toga ćeš primiti svu puninu.” Odmah sam se probudio i zapisao te riječi. Što je sad to? Je li mi Bog govorio? Inače se nikada nisam sjećao što sanjam. Ovaj san je bio drugačiji. “Opet ćeš dobiti rak. To je potrebno da bi te Bog mogao upotrijebiti”, bila je moja prva misao. Nisam li od početka dijagnoze dan i noć zaklinjao za to da nikada više ne dobijem rak? Kako sam često Bogu govorio: “Radije bih brzo i bezbolno umro u prometnoj nezgodi, nego da još jednom obolim od raka.” Sada sam sanjao da će se dogoditi ono najstrašnije što sam si mogao zamisliti, a ipak sam bio opušten i osjećao sam duboki mir. Nisam bio okupan znojem i nakon tog sam sna opet zaspao.

Sljedeći dan sam u Psalmu 115,3 pročitao: “Naš je Bog na nebesima, sve što mu se sviđa to učini” I opet sam postao svjestan: “Moj život pripada Bogu. On me može voditi kako on smatra dobrim, ne pitajući za moje mišljenje i želje.” Moj strah od povratka raka pokazao je da Bogu još nisam bezuvjetno dopustio da sjedi za upravljačem mojeg života. Moje Ja je htjelo upravljati njime. Svojem Gospodinu nisam vjerovao onoliko koliko on to želi, jer bih inače imao samo jednu želju: voditi život na slavu Božju, bez obzira na cijenu.

Ili sam možda krivo protumačio san? Je li mi Isus Krist samo htio pojasniti da neće ispuniti moju želju za doživotnom sigurnošću? Tako bih želio da mogu planirati do kraja svojeg života. Najviše bih htio od Boga obećanje da ću do kraja života ostati zdrav. “Tada

bih mu mogao služiti bezbrižnije, slobodnije i djelotvornije”, razmišljao sam podsvjesno. Da bi me oslobodio od tog stava, možda mi je Bog htio pokazati da je dovoljno poznavati sljedeći korak.

A možda je ovaj san bio samo rezultat moje čežnje da intenzivnije doživim Boga. Nisam poznavao nikog komu je Bog govorio kroz snove, ali sam prethodnih dana puno čitao knjigu karizmatiskog autora Jacka Deerea: “Iznenaden Božjim glasom”. Tamo se navode mnogobrojni argumenti zašto nam Bog i danas kao i u biblijska vremena govori izravno. Slično kao i kod pitanja izlječenja: s jedne sam strane bio fasciniran time, a s druge nesiguran je li to točno. Budući da se nisam htio upuštati ni u kakve vjerske eksperimente, zauzeo sam sljedeći stav: “Što god da se krije iza tog sna, bio on od Boga ili ne – budućnost će pokazati smijem li ostati zdrav ili se opet moram vratiti u vrtlog raka. Sada moram živjeti u sadašnjosti.”

Imam li šansi kod Kerstin?

Već nakon nekoliko dana, više se uopće nisam bavio svojim snom. Posao i predstojeće vjenčanje prijatelja Stevea i Anke skrenuli su mi misli. Kerstin i ja smo u pripreme oko vjenčanja bili umiješani kao vjenčani kumovi – dobra prilika da ju bolje upoznam. Njen trud da svojoj prijateljici priredi lijepo vjenčanje zadivio me i dolijao je ulje na vatru, koja je u mojem srcu ionako za nju već gorjela.

Činilo se da je i ona zadivljena mojim trudom. U svakom slučaju smo se puno šalili i smijali, posebno na dan vjenčanja. Sve je odjednom bilo drugačije: prije je Kerstin prema meni bila više povučena, a sada mi je prilazila s ljubavlju. Kao da je Bog promijenio njeno srce.

Je li to možda bilo zbog toga što su se promijenile moje molitve za nju? Na početku sam od Boga zahtijevao da mi priušti bar jednu sretnu vezu, nakon što mi je priuštio toliko toga s bolešću. U međuvremenu sam uvidio: “Svemogućem Bogu niti po pitanju želje za partnerom ne smijem dalje dosađivati. On mi želi najbolje i zna bismo li Kerstin i ja mogli biti sretni.” Od tada sam molio: “Ako ti želiš, i ako je to dobro za nas oboje, učini da se Kerstin zaljubi u mene. Ako ne odgovaramo jedno drugom ili ako puštiš da umrem od raka, molim te da mi pomogneš da prijeđem preko tih ljubavnih patnji.” Nikako nisam htio da Kerstin zbog prijateljstva sa mnom bude nesretna! Kako je opuštajuće bilo prepustiti to samo Isusu Kristu.

Već nekoliko dana nakon vjenčanja naših prijatelja, od nje sam dobio dugačko, drago pismo. Činilo mi se kao da između redaka čitam: “Zainteresirana sam za tebe!” Toliko sam volio Kerstin da bih najradije skočio u zrak od radosti. “Ona će biti moja žena!” činilo mi se da sam znao i prije ulaska u cilj.

Ali sada je na redu bio već duže vrijeme rezervirani put u Finsku s kršćanskom putničkom agencijom Liebenzeller Mission. Bili smo simpatična grupa mladih ljudi i stanovali smo na usamljenom otoku u kućama u bloku – usred prekrasne prirode sastavljene od šuma i jezera. Uskoro sam upoznao Tonija – stolara i pjesnika. On nas je obogaćivao svojim pjesmama uz pratnju na gitari. Možda smo se sprijateljili jer smo se nalazili u sličnoj situaciji: obojica iz Franačke, obojica vjernici, obojica ljubitelji prirode i obojica zaljubljeni ne znajući stoje li naše žene iz snova uz nas. Stoga smo se skoro svaki dan povlačili na tiho mjesto na jezeru kako bismo zajedno pred Boga donijeli svoje želje za partnerom.

Nakon tog prekrasnog godišnjeg odmora, Anke me ohrabrila da Kerstin konačno kažem za svoje osjećaje. Dala mi je do znanja da kod njene prijateljice imam dobre šanse. Skoro sam se rastopio od radosti. Telefonom sam Kerstin povjerio koliko sam zaljubljen

u nju. Zatim sam skočio u auto i odjurio u Gießen gdje me Kerstin primila na ulazu doma za sestre. Naš susret je započeo smiješno: najprije smo se neko vrijeme udvoje vozali liftom. Netko je očito nasumično pritiskao gumbe tako da su nas više puta odveli na deseti kat pa natrag u prizemlje prije nego što smo došli u njenu sobu. “Ništa strašno!” složili smo se.

Potom smo sjeli u udoban restoran. Dok sam molio zahvaljujući Bogu za hranu, spustili smo glave. Odjednom me konobarica potapšala po ramenu. “Zar vam nije dobro?” htjela je znati. “Baš suprotno”, odgovorio sam joj smješkajući se. Nakon ugodnog razgovora, zvjezdano nebo nas je izmamilo u šetnju romantičnim gradskim parkom. Činilo se kao da nam je svijet pod nogama – toliko smo bili sretni. Ta je sreća bila savršena kada smo sljedećih dana doživjeli kako se naši roditelji i prijatelji raduju s nama.

Nisam mogao vjerovati: moj Bog mi je s 29 godina za prijateljicu dao djevojku za koju sam gotovo dvije godine intenzivno molio. Kod njega nije važno je li netko imao rak ili ga još uvijek ima. Kad on nekome želi dati dar, on će to učiniti. “Kraljevo je srce u ruci Jahve kao voda tekućica; vodi ga kuda god hoće”, kaže Biblija u Izrekama 21,1. Bog je Kerstinino srce dodirnuo zbog mojih molitava i molitava mojih prijatelja, u to sam bio uvjeren.

Život teče izvrsno

Život je konačno opet tekao izvrsno: bio sam svježije zaljubljen i radovao sam se mnogim lijepim trenucima s Kerstin. Puni optimizma, planirali smo zajedničku budućnost. Bili smo uvjereni da ćemo se vjenčati i zajedno ostarjeti. Poslovno sam isto dobro napredovao: tijekom dvotjednog boravaka na Sveučilištu u Lancasteru u Engleskoj radio sam zajedno sa svojim profesorom na konceptu svojeg doktorskog rada. Čak sam se i tjelesno osjećao izvrsno. Puno sam se bavio sportom i ubrzo sam opet bio u formi kao i prije bolesti.

Bio sam toliko oduševljen “drugom prilikom za život”, da bih najradije o tome pričao cijelom svijetu. Kako bih proslavio sa što više prijatelja, pozvao sam ih na trideseti rođendan u Nürnberg. Moji su roditelji prenoćili kod rođaka da bismo na raspolaganju imali cijelu kuću. Održao sam mali govor kako bih Bogu izrazio svoju zahvalnost. On mi je pomogao proći kroz teško vrijeme terapije. Njemu sam zahvaljivao za svoje zdravlje i za Kerstin. Toni je otpjevao nekoliko pjesama. Dobro smo jeli, smijali se i zabavljali. Moje dobro raspoloženje samo je malo gušio strah od povratka bolesti. Posebno sam se bojao kvartalnih pretraga.

[12] Recidiv

Kad sam u petak 6. ožujka 1998. opet došao na pretrage u kliniku u Nürnbergu, najprije je sve bilo kao i obično: nakon vađenja krvi, ultrazvučne pretrage, rendgenskog snimanja i opipavanja tijela u potrazi za povećanim limfnim čvorovima, poslali su me kući. Nadležni liječnik, gospodin dr. Gröscher, mi je navečer telefonom namjeravao javiti rezultate pretraga. Pošto se nije javio, mislio sam da je sve bilo u redu. Kako sam se uplašio kad je dr. Gröscher sljedećeg ponedjeljka nazvao na moje radno mjesto i rekao: “Na rendgenskoj slici vaših pluća vidi se nešto čemu tamo nije mjesto! Morate doći što prije možete. Kompjutorska tomografija će nam pomoći da to bolje ispitamo.” Odmah sam obavijestio šefa i odvezao se u bolnicu u Nürnberg. Kerstin je spontano uzela godišnji kako bi pošla sa mnom.

Kerstin i ja smo se strašno bojali jer smo znali da su, u slučaju novog pojavljivanja raka, šanse za izlječenje male. U toj stresnoj situaciji nam je na srcu bila ista molitva. Ne razmišljajući previše o sadržaju, kleknuli smo na koljena i vapili Bogu: “Ako pokloniš zdravlje, na koji god način, otići ćemo u biblijsku školu i ponovremeno raditi za tebe u crkvi.” Biblija nam govori o takvim obećanjima u teškim situacijama (npr. Psalam 66,13-14), ali ja

sam primijetio da sam na taj način htio umilostiviti Boga, a to nije moglo funkcionirati jer se suvereni Bog neće predomisli pod utjecajem mojeg spretnog pregovaranja.

Baš zato što nas je zajednička molitva učinila tako sigurnima, osjećali smo se kao da nas je netko pljusnuo, kad je dr. Gröscher nakon ocjene kompjutorske tomografije rekao: “Ta sjena je bez sumnje natekli limfni čvor. Postoje dvije mogućnosti: ili se radi o recidivu – ponovno oboljenje – ili o prolaznoj oteklini.” “Što sada?” izustio sam drhtavim glasom. “Za četiri tjedna ćemo napraviti drugu tomografiju. Ako će limfni čvor i dalje rasti, morat ćemo nažalost računati s recidivom.”

“Kako da svjestan te novosti preživim predstojeći skijaški dopust u Stubaitalu?” u početku sam se pravdao. Ali kao i često do sada, to mi je odvratio misli što je bilo dobro: preko dana smo uživali u skijanju na prekrasnom pršiću uz plavo, sjajno nebo, a navečer smo sjedili u udobnoj planinskoj kolibi, gdje smo zajedno kuhali i mnogo se smijali. Za zastrašujuće misli kao “što se sada događa u mojem tijelu?” bilo je malo slobodnog prostora. Uz to sam se potpuno zalijepio za nadu da bi povećani limfni čvor mogao biti posljedica teške prehlade.

Ali druga kompjutorska tomografija je pokazala golim okom vidljivu strašnu istinu: limfni čvor se zaista i dalje povećavao. Došlo je do onoga čega sam se u posljednjih godinu i pol dana bojao više od bilo čega drugog – opet sam imao rak! U klinici Nürnberg su mi preporučili da radi sigurnosti nalaza uzmu probu tkiva povećanog limfnog čvora i daju ga ispitati na stanice raka, ali ja sam odustao od toga jer se, prema izjavama trojice iskusnih liječnika, s vrlo visokom vjerojatnošću opet radilo o Morbus Hodgkinu. Pod takvim okolnostima htio sam se poštediti svakog daljnjeg zahvata. Ionako je preda mnom bilo dosta patnje.

Kakva je korist od toga što si vjernik?

Kad sam se vratio k roditeljima, vladala je tužna atmosfera. Sve četvero su nas mučile kušnje: “Koliko se molilo za moje zdravlje! A sada spadam među 10-20% onih pacijenata, koji nakon uspješne terapije doživljavaju povrat bolesti. Kakav je to Bog? Zar me želi uništiti? Kakve koristi od toga što sam vjernik i slijedim gospodina Isusa, ako mi je lošije nego većini nevjernika? Zašto mi je u posljednjim tjednima konačno poklonio uspjeh na poslu, da bi me zatim opet iščupao odande?”

Trideset godina sam se borio za svoju sreću. Sada sam bio kratko pred svojim ciljem: moja želja za dragom ženom se ostvarila, a želja za mjestom docenta na Visokoj školi se bar približila realnom ostvarenju. Je li mi Bog baš sada htio uzeti sve što sam postigao?

Nije li to bilo čudno? Prvih godina mojeg života kao kršćanina doživio sam mnoga uslišanja molitava. Život je tekao izvrsno. Bog je davao uspjeh skoro u svemu što sam radio, bilo u poslu ili sportu. A sada se činilo kao da je sve krenulo krivo; iako sam se intenzivnije bavio Bogom, bio sam mu poslušniji i volio sam ga više nego prije.

Kako dobro da su me neki od prijatelja sljedećih dana i tjedana nazvali kako bi me ponovno ohrabрили i podsjetili da Bog živi i da me voli. Kako dobro da mi je san od prije deset mjeseci davao nadu: “Ova bolest je potrebna da bi tvoj život bio na blagoslov.” I kako je dobro da je Kerstin tako vjerno bila uz mene. Nakon završetka školovanja za medicinsku sestru u Gießenu i prvih radnih iskustava u Kölnu, u travnju 1998. preselila se u Heidelberg. Tamo je radila na Sveučilišnoj klinici i živjela je samo još 20 km od mojeg stana. Konačno smo se i radnim danima mogli redovito viđati. Priključili smo se crkvi u Mannheim-Käfertalu, gdje smo

na bogoslužju, u biblijskoj grupi i na molitvenoj grupi crpili puno snage.

Zajedno istražujemo Božje planove

Ali što sam ja sada trebao učiniti? Što je Bog sada očekivao od mene? Moj prijatelj Günter je predložio da zajedno molimo za Kerstininu i moju budućnost. Bilo nas je šestero i za to smo si uzeli čitavu jednu večer. Najprije smo pred svoje duhovne oči stavili velikog, svemogućeg Boga i štovali ga. Zatim je Walter bio toliko odvažan da pita Boga kako se on želi proslaviti u mojoj situaciji. Nikome od nas odgovor nije pao na pamet. Konačno je Walter ispričao da njegova žena Ulla intenzivno moli za mene i da se pri tome uvijek sjeti Djela apostolskih 2,27. tamo stoji: “Jer mi nećeš ostaviti dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda.” Bio sam kritičan: “To je slika Isusovog uskrsnuća – proročanstvo, koje se tiče njega, a ne mene.” Nakon svih negativnim iskustava prilikom slušanja Božjeg glasa, sumnjao sam jesu li to zaista riječi od Boga upućene meni.

Kad sam to otvoreno rekao, zajedno smo se pomolili: “Molimo te da potvrdiš ovo obećanje, ako je ono zaista od tebe.” Budući da nisam očekivao druge reakcije, i sam sâm bio iznenađen, kad sam sljedeće večeri nazvao Albina, poznanika koji nije znao ništa o našim molitvenim sastancima: “Dok sam razmišljao o tvojoj bolesti, pao mi je na pamet Psalam 16,10-11.” Nisam mogao vjerovati svojim očima, kad sam otvorio Bibliju i pročitao sljedeće: “Jer mi nećeš ostavit’ dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda. Pokazat ćeš mi stazu u život, puninu radosti pred licem svojim, sebi zdesna blaženstvo vječno.” To je bila izmoljena potvrda, jer se Psalam 16 u Djelima 2 citira gotovo doslovno. Očito mi je Bog htio nešto poručiti. Ali kako da razumijem tu poruku? Kako je konkretno izgledala ta “staza u život”?

[13] Teška odluka

Predstojnik klinike u Nürnbergu, profesor Gallmeier, mi je izričito preporučio da što prije počnem s velikom dozom kemoterapije. “To bi izgledalo ovako”, pojasnio je: “Posebno jakom kemoterapijom i zračenjem cijelog tijela pokušali bismo uništiti sve stanice raka u vašem tijelu. Nažalost ta će terapija uništiti i vašu koštanu srž, a to znači da ćete na kraju biti vrlo slabi i da gotovo da nećete imati vlastitih obrambenih stanica. Kako bismo opet podigli vaš imunološki sustav, presadit ćemo vam matične stanice ili doniranu koštanu srž.”

“Je li nakon takve terapije opasnost od ponovnog povrata bolesti isključena?” pitao sam. “Nažalost nije!” odgovorio je profesor Gallmeier. “Ipak, ja bih čak i svojem vlastitom sinu preporučio taj teški put jer ne vidim nikakve druge mogućnosti! S visokom dozom kemoterapija, ipak imate realne šanse za izlječenje!”

Nakon te izjave zapravo je bilo jasno što treba učiniti. Osim toga, mi smo i molili za mudrost liječnika. I suvremena medicina je Božji dar koji treba iskoristiti. Ali ono što me zadržavalo je bila činjenica da sam se stravično bojao te terapije. Osim toga, bio sam i sumnjičav prema izjavama liječnika, bar što se ticalo šansi za izlječenje. Budući da mi je Bog prema Psalmu 16 htio pokazati “stazu u život”, povukao sam se na tri dana u usamljenu kolibu, kako bih od njega saznao što da sada učinim. Božja riječ me poziva na to (Efežanima 5,17): “Shvatite što je volja Gospodnja.” To sam se vrijeme istinski hrvao s Bogom oko odgovora tako što sam ustrajno molio, čitao Bibliju i odvagivao pozitivne i negativne strane velike doze kemoterapije. Usprkos tome, u svojoj se odluci nisam daleko pomaknuo. Nedostajale su mi informacije.

Trebam više informacija

Zato sam ispitivao oboljele. Poznao sam Steffena, koji je zbog svoje leukemije bio na terapiji s povećanom dozom kemoterapije. Opisivao ju je kao “pakao na zemlji”. Imao je strašne bolove, noću nije mogao spavati i mučile su ga noćne more. Čak je i morfij samo malo pomagao. I posljedice su bile strašne: Steffen je kratko prije terapije s prijateljem još vozio 50 km bicikl, a nakon nje je iznova morao učiti hodati. Uz to je poslije bio neobično agresivan i nestrpljiv jer su ekstremna opterećenja bila teška za nositi. Neovisno o tome, terapija nije donijela trajno izlječenje: za manje od jedne godine, rak se vratio. Pitao sam Steffena bi li još jednom prošao kroz tu torturu. Odgovorio je: “Vjerojatno bih, jer ne bih mogao izdržati da vidim kako tumor raste, a da ja ništa ne poduzimam.”

Za razliku od njega, jedan drugi poznanik, koji je povećanu dozu kemoterapije uzimao prije pet godina, još je uvijek bio slobodan od tumora. Njegov stav je bio: “Trebao isprobati sve mogućnosti u medicini. Ostatak je u Božjoj ruci.”

Nešto reprezentativnija od iskustva pojedinih bolesnika sigurno je statistika. U renomiranom medicinskom priručniku pronašao sam sljedeću izjavu: šanse za izlječenje koje bi potrajalo bar pet godina bile su u mojem slučaju oko 30%. Ali to se tiče samo slučaja kada se tumor ponovno vrati već nakon prvih infuzija.

Te su činjenice potvrdile moj loš osjećaj. Kakva korist od mučenja tako dalekosežnom terapijom ako je ona vrlo vjerojatno beskorisna? Nažalost mi nisu bile poznate nikakve alternative prijedlogu profesora Gallmeiera.

Postoje li alternative povećanoj dozi kemoterapije?

Bih li se trebao usuditi ništa ne učiniti i odluku o životu i smrti staviti isključivo u Božje ruke? Bi li to bio korak vjere koji bi se svidio Bogu? Ili bih time prekršio zapovijed u Luki 4,12: “Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega”? Nisam htio biti osoba koja je do grla u vodi a ipak s povećanom dozom kemoterapije propušta jedini spasilački brod koji Bog šalje u pomoć. Osim toga, Isus je u Bibliji nadnaravno liječio posebno one ljude kojima medicina više nije mogla pomoći.

Budući da sam čovjek kojemu je potreban sklad, najradije bih bio istog mišljenja kao i moji liječnici, roditelji i braća i sestre u vjeri. Ali shvaćanja su bila vrlo protivna. Kerstin se potpuno ispravno ponijela kad je rekla: “Ti odluči – ja ću u svakom slučaju stajati iza tebe!”

Kako bih bolje razumio njene osjećaje, pitao sam: “Opterećuje li te jako naša situacija?” “Da”, objasnila je, “tište me mnoga otvorena pitanja. Tu je pitanje ispravne terapije. Ti si protiv povećane doze kemoterapije, a liječnici je preporučuju. A naši poznanici su nas nagovarali da poslušamo liječnike i da ne prokockamo realne šanse za izlječenje. Tu je i pitanje naše budućnosti. Bojim se dugogodišnjih uspona i padova – da za tri godine možda još uvijek nećemo znati hoćeš li ozdraviti ili umrijeti. Teško mi je živjeti s tom neizvjesnošću.”

I osobno sam bio strašno razdijeljen jer nije bilo zadovoljavajućeg rješenja. Nikako nisam mogao reći “da” povećanoj dozi, iako sam uvijek iznova molio: “Gospodine Isuse, molim te da promijeniš moj stav prema toj terapiji ako trebam ići tim putem!” A za mogućnost da suprotno od svih preporuka liječnika i prijatelja ne učinim ništa, nedostajala mi je hrabrost. Neovisno o tome, htio sam nastaviti živjeti. Kako smo radosni bili Kerstin i ja da mi je Bog pomogao da izađem iz tog škripca. Uskoro sam nakon

jednog molitvenog sastanka od tri kršćanina dobio naputak: “Neki oboljeli od raka su ozdravili radikalnom promjenom prehrambenih navika!” Za sljedeću nedjelju Dieter i Susanne Herrmann, prijateljski bračni par iz crkve, su za nas dogovorili sastanak s njihovim poznanicima Hansom i Marlene. Marlene je nakon operacije raka dojke odbila preporučenu kemoterapiju i zračenje i umjesto toga se svjesno zdravo hranila. Sada je već godinama bila bez tumora. Od njih dvoje smo dobili opsežne informacije o takozvanoj “Gersonovoj terapiji” – terapijskoj metodi u koju smo Kerstin i ja brzo povjerovali.

[14] Iskustva s alternativnom medicinom

Naravno da smo znali da na polju alternativne medicine ima mnogo šarlatana, ali ova terapija nam se činila razumnom alternativom kemoterapiji. S jedne strane, nikakav izlječitelj od vas ne izvlači novac, a s druge, istraživanja dr. Lechnera iz Austrije potvrđuju da je ova prirodna metoda liječenja 1000-struko isprobana te da je već postigla neočekivane rezultate. Razvio ju je tridesetih godina prošlog stoljeća njemački liječnik dr. Max Gerson. Iza nje stoji sljedeće razmišljanje: kroz utjecaje iz okoline i zbog pogrešne prehrane mi u svoje tijelo uvijek unosimo štetne tvari. Te štetne tvari su od velikog značaja za nastanak raka. Da bi se pobijedila ta bolest, potrebno je čišćenje od tih otrova i jačanje vlastitog imunološkog sustava. To se prvenstveno postiže temeljnom promjenom prehrane.

Tijekom četverotjednog boravka u BioMed klinici u Bad Bergzabernu u lipnju 1998., moja je namjera bila još potvrđena. Tamošnji predstojnik odjela dr. Hager u svojoj bolnici uz klasično medicinsko znanje u obzir uzima i spoznaje iz biološke borbe protiv raka i prirodnih metoda liječenja. On je Gersonovu terapiju smatrao sigurnom i svakako preporučljivom.

Gospođa dr. Rappard, liječnica iz Heidelberga, se pokazala spremnom savjetima mi pomoći tijekom terapije. Ona je već skupila iskustva s jednom pacijenticom koja je imala Morbus Hodgkin kao i ja, ali je on više uznapredovao nego kod mene. Zahvaljujući terapiji dr. Maxa Gersona, potpuno se izliječila. “Da biste imali uspjeha, najstrože se morate pridržavati uputa terapijskog plana”, rekla je gospođa dr. Rappard.

S tim sam se mogao pomiriti. Sada više nisam bio bespomoćno prepušten liječnicima kao kod kemoterapije, nego sam i sâm bio odgovoran za provođenje terapije, a time i za njen uspjeh. Moja narav borca u Gersonovoj terapiji je vidjela izazov: dvije godine sam se trebao odreći svih užitaka kao što su slatkiji ili alkohol, isto tako i mesa, jaja, ribe, soli, bijelog brašna i bijelog šećera. Zabranjeno je čak i korištenje losiona za brijanje ili šampona s parfemom. Dvije godine bez izlaska na jelo, bez gotovih proizvoda, bez iznimaka u strogom planu dijete, bez pojednostavljivanja. Dvije godine sam morao investirati oko 40 sati u tjednu – toliko je rada potrebno.

To je sa sobom donijelo i posljedice: više nisam bio u stanju baviti se svojim poslom, ali nisam dopustio da me to uplaši jer niti na pojačanoj dozi kemoterapije ne bih mogao raditi. Bio sam smrtno bolestan, a cilj mi je iznad svega bio ozdraviti. Kerstin i ja bili smo vrlo motivirani i uvjereni da će Bog iskoristiti tu terapiju da bi me izliječio.

Dnevni raspored pod terapijom

Bez te sigurnosti s ispunjenim dnevnim planom, vjerojatno ne bih dugo izdržao: ujutro sam već u 7.30 pripremao doručak. U 8.00 sam sjedio za stolom kako bih pojeo kašu od zobnih pahuljica sa suhim i svježim voćem uz jednu čašu svježe iscijeđenog soka od naranče. Terapija dr. Gersona dnevno predviđa najmanje četiri “ulijeivanja kave”, radi ubrzanja izbacivanja štetnih tvari. Prvo je

nakon doručka: legao bih na prostirku i okrenuo se na bok. Pomoću gumenog crijeva sam iz posude u debelo crijevo ulijevao kavu. Tek nakon dugo vježbanja uspio sam tekućinu držati u crijevu 15 – 20 minuta prije pražnjenja na WC, kako je preporučeno.

Nakon te prilično ponižavajuće procedure, bilo je malo vremena za predah. Preko dana sam trebao popiti četiri svježa soka od jabuke i salate neugodna okusa i četiri soka od jabuka i mrkve. To je konkretno značilo: svakih jedan ili dva sata Kerstin ili ja smo stajali u kuhinji i prali povrće, voće, salatu, sjemenke i grbicu da bismo ih zatim iscijedili u sokovniku.

U međuvremenu bih otišao u biljnu ljekarnu, gdje sam bio rado viđeni kupac, koji je uživao u posebnoj usluzi i rabatu. Nije niti čudo, jer sam tamo dva do tri puta tjedno kupovao paletu salate, povrća i voća kontroliranog biološkog porijekla.

Prijepodne je brzo prošlo. Bilo je vrijeme za ručak koji se sastojao od dva dijela: predjelo je bio tanjur salate, a glavno jelo se naizmjenice sastojalo od kuhanih krumpira, prosa ili heljde s pirjanim povrćem.

Popodne bih se malo odmorio, prije nastavka sličnog jutarnjem dijelu: kava, cijeđenje sokova i između kratke šetnje, posjeti liječniku ili telefonski razgovori s prijateljima koji su se raspitivali za moje stanje.

Uza sav posao i, dugoročno gledano, jednoličan okus hrane, bio sam radostan što dopuštene namirnice smijem jesti koliko želim. Taško mi je pak padalo što niti jedan jedini dan nisam mogao živjeti “normalno”. Nije bilo dnevnih odmora, niti jednog dana koji nije bio pod utjecajem terapije.

Umjesto da se toliko bavim liječenjem, radije bih bio radio ili intenzivnije djelovao u crkvi. Za ohrabrenje sam se prisjećao da

me sav taj trud štedio povećane doze kemoterapije. Gersonova terapija mi je omogućavala da ujutro ustajem bez bolova, bez mučnine i da se osjećam fizički dobro. Osim toga, Bog me je svjesno poveo tim putem. Možda sam trebao učiti strpljivost. U svakom slučaju, uloženo vrijeme sigurno nije bilo izgubljeno.

[15] Usponi i padovi

Ono što mi je u prevladavanju bolesti i u provođenju terapije izuzetno pomagalo je bila sigurnost da je Kerstin stajala iza mene. Kad god bi došla k meni u posjet, marljivo je pomagala u istiskivanju sokova, kuhanju i čišćenju. Zajednička borba protiv raka sve nas je više zbližavala. Zato nije bilo iznenađenje kad je Kerstin glasno razmišljala o našem vjenčanju: “Zašto se zapravo ne bismo vjenčali? Ionako se neću odvojiti od tebe samo zato što si bolestan. A ako se uskoro vjenčamo, mogla bih ti bolje pomagati u Gersonovoj terapiji.”

Udaja za oboljelog od raka?

Ja sam po pitanju sklapanja braka najprije bio oprezan iako za mene nije bilo ničeg ljepšeg nego da se uskoro oženim s Kerstin. Ali mislio sam: “Iako je Kerstin zaljubljena u mene – za nju bi to bila velika žrtva. Morala bi se pomiriti s dosta neizvjesnosti: hoću li ikada moći imati djecu ako moj muž zbog kemoterapije i zračenja ostane neplodan? Hoće li opet ozdraviti ili će se tumor nastaviti širiti? Hoću li ga možda već uskoro morati njegovati? Mogu li se odreći luksuza ako on i dalje neće moći zarađivati? Mogu li se pomiriti s tim da ću sama morati raditi kako bih pridonijela dohotku obitelji? Hoću li moći podnijeti da u najgorem slučaju uskoro postanem udovica?” Pitao sam se mogu li Kerstin priuštiti tako nesigurnu budućnost ili bi bilo bolje čekati – bar dok se ne vidi hoću li opet ozdraviti.

U stvarnosti se Kerstin uvijek iznova borila s pitanjem bi li mogla živjeti s tim neizvjesnostima. U nekim fazama je čak i pomišljala: “Možda je Nobby opet obolio od raka jer Bog ne želi našu vezu – to je takoreći kao kazna.” Ali ona se uzorno nosila s tim sumnjama tako što je molila: “Za Nobbyja ću se udati samo ako je to tvoja volja. Ako mi daš zeleno svjetlo za brak s njim, očekujem da ćeš mi dati i snagu i živce da se ne uništim pod opterećenjem te bolesti.”

Mnogo zajedničke molitve, otvoreni međusobni razgovori, trijezno suprotstavljanje pozitivnih i negativnih strana te dušobrižnički razgovori su nas konačno ohrabрили da počnemo planirati naše vjenčanje.

Pripreme za vjenčanje

Pomisao na skoro vjenčanje oboma nam je dala krila. Puni oduševljenja zajedno smo planirali budućnost: Kerstin je namjeravala svoje radno vrijeme nakon vjenčanja skratiti na pola radnog vremena. Financijski bismo se usprkos tome uspjeli izvući, a ona bi imala više vremena za rad u crkvi i pomoć meni. Obećanje Bogu “ako pokloniš zdravlje, otići ćemo u punovremenu službu za tebe” čak nas je potakla na razmišljanje da nakon prve godine Gersonove terapije završimo školovanje na nekoj biblijskoj školi. Ili bih ipak prije trebao napisati doktorski rad? Što je Bog dugoročno namjeravao s nama? Takva su me pitanja jako dirala, ali sada je na redu najprije bila naša velika svečanost.

Za svadbeni tekst odabrali smo Matej 6,33-34a: “Tražite stoga najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati. Ne budite dakle zabrinuti za sutra.” Upravo smo s tim stavom htjeli živjeti svoj život. Slušati Isusa Krista i raditi za njega bila je naša namjera. Njegove interese smo htjeli staviti pred svoje vlastite želje. Željeli smo vjerovati da se on u svojoj ljubavi

brine za nas, umjesto da dopustimo da nas brige za budućnost slome.

U početku smo vjenčanje zbog moje bolesti namjeravali proslaviti u malom krugu – sami s roditeljima i braćom i sestrama, ali tada smo se sjetili našeg teksta. Nije bilo razloga da proglasimo nevolju. Radovali smo se našoj sreći i htjeli smo ju podijeliti s drugima. Zato smo isplanirali veliko slavlje koje se trebalo održati 18. rujna 1998. u Kerstininom rodnom mjestu Neunkirchenu u Siegerlandu.

Prije toga je još na rasporedu bio jedan važan rendgenski pregled. Radilo se o tome je li Gersonova terapija zasada bila uspješna ili uglavnom beskorisna. Moj odnos s Bogom je u to vrijeme bio tako dobar da nisam bio nervozan, iako su mi pogoršane krvne vrijednosti davale razloga za to. Uzrok mojem unutarnjem miru sigurno je bilo svakodnevno, intenzivno proučavanje Božje riječi. Da bih se pri tome mogao bolje koncentrirati, svoje misli i molitve svako sam jutro oblikovao u pisanom obliku.

Kako sam bio zahvalan kada je nadležni radiolog rekao: “U usporedbi s posljednjim rendgenskim nalazom, pogođeni limfni čvorovi su se smanjili. Tumor se ipak još uvijek vidi.” Pozitivne rezultate sam uzeo kao pokazatelj da sam s Gersonovom terapijom na pravom putu. Nažalost su se moje krvne vrijednosti i nakon ovog kontrolnog pregleda pogoršavale. Ali Kerstin i ja bili smo zaposleni pripremanjem za vjenčanje pa se zbog toga nismo brinuli.

Svadba

Dan naše svadbe bio je kao iz snova. Kerstin je u vjenčanici izgledala prekrasno. Ona mi se i karakterno, a i općenito neopisivo sviđala. Bio sam neizrecivo ponosan što smijem postati njen muž.

Nakon vjenčanja u matičnom uredu, iznenadili su nas moji bivši studijski kolege. Kad smo izašli iz matičnog ureda, zapriječili su nam put srcem u veličini čovjeka nacrtanim na tkanini. Kerstin i ja smo to umjetničko djelo za okladu trebali s obje strane razrezati škarama. Oni su istovremeno na trubama svirali nekoliko pjesama. Zatim je bio prijem. Bili smo zadivljeni koliko prijatelja, rođaka i poznanika je krenulo na put kako bi nam čestitali.

Rano poslijepodne smo imali malu pauzu. Iskoristio sam to vrijeme da popijem svježe iscijeđeni sok, pojedem nešto povrća i ulijem kavu. Čak niti na svojem vjenčanju nisam smio napraviti iznimku od strogog plana djeteta prema dr. Gersonu, što je zahtijevalo disciplinu.

Jedan od vrhunaca našeg velikog dana bilo je bogoslužje s dionicom na klaviru, zbornim pjesmama i propovijedi Wilfrieda Plocka o našem životnom stihu “Stavite Boga na prvo mjesto...” što smo mi sami isplanirali. Bili smo iznenađeni, kada je iz dječjeg sata koji je vodila i Kerstin stigao nalet djece, kako bi nam otpjevali pjesmu. Kerstin je od svakog djeteta dobila ružu, a ja opomenu: “Moraš biti jako dobar prema Kerstin inače ćeš imati posla s nama!”

Navečer se slavlje nastavilo u restoranu u Siegeni. Naš “tim za zabavu” Stephan i Steve vodili su nas kroz ispunjeni program. Bili smo oduševljeni onime što su naši prijatelji učinili da bi nas obradovali: smiješni skečevi sa scenama iz našeg života, pjesme, govori, igre, dijapozitivi popraćeni glazbom – uspjela mješavina ozbiljnih i smiješnih priloga. I Kerstin i ja smo se pripremili: naizmjenice ćemo pričati o različitim dijelovima našeg života od djetinjstva do danas i uz to ćemo prikazivati dijapozitive. Time želimo posvjedočiti da Isus Krist igra središnju ulogu u našem životu. Zajedno s naših drugih 120 večernjih gostiju, uživali smo u tome što je atmosfera usprkos naših neugodnih životnih

okolnosti bila vedra i opuštena. Još smo se dugo poslije toga hranili mnogim lijepim utiscima!

Bračno putovanje

Bračno putovanje u Scharbeutz na Baltičkom moru bilo je “neobično”: naš VW Golf je do krova bio napunjen voćem, povrćem i kuhinjskim uređajima. I tih je dana trebalo nastaviti Gersonovu terapiju. Zato smo – slično kao i prije kod kuće – skoro cijeli dan proveli u kuhinji našeg ljetnikovca. Za duže izlete jedva da je bilo vremena.

Putovanje u Lübeck bilo je nalik pustolovini: pripremili smo ručak i dovoljno soka od mrkve i jabuke. Tijekom razgledavanja grada više smo se puta morali zaustaviti da bih mogao popiti svoj sok. U podne smo svratili u restoran. Tako je Kerstin konačno opet mogla okusiti komad mesa umjesto svakodnevnog tanjura salate. Za mene je cijeli jelovnik bio tabu. Zato sam poslugu zamolio da mi serviraju salatu kontroliranog biološkog porijekla koju sam donio. Bilo nam je super da se ona upustila u to, a jelo nam je prijalo kao rijetko prije toga.

Strah od “pada”

Vrativši se u Mannheim, odmah sam krenuo na posao: za ZEW-u sam krajem listopada 1998. trebao kao predavač surađivati na seminaru za stručno i vodeće osoblje. Na mjesec dana sam se vratio s bolovanja kako bih se pripremio za to. Moj šef Michael mi je dopustio da radim kod kuće. Budući da je Kerstin radila samo pola dana, mogla je preuzeti velik dio kuhinjskih poslova povezanih s mojom terapijom. Usprkos tome, to je bilo teško vrijeme. Moje krvne vrijednosti su se i dalje pogoršavale. Kao posljedica toga, smanjivala se i moja učinkovitost. Seminar sam još uspješno izdržao posljednjim snagama. Poslije toga sam bio posve iscrpljen.

Sa svojim fizičkim stanjem pred očima, sada sam se bojao predstojećih kontrolnih pregleda – loš osjećaj koji se na kraju i potvrdio: kompjutorska tomografija je pokazala da su uz tumor u području prsa sada bili zahvaćeni i limfni čvorovi u području trbuha.

Možda Gersonova terapija ipak nije bila ona u Psalmu 16 opisana “staza u život”? Ili se to moglo povezati s mojim poslovnim opterećenjem posljednjih tjedana? Što sada? Kerstin i ja smo odlučili ubuduće provoditi još intenzivnije. Ja sam si istovremeno propisao mirovanje. Ako se nakon šest do osam tjedana krvne vrijednosti svejedno ne budu popravile, namjeravali smo razmisliti o drugim mogućnostima.

Kako bi nam pomogao, sredinom prosinca 1999. je Wilfried Plock pozvao sve članove naše crkve na to da se u subotu odreknu večere i umjesto toga dođu na molitveni sastanak – posebno za Kerstin i mene. Pripremio je male papiriće s biblijskim obećanjima, od kojih je svatko dobio po jedan s molbom da ih pročita i da moli na temelju tog božanskog obećanja. Bio sam zadivljen i posramljen što nas je toliko članova naše crkve tako intenzivno i strastveno zastupalo pred Bogom. Kakva ljubav i vjera su se mogle iščitati iz tih molitava! Većina je preklinjala za izlječenje, ali uvijek s dodatkom: “Neka ne bude naša nego tvoja volja!” Kerstin i ja smo se vratili kući radosni, s dubokim mirom u srcu, ojačani u vjeri. Slično je bilo i moliteljima: i za njih je to držanje i jedinstvo u molitvi bilo obogaćujuće iskustvo.

[16] Gorko razočaran

Usprkos molitvama punim očekivanja, meni je s vremenom bilo sve lošije. Najprije sam se budio jednom, a kasnije i do četiri puta noću okupan znojem: voda mi je s kose tekla u oči i uši. Kad bih ustao iz kreveta, smrzavao bih se i osjećao kao da sam

iznutra osušen. Dršćući bih se odvuкао u kupaonicu da zamijenim potpuno mokru pidžamu s koje je kapala voda. Još nešto na brzinu popiti, suhi ručnik na mokre jastuke i plahtu, zamijeniti mokru posteljinu i zagrijati rashlađeno tijelo. Zaspao bih prilično brzo, ali ne zadugo. Već jedan sat kasnije cijela je igra počinjala ispočetka. Ovaj put je krevet trebalo potpuno presvući. Prilikom treće zamjene pidžame, preklinjao sam Boga: “Molim te da dovršiš ovu bijedu, ne daj da se potpuno osušim!”

Nakon takve noći, ujutro sam bio umorniji nego večer prije toga. Krvotok je bio posve uništen. Mučila me glavobolja. Tuširao sam se i pokušavao što više piti, kako bih nadoknadio bar dio izgubljene tekućine. Gladan nisam bio, ali sam morao jesti, kako bih opet stekao snagu. Iscrpljen, vukao sam se kroz dan. Čak i uobičajene aktivnosti, kao cijedenje sokova ili vožnja bicikla, su me naprezale. Zbog svoje fizičke slabosti, bio sam dobra meta za infekcije. Zaradio sam bronhitis – u kombinaciji s temperaturom od preko 40 stupnjeva! Budući da oblozi na listu i druge metode nisu pomagale, prvi sam put morao prekršiti propise Gersonove terapije i uzeti lijekove za snižavanje temperature. Kad je vrućica konačno bila pobijedena, gotovo svaku večer sam imao jake bolove u leđima i zdjelici. Nešto toliko strašno do tada još nisam doživio.

Moj ortoped na rendgenskoj slici nije vidio ništa zamjetljivo. Propisao mi je lijekove protiv bolova koji su, hvala Bogu, kod redovitih napada bolova djelovali relativno brzo. I toplina je pomagala. Kerstin me zbog toga opskrbila toplim termoforima koje sam stavljao na svoja bolesna leđa.

Što je Bog namjeravao s nama? S velikom nesigurnošću sam ušao u 1999. godinu. Hoće li ona donijeti još više patnje od 1998.? Što me čeka? Nove pretrage su donijele zastrašujuće rezultate: “Limfni čvorovi između vaših plućnih krila su i dalje rasli. Uz to smo otkrili još jednu nakupinu raka – u jetri, u preponama i

u blizini gušterače.” Za moje liječnike je sve bilo jasno: “Nema smisla nastaviti terapiju dr. Gersona.”

Sada sam bio u sličnoj situaciji kao i prije otprilike godinu dana – nakon što su ustanovili recidiv: opet sam bio jedan od onih nesretnika kod kojih inače dosta uspješna terapija nije donijela izlječenje. Gersonova terapija me zapravo oslabila, umjesto da mi dugoročno pomogne. A sve to – takav je bio moj dojam – iako je pola svijeta molilo za moje izlječenje.

Kerstinina reakcija na strašnu vijest

Gorko razočarani, deprimirani i iscijeđeni lošom viješću, Kerstin i ja smo dan nakon primljene vijesti otišli na pizzu u naš omiljeni restoran. Htjeli smo u udobnom ambijentu, u miru razmisliti o neugodnom položaju. “Kako ti proživljavaš neuspjeh terapije?” pitao sam Kerstin. “Jučer sam najprije provela neko vrijeme sama sa sobom. Zbog toga sam se povukla i plakala.” Ja sam nadodao: “A o čemu si pri tome razmišljala?” “Samo sam pustila misli. Pri tome su mi u misli stizale različite okolnosti, koje bi se mogle dogoditi u budućnosti. To je otišlo tako daleko da sam si zamišljala što bi se dogodilo u slučaju tvoje smrti.”

Progutao sam. “Moji strahovi su poprilično difuzni. Na primjer, zamišljam da neću moći plakati na tvom pogrebu. Ili se vidim samu u našem stanu. Tamo je tvoja odjeća, tvoje knjige i sve druge tvoje stvari. Ali tebe nema... Takve misli strašno pritišću moju dušu.” “Vjerujem ti”, odgovorio sam, i sâm rastužen tom predodžbom.

“A što te je utješilo nakon što si se isplakala?” “To što o svemu mogu otvoreno razgovarati s tobom i jednom prijateljicom. Sigurno je da pomaže i kad razmišljam o nečem drugom. Susreti s manje poznatim osobama trenutno bi me dosta opterećivali.”

“Čitaš li sada puno Bibliju?” htio sam znati. “Ne, ali duboko u mojem srcu se nalazi neka vrsta iskonskog pouzdanja u Božje vodstvo. Duboko sam uvjeren da on ne radi pogreške.” “Kod mene je drugačije”, objasnio sam. “Meni je jučer kroz glavu prošlo mnogo misli za koje tražim odgovor: Jesam li zaslužio patnju? Zašto liječenje koje sam prepoznao kao Božji put za sebe ne djeluje? Jesam li nešto učinio krivo – možda sam se previše pouzdao u Gersonovu terapiju, a premalo u Isusa Krista? Živim li previše vlastitim snagama pa time isključujem Božje djelovanje?”

Mogući razlozi za ponovni neuspjeh

Ja sam zaista u svojem životu puno toga postigao voljom i odlučnošću. Vjerojatno bih se i u slučaju izlječenja potapšao po ramenima – prema motu: “Zato što sam se disciplinirao i izdržao ovu tešku terapiju, sada sam zdrav. To ne bi svakome uspjelo!” Kako sam težio za ljudskim priznanjem, htio sam biti bolji od drugih, nekako se isticati iz mase, imati veću vjeru, biti onaj kome će se diviti. Kako mi je malo stalo do Božje časti! Kakva milost da Isus Krist voli takvog sebičnog, ponosnog, čovjeka ovisnog o priznanju kakav sam ja! On me voli toliko da je radio na tome da moje JA skine s prijestolja, Nobbyja, koji svoj život uzima u svoje ruke. Moja baka je često govorila: “Sve ovisi o Božjem blagoslovu!” Bila je u pravu. Uspjeh ili neuspjeh, sreća ili nesreća, život ili smrt... sve ovisi o njemu.

Možda me Bog htio očuvati od ponosa. Možda sam trebao osjetiti koliko sam ovisan o njemu. Možda je on imao i drugih razloga. U svakom slučaju sam bio siguran u jedno: Bog je znao zašto je dopustio da u borbi protiv raka opet doživim neuspjeh. Ali što je sada očekivao od mene?

Pustiti

Trebao sam pomoć izvana. Zato sam se nalazio s osam kršćana da bih razgovarao o svojoj životnoj situaciji. Ukratko, njihov je savjet bio: “Moraš pustiti! Pustiti svoj doktorski rad, svoj poslovni cilj i svoje predodžbe o tome kako treba teći tvoj život – čak i svoj vlastiti život. Moraš prihvatiti da se tvoj život ne može isplanirati. Moguće je da će te Bog izliječiti i da ćeš još ipak postati profesor na visokoj školi. Moguće je da ćeš jednog dana punovremeno raditi za Boga. Moguće je i to da ćeš umrijeti od raka. Baci se u Božje ruke. Pričekaj da vidiš što će on učiniti.”

Bili su u pravu! Odlučio sam odustati od dokorskog rada jer bi i završavanje zahtijevalo još mnogo energije i vremena. Akod mojeg trenutnog zdravstvenog stanja, šansa da ću uspješno zaključiti taj istraživački projekt je bila mala. Pametnije mi se činilo da svoje ograničene snage iskoristim za to da pojačano surađujem u crkvi. To bi donijelo “plod za vječnost”. Doktorska titula na pogrebnom spomeniku mi, za razliku od toga, ne bi koristila ništa! Usprkos takvom stavu, teško mi je palo odustati od promocije. Već sam uložio mnogo napora, i kako sam samo usmjereno radio na tome! Ali sada sam si morao priznati: “Taj san je odsanjan. Željeni cilj mi je pobjegao. Svi naponi i sva odricanja bili su uzaludni.”

[17] Ne moja, nego tvoja volja

Ubuduće se više nisam htio oslanjati na vlastite planove, nego sam opušteno htio prihvatiti ono što je Isus Krist pripremio za mene. Naravno da sam i dalje molio za ozdravljenje od bolesti. To sam želio cijelim srcem. Bilo što drugo bi u mojoj situaciji mladog, oženjenog čovjeka bilo neprirodno. Ali otkada sam pročitao priču koju je ispričao Spurgeon o ženi čiji je sin bio bolestan, nikada više nisam htio Boga tjerati na nešto:

Njen je sin bio blizu smrti kad je zamolila svećenika da moli za njegov život. Svećenik je žarko molio, ali je dodao: “Ako je tvoja volja, spasi dijete.” Žena je rekla: “Ne mogu to podnijeti. Želim da molite da dijete živi, bez ikakvih uvjeta.” Svećenik je odgovorio ženi: “Moglo bi se dogoditi da ćeš prokleti dan kada si svoju volju suprotstavila Božjoj volji.” Dvadeset godina kasnije, bez svijesti su je odnijeli od vješala na kojima je kao teški prijestupnik bio obješen njen sin. Ona je, doduše, vidjela kako njeno dijete postaje muškarac, ali bilo bi beskrajno bolje i za nju i njenog sina da je dijete umrlo. Odluku je trebala prepustiti Bogu.

Takvu grešku sam htio izbjeći! Zato sam se poistovjetio s molitvom Blaisa Pascala, francuskog znanstvenika i filozofa: “Ne molim niti za bolest niti za zdravlje, ni za život ni za smrt, nego za to da Ti raspolazeš mojim zdravljem i mojom bolešću, mojim životom i mojom smrću na svoju čast i moje dobro. Samo Ti znaš što mi je korisno. Ti si gospodar i učini što želiš. Daj mi i uzmi! Gospodine, ja znam da znam samo jedno: dobro mi je da Te slijedim.”

Slično je i Isus Krist molio u getsemanskom vrtu – kratko prije svojeg raspeća (Matej 26,39): “Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti.” Kao što sam se ja bojao, bojao se je i Isus, jer je znao: “Za nekoliko sati će po meni pljuvati, tući me, okruniti trnjem i pribiti na križ.” Zbog toga se hrvao sa svojim Ocem: “Zar ne postoji drugi način da se spase bezbožni grešnici? Zar ne postoji mogućnost da se križ zaobiđe?” Ali iako je osjećao neizrecivi strah, dodao je: “Ali ne kako ja hoću, nego kako ti hoćeš.” Naša vječna sreća mu je bila važnija od njegovog dobra. Zaklinjao sam Boga: “Pokloni i meni tu natprirodnu ljubav, koja tvoju volju i dobro drugih ljudi postavlja iznad moje volje i mojeg dobra!”

Dobrovoljna i nedobrovoljna patnja

Kad sam Isusovo raspeće uspoređivao sa svojom situacijom, moja mi se patnja odjednom činila smiješnom: dok su mene Kerstin, prijatelji i rođaci uvijek iznova ohrabivali, Isus Krist je u svojoj bijedi bio ostavljen sam. Čak ga je i većina učenika napustila. Dok sam ja mogao osjetiti da mi je Bog posebni blizu kad se osjećam fizički loše, Isus Krist je na križu uzviknuo: “Bože moj, Bože moj zašto si me ostavio?” Dok ja kao bespomoćan čovjek nisam nikako mogao promijeniti svoju situaciju, Isus Krist je kao svemogući Bog itekako bio u stanju to učiniti.

Mene Bog nikada nije pitao želim li dobiti rak. Moja patnja je bila nedobrovoljna. Isusova patnja je, nasuprot tome, bila dobrovoljna. On nikada nije morao doći na zemlju da bi živio i umro za nas grešnike. Mogao je pobjeći od raspeća. Mogao je čak i sići s križa. Na njegovom mjestu sigurno bih to učinio, jer znam svoju reakciju na teške fizičke muke: bolovi mi oduzimaju razum. Postajem neuračunljiv, zaboravljam sve dobre namjere, spreman sam na gotovo sve, samo da iskusim olakšanje – čak i ako je to suprotno mojim načelima i ciljevima. Isus Krist nije takav: njegova ljubav je bila jača od najjačih bolova. Čak i u najgoroj nevolji on nije gubio svoj cilj ispred očiju – umrijeti kao zastupnik za grešnike poput mene.

Usprkos svoj utjesi koju mi je pružila Božja riječ nakon neuspješnog prekida Gersonove terapije, Kerstin i ja smo se još uvijek bespomoćno nalazili pred pitanjem kako će konkretno stvari sada dalje teći. Liječnici su mi ukazali na to da bi hitno nešto trebalo poduzeti. Jedno je bilo jasno: u drugu prehrambenu terapiju nisam se htio upuštati. Povrće, krumpiri, žitarice i sokovi od salate su mi nakon jedne godine Gersonove dijete već išle na nos. “Zdrava prehrana da, ali bez grča”, bio je moj novi moto. Ako ubuduće budem imao žarku želju za odreskom ili slatkišima, taj si užitek ne bih uskratilo.

U potrazi za orijentacijom, odlučio sam se u veljači 1999. otići na drugi boravak u BioMed-Kliniku u Bad Bergzabern. Terapijske metode bile su slične onima iz prethodne godine: hipertermija, pri kojoj se tkivo tumora lokalno zagrijava na preko 40 stupnjeva, terapija vrućicom, kod koje se umjetno prouzrokuje vrućica, terapija imelom te uzimanje vitamina, enzima, selena, minerala i drugih sredstava za jačanje obrambenog mehanizma. Ipak sam bio svjestan toga da se na taj način tumor u najboljem slučaju može držati u šahu, ali se nikako ne može pobijediti.

[18] Predodređen za rak

Iz znatiželje sam tijekom boravka u bolnici prvi put iskoristio psihološku pomoć. Osim toga, čitao sam neke knjige, primjerice “Bolest kao govor duše”, psihoterapeuta Ruedigera Dahlkea. Dahlke govori o “osobi predodređenoj za rak” – pojam, koji se u psihologiji čini vrlo raširenim. Prema njemu, od raka uglavnom obolijevaju ljudi sa sljedećim karakternim osobinama: žive vrlo prilagođeno, na mnogim poljima nemaju svoje mišljenje i nikome ne žele biti teret zbog svojih zahtjeva. Više su povučeni, nego što se guraju, gutaju ljutnju u sebe, umjesto da se izviču. Na taj način ih njihova okolina smatra dobro uračunljivima, strpljivima i mirnima. Tipični pacijent s rakom je introvertiran, pouzdan, uredan, nesebičan i spreman se žrtvovati. Ukratko: rak je bolest ljubaznih ljudi, tihih podnositelja.

Najprije sam bio pomalo šokiran jer sam karakterno vrlo sličan tipičnoj “osobi predodređenoj za rak”. Iz seminara o osobnosti i vlastitih promatranja znam: vrlo teško mogu reći “ne” i nemam hrabrosti kritizirati druge. Potreban mi je sklad, ne volim donositi odluke, preveliki sam perfekcionista i previše dobroćudan. Na ljude koji me okružuju djelujem mirno i ugodno.

Ono po čemu se razlikujem od “osobe predodređene za rak” je hrabrost da učinim nešto. Bez takve hrabrosti, primjerice, nikada ne bih napustio sigurno radno mjesto u banci, samo radi daljnjeg školovanja. Uz to nisam tužan i baš sam mnogim teško oboljelima objasnio temeljna životna pitanja: “Odakle dolazim? Kamo idem?” Umjesto da živim prilagođeno, kroz svoju kršćansku vjeru se odvajam od većeg dijela društva. Primjerice, imam drugačije životne ciljeve i moralne zahtjeve od mnogih ljudi koji me okružuju.

Što da sada radim sa stečenim spoznajama? “Je li rak zaista – kako tvrde psiholozi – tjelesni izraz duševnog sukoba? Trebam li jako paziti na to da provodim svoje ideje, čak i ako one izgledaju ludo – a ne da stalno uzimam u obzir želje drugih? Hoće li razvijanje i otkrivanje vlastitog ega biti poticajno za zdravlje?”

“Sigurno neće!”, bio sam uvjeren. Psihologija polazi od slike svijeta koju ne mogu pomiriti sa svojom kršćanskom vjerom. Osim toga, izjave u pročitanim knjigama činile su mi se paušalnim i pojednostavnjenim. Premamojem mišljenju “osobapredodređena za rak” ne postoji. Sigurno da mnogi pacijenti imaju navedene karakterne osobine, ali sam s jedne strane poznao dosta ljudi koji su isti kakvima ih opisuju psiholozi, ali su zdravi doživjeli duboku starost. S druge strane, sam među pacijentima susreo dosta kolerika ili “pokretača”, koji su baš kao i ja dobili rak. Moj susjed u sobi u BioMed klinici se, primjerice, ponašao svakako samo ne prilagođeno. Od samog početka smo imali kontroverzne rasprave koje su se gotovo pretvarale u svađe. Činilo se da ga nije zabrinjavalo to što ja na minus 10 stupnjeva radije imam zatvoren prozor ili da mi svojim izuzetno jakim hrkanjem oduzima san.

Pozitivno razmišljanje

Jednako kritično kao i teoriju o “osobama predodređenim za rak” promatrao sam i propagirano “pozitivno razmišljanje” – prije

svoga kada se radilo o obliku hipnotičkog uvjeravanja samog sebe. Pri tome uvijek iznova govorite: “Osjećam se dobro!” “Osjećam se zdravo!” iako imate rak, ili vas je upravo napustio životni drug ili su vam djeca narkomani. To je kao da život promatrate kroz ružičaste naočale. Mislite samo ono što bi trebalo biti, a ne ono što u stvarnosti jest. To sam doživio kao neku vrstu treninga u laganju sebi i drugima. Vjerojatno su mnogi od oboljelih oko mene činili upravo to. Drugačije si nisam mogao objasniti zašto sam od njih uvijek iznova čuo iste rečenice: “Ne smijem izgubiti nadu. Moramo razmišljati pozitivno!”

Koliko znam, nikada nije znanstveno dokazano da pozitivno mišljenje dovodi do propadanja tumora. Rak se ne obazire na čovjekovu snagu. Kako sam često već morao gledati da je srušio i izuzetno optimistične osobe. Strašljivi, neodlučni tipovi su ga pak nerijetko preživljavali na čudesan način. Ja sam si nakon što su mi dijagnosticirali rak rekao: “Ti kao borac i optimist imaš bolje šanse za izlječenje od drugih.” Ali kad sam onda ipak upao među 10-20% pacijenata koji su nakon uspješne prve terapije doživjeli povratak bolesti, naučio sam nešto novo.

Uzroci raka

Prema mojem uvjerenju, uzroci raka su vrlo kompleksni i još uvijek nisu dovoljno opsežno istraženi. Sigurno da psiha u nastajanju i razvoju raka igra važnu ulogu. Kod moje bolesti je još više utjecaja imao Eppstein-Barr virus. Ali to su samo dva od mnogih mogućih uzroka. Oni djeluju zajedno s čimbenicima kao što je nasljeđe, slab imunološki sustav, stres, ljutnja, strah, otrovi u okolišu, zračenja, prehrana ili loše navike kao što je prekomjerno konzumiranje duhana ili alkohola. Naravno da sam si postavio pitanje kakvo značenje je primjerice imao moj sukob s vjerskom grupom UBF kratko prije izbijanja bolesti. Nesumnjivo je to bio duševni potres, koji se mogao izraziti kroz tijelo. Možda su čak i moje početne poteškoće na poslu utjecale na to da sam

dobio rak. Ali na koji je način u konačnici sve to ovisno jedno o drugom, čak niti uz pomoć najboljeg psihologa nisam mogao otkriti. A recimo da je to i bilo moguće, što bi mi to koristilo u ophođenju s boli?

Daljnja psihološka obrada bi vjerojatno dovela do toga da bih svoju pozornost više usmjerio na sebe, a to nisam htio. Prema Bibliji, spoznaja Boga je najbolji put do samospoznaje. Sama samospoznaja je kao da sidro bacite u brod. Pravu pomoć može mi pružiti samo netko izvan mojeg životnog broda, netko veći od mene. A taj “Netko” je Isus Krist. Zato je kod mene mjesto psihologa trebala zauzeti njegova riječ.

Kako si?

Prilika za razgovor o svojim problemima imao sam dovoljno i bez psihologa. Otkako sam bolestan, naši prijatelji i poznanici se naravno više zanimaju za to kako smo. Niti jedno pitanje mi posljednjih godina nije postavljano tako često kao “Kako si?” “A kako je Kerstin?”

Nisam se uvijek radovao tom pitanju, prije svega ako je osoba koja pita složila “lice sa super suosjećanjem” i govorila prigušenim, polaganim glasom. Tada bih se osjećao kao najjadniji čovjek na zemlji. Kako sam na to i trebao reagirati, nego da i sam počnem izgledati tužno? Ako se do takvih susreta ionako još nisam osjećao dovoljno loše – najkasnije je tada moje raspoloženje doseglo niske grane.

Slično su neugodni bili i prekomjerni telefonski pozivi. Posebno nakon bezuspješnog prekida terapije i prije odluke o novim mogućnostima, telefon je zvonio i do deset puta na dan – gotovo uvijek s pitanjem: “Kako ste?” Što smo Kerstin i ja drugo mogli učiniti nego da deset puta kažemo koliko mi je loše? Sve nas je to jako opterećivalo.

Sada su postojale dvije moguće reakcije na pitanje o tome kako se osjećam: moje sebično srce je naginjalo tome da se strašno uzbuđi zbog nedostatnog suosjećanja nekih ljudi.

Ali s druge strane sam mogao slijediti upute Biblije. Tamo stoji (Matej 7,5): “Izvadi najprije brvno iz oka svoga ...” Drugim riječima to znači: umjesto da imam visoka očekivanja od drugih, trebam početi sa sobom i razmisliti je li moja ljutnja opravdana. Tako sam se stavio u situaciju onih koji su pitali: oni su sigurno imali dobre namjere. Mogli su svoje vrijeme provesti i udobnije, od toga da se raspituju za nas. Mnogi od njih redovito su za nas molili. Zar nisu imali pravo saznati kako smo – pa već i samo zato da bi konkretno molili? A ako je neki telefonski razgovor više bio teret od pomasti, krivica je bila naša. Umjesto da iskreno kažemo: “Počinje me boljeti glava. Daj da završimo!” prečesto sam igrao igru, “Lijepo da te čujem!” Nije niti čudo da je onda osoba s kojom sam razgovarao mislila da se radujem produženom razgovoru...

Uz to je bilo i dovoljno prijatelja koji su s nama postupali upravo ispravno. Očito su znali da svaki teško oboljeli ima drugačije želje i osjetljiva mjesta. Zato su nas pitali: “Ne znam kako da vam priđem! Recite mi jednostavno što vam odgovara, kako vam mogu pomoći...”

Kerstin i ja smo razmišljali kako istovremeno možemo zadovoljiti potrebu za informacijama naših prijatelja i zaštititi se. Vrlo jednostavno: odlučili smo otprilike kvartalno pisati okružno pismo i poslati ga elektronskom poštom ili poštom na oko 100 primatelja.

Oduševljen tim rješenjem, ja sam još u klinici u Bad Bergzabernu definirao prvo pismo: “Mi imamo velik krug prijatelja i poznanika. Opterećuje nas kada svakom od vas osobno moramo iznositi

moje zdravstveno stanje. Iz tog razloga ćemo vas ubuduće putem standardnog pisma izvještavati o novostima. Molimo vas za razumijevanje...” Ukazali smo svojim prijateljima i na to što nas zaista tješi: “Druženje i ugodni razgovori. Pri tome se rado može raditi i o našoj boli, posebno ako netko s time zna rukovati stručno i trijezno. Ali ne želimo se ograničiti na to. Postoji i život izvan bolesti! Posebno u teškim fazama života, mi se radujemo kad možemo razmišljati o nečem drugom. Pokoji od vas je po tom pitanju već bio vrlo kreativan pa nas je pozvao na sladoled ili u kino ili je jednostavno pričao o svojem životu. A ako nas želiš obradovati, a ne znaš kako, jednostavno pitaj. Ukratko: s nama budi prirodan! I mi ćemo zauzvrat pokušati s vama biti iskreni i opuštteni.” Takvo ponašanje je obogatilo naše odnose i nitko nije bio povrijeđen.

[19] Povratak školskoj medicini

Kratko prije izlaska iz bolnice, zamolio sam dr. Hagera da za mene istraži djelotvorne mogućnosti terapije. Njegov rezultat: “Kao što znate, u vašem slučaju se obično preporučuje povećana doza kemoterapije. Ja vam to ne savjetujem jer studije dokazuju da pacijenti koji se podvrgnu toj terapiji u prosjeku ne žive dulje od pacijenata koji uopće ne prolaze kroz nikakvu terapiju. Postoje dvije alternative: kemoterapija pod imenom DEXA-Beam i jedna nazvana CEVD. Budući da je CEVD lakše podnošljiv, a istovremeno i djelotvoran, savjetujem vam ga.”

Da bismo na miru mogli razmisliti o prijedlogu dr. Hagera, Kerstin i ja smo nakon četverotjednog boravka u bolnici u Bad Bergzabernu otišli na pet dana u Moosbach u Allgäu, u kršćanski dom za odmor. Uživali smo u atmosferi ljubavi, svakodnevnih pobožnosti i mira, uzeli smo si mnogo vremena za razmišljanje i razgovor – prije svega o odluci o terapiji koja je stajala pred nama.

Pred kraj našeg godišnjeg odmora moje ponovno “ne” pojačanoj kemoterapiji je i dalje bilo čvrsto. I dalje mi je nedostajala vjera u tu terapiju. Bez te vjere – tako su svjedočili liječnici – takvu torturu jedva da možete izdržati. Zato sam se držao prijedloga dr. Hagera – kemoterapija s kombinacijom lijekova CEVD. Pitanje gdje ću ići na liječenje brzo je dobilo odgovor. Baš u pravo vrijeme su mi preporučili onkološku ambulantu dr. Brustu, dr. Schustera i dr. Queissera u Mannheimu. Nakon iscrpnog razgovora s dr. Brustom, bilo mi je jasno: “Ovom liječniku mogu vjerovati. On neće postupati po “planu F”. On ima razumijevanja za moje putove, dopušta mi da sam odlučim i želi više surađivati sa mnom.” Dr. Brust je predložio da kemoterapiju provodimo ambulantno u njegovoj ambulanti. Kako smo se Kerstin i ja radovali toj prilici. Tako sam mogao stanovati kod kuće. Izostalo je višetjedno odvajanje.

Kratko nakon tog razgovora, početkom ožujka 1999. došlo je vrijeme: nova borba protiv raka pomoću kemoterapije je počela. Rezultat je bio životno važan, jer su moje šanse za izlječenje sa svakom terapijom opadale. Dr. Brust je objasnio: “Tri tjedna ćemo vam davati infuziju. Nakon toga slijedi trotjedni odmor. Taj ciklus ćemo ponoviti tri do četiri puta.”

Bio sam neizrecivo zahvalan što sam terapiju, za razliku od moje posljednje kemoterapije u Nürnbergu, podnosio relativno dobro. Zašto je to bilo tako? S jedne strane sam sada uzimao dosta lijekova protiv mučnine, a s druge se promijenio i moj stav. Više se nisam bunio protiv kemoterapije, nego sam opušteno prolazio kroz nju – ne razbijajući glavu o nuspojavama ili trovanju mojeg tijela.

Možda sam upravo zbog toga tijekom terapije imao dobar apetit i dovoljno snage da svaki dan bar nekoliko sati radim nešto smisleno: pripremanje biblijskih radova za omladinsku grupu ili propovijedi, pomaganje u kući ili ispunjavanje porezne prijave.

Nekih mi je dana jednostavno nedostajala motivacija za to da sjednem za stol kako bih radio. Stvari koje sam namjeravao učiniti, ostale bi neobavljene. Zbog toga sam bio nezadovoljan i razdražljiv. Ali čak niti to novo iskustvo nije bilo beskorisno. Ono je razvilo moje razumijevanje za ljude koji su imali puno više problema s nedostatkom motivacije od mene.

Ophođenje s nuspojavama

Kad mi je već kratko nakon prvih infuzija počela ispadati kosa, molio sam: “Gospodine Isuse, molim te da zaustaviš ispadanje kose ili da mi pomogneš da to prihvatim a da ne budem deprimiran.” Molitva je bila uslišana: i s ćelavom glavom sam se osjećao ugodno i nisam se ustručavao među ljude ići bez vlasulje.

Općenito sam s prolaznim nuspojavama dobro izlazio na kraj. “Kosa je opet rasla. Mučnina prolazi.” Daleko je važnije bilo pitanje hoće li rak s ovom kemoterapijom jednom zauvijek biti pobijeđen ili neće. Bio sam optimističan budući da sam iz vlastitih istraživanja znao da su šanse za potpuno povlačenje tumora oko 50 posto, a šanse za dugotrajno izlječenje doduše samo 20 posto. “Ovaj puta sigurno neću opet biti među gubitnicima. Ovaj put će sigurno biti uslišane mnoge molitve za izlječenje”, mislio sam. U stvarnosti su već nakon nekoliko tjedana nestali bolovi. Poboljšavalo se! Nažalost, samo na dva mjeseca.

Već nakon drugog niza terapija, ponovno su se pojavili simptomi tipični za tumor: jedan limfni čvor u desnoj slabini sve se više povećavao i bolio je na pritisak, posebno pri hodanju. Bolovi u leđima, koje sam već poznao, ponovno su se vratili baš kao i noćno znojenje i mršavljenje. Posebno sam ujutro bio toliko umoran da bih redovito zaspao tijekom molitve. Kako bih to izbjegao, počeo sam za razgovor s Bogom koristiti svoje jutarnje šetnje.

Posebno sam dramatično doživio vikend za Duhove 1999. Kerstin i ja smo bili u kinu. Nakon toga sam imao tako jake bolove da više nisam bio u stanju proći niti 500 metara do auta. Kerstin je morala doći po mene na ulazu u kino. Stigavši kući, uzeo sam uobičajene tablete protiv bolova, ali su mi oni donijeli samo malo olakšanje. Odmah sam se sjetio riječi dr. Hagera: “Ako se tumor nakon drugog niza kemoterapija nije potpuno povukao, više ne možete računati s izlječenjem.”

Kontrolni pregledi nekoliko tjedana kasnije počeli su nesretno: mlada liječnica me prilikom uvođenja igle za infuziju pogrešno ubola. Kontrastno sredstvo je isteklo u tkivo. Moja je ruka ubrzo izgledala kao ruka bodybuildera. Ona je prokomentirala: “To se može dogoditi kod pacijenata kao što ste vi, koji su već prošli mnogo kemoterapija i kod kojih su vene već uništene. Otprilike 14 dana ćete imati bolove u rukama.” Daleko teže od posljedica te nezgode, Kerstin i ja smo podnijeli rezultat pretraga: “U području trbuha se malo toga promijenilo. U lijevom plućnom krilu vidi se tumor veličine 3x3 cm, kojeg prije nije bilo. I metastaze u jetri su se povećale. Uz to, rak je napao i vaše kosti, posebno neke kralješke u slabinama i prsima te bokovima.”

“Zašto?”

U danima prije pretraga doduše više nisam računao s izlječenjem, ali sam računao s bar djelomičnim povlačenjem tumora. A rak je tijekom terapije i dalje rastao! Opet se ispunilo najgore od mojih očekivanja. I dr. Brust je bio razočaran tim rezultatom i zaključio je: “Nastavak naše terapije više nema smisla. Na izbor imate tri opcije: pojačanu kemoterapiju, kemoterapiju DEXA-Beam ili da za sada ne radite ništa i čekate.”

Kao i nakon svake strašne vijesti, i ovaj sam se put borio s kušnjama: prva terapija je bila bezuspješna, baš kao i Gerson terapija, a sada i kemoterapija CEVD. Koliko će još potrajati ova

bijeda? “Zašto?” uvijek sam se iznova pitao u svojem srcu. “Zašto me vodiš tako nerazumljivim putovima, Bože moj? Je li moja patnja jednostavno dio života u ovom prokletom svijetu? Ili je to neka vrsta odlikovanja? Recimo da je tako: zašto nigdje u Bibliji bolesti nisu opisane kao nešto dobro, kao blagoslov za poslušne vjernike kojem se oni trebaju veseliti? Ako me kroz bolest želiš učiniti upotrebljivim za sebe, zašto si odabrao baš mene? Ima toliko vjernijih kršćana! Možda imam kao naš patrijarh Jakov posebno tvrd karakter koji se stalno protivi pa me zbog toga treba tako odgajati? Ili sam ti možda bio neposlušan? Ako jesam, kada? Postojeću štetu bih rado opet popravio! A što je sa svim nevjernim promatračima i mnogim kršćanima koji su tako vjerno molili za nas? Kako da oni spoznaju da si ti živ i da voliš Kerstin i mene?” Odgovore na svoja pitanja nisam dobio i još jednom nisam razumio Boga.

[20] Bog mi govori kroz Joba

Ovaj put mi je proučavanje Knjige o Jobu pomoglo da se izvučem iz svoje rupe jer se ova knjiga bavi baš onim pitanjima koja sam ja postavljao. Job je bio čovjek po Božjem srcu, ali je usprkos tome u njegov život došla strašna patnja: ne samo da je izgubio sav svoj imetak, nego je odjednom stajao pred ljesovima svojih deset sinova i kćeri. Job je na to reagirao uzorno, rekavši (Job 1,21): “Jahve dao, Jahve oduzeo! Blagoslovljeno ime Jahvino!” Kako posramljujuće: Job je, za razliku od mene, shvatio da je sve dobro Božji dar, koji nam on u svakom trenutku opet može uzeti – čak i naše zdravlje, pa čak i život. Job nije podlijegao predodžbi da nam Bog duguje sreću.

Kad je Bog dopustio da đavao Joba udari još i bolnim čirevima po cijelom tijelu i kad je Bog uza sve to šutio, on je Boga optužio kao nepravednog. Job je razmišljao slično kao i ja (usp. Job 9,22 i 21,15): “Nema nikakve koristi od toga da se molim Bogu i da mu služim. Bez obzira jesi li bezbožan ili pobožan – on će te ipak

ubiti!” On je sumnjao u Božju ljubav, jer je Bog po njegovom mišljenju na ljude stavljao terete koji su za njih bili preteški. Bog je od Joba čak morao čuti i kritiku da nije baš pametno postupio kad ga je stvorio. On se najradije ne bi nikada bio ni rodio. Sada bi radije umro nego da toliko pati.

Kušnje su normalne

Jobova pobuna protiv Boga bila mi je utjeha. Sumnje i kušnje su u životu kršćanina čini se normalne – posebno u vremenima nevolja. Ako je čak i tako vjeran Božji čovjek poput Joba imao problema u shvaćanju Božjih putova, onda ih smijem imati i ja. Očito s ograničenim horizontom nije moguće razumjeti tog velikog Boga. Taj Bog sa svakim čovjekom postupa individualno, a ne prema nekoj šabloni: “Uvijek kad učiniš ovo ili ono, ja ću reagirati ovako ili onako.”

To postaje posebno jasno kada pogledamo Božji odgovor na Jobova pitanja. Njegov je odgovor posve neočekivan. Bog se na Jobova pitanja obazirao jednako malo kao i na moja. Umjesto toga Bog je postavio mnoga pitanja ove vrste (usp. Job 38-41): “Gdje si bio kada sam utemeljio zemlju? Jesi li jednom u životu vidio kako sunce izlazi? Možeš li kontrolirati zvijezde i svemir? Ako ne možeš odgovoriti na ta pitanja, ako znaš tako malo, kako se onda možeš usuditi kritizirati onoga koji sve zna?”

Dok sam to čitao, Bog je pred mojim licem postao vrlo velik. Bolje nego ikada prije, shvatio sam: Bog je toliko velik da ja njegovu uzvišenost, svemoć i mudrost niti približno ne mogu istražiti. Bog je toliko velik da ne treba nikog i ništa – čak niti mene! Ja mu ne mogu ništa dati jer je ionako sve njegovo vlasništvo. Zato nemam pravo predbacivati mu: “Ja nisam dobio ono što mi pripada.” Bog je toliko velik da bi bilo drsko za svaku neispunjenu želju, za svaku nevolju očekivati objašnjenje. To nije bilo niti potrebno:

što sam više spoznao tko je Bog, toliko mi je manje bilo važno da poznajem pojedinosti o njegovom vodstvu u svojem životu.

Da – nepravедno sam osudio Boga! Ja sam njemu trebao položiti račun, a ne on meni! Kad sam to shvatio, molio sam slično kao i Job (pogl. 42,3.6): “Govorah stoga, ali ne razumjeh ... Sve riječi svoje zato ja poričem i kajem se u prahu i pepelu.” Bilo mi je iskreno žao što nisam vjerovao Isusu Kristu. Koliko Ga je negdje srce boljelo zbog moje sumnje?

Božji odgoj

Hvala Bogu da nisam ostao u pobuni. Na kraju je bila odluka: “Ja te, doduše, ne razumijem, ali ti vjerujem – čak i ako moji osjećaji viču suprotno. Tvoji putovi su savršeni. Ja vjerujem da moja bolest nije kazna, nego odgoj.” To se vidi iz različitih biblijskih redaka, primjerice iz Poslanice Hebrejima (pogl. 12,5-7): “Sine moj, ne omalovažavaj stege Gospodnje i ne kloni kad te on ukori. Jer koga Gospodin ljubi, onoga i stegom odgaja, šiba sina koga voli. Poradi vašega odgajanja trpite. Bog s vama postupa kao sa sinovima”.

Bog prvotno, doduše, nije htio bolesti, ali ih koristi kao alat. Na taj način može postići više ciljeve nego što bi to bilo moguće bez bolesti. On postupa kao zemaljski otac, koji svojem sinu nanosi bol da bi ga sačuvao od veće boli. On postupa kao roditelji koji strogo odgajaju svoje dijete kako bi ga pripremili za uspješan život. Bio sam uvjeren da Boga kao i mojeg zemaljskog oca strašno boli kad vidi kako patim. Ali on tu bijedu ipak dopušta jer zna da je ona iz vječne perspektive dobra. Ona prije svega služi tome da karakterno postanem sličniji Isusu Kristu (Rimljanima 8,29).

S tim mislima u glavi zahvalio sam Bogu za njegov odgoj: “Evo ti moje obje ruke. Vodi me kako ti želiš. Istraži moje srce, ispravi

me i vodi me dobrim putovima. Pokaži mi kako mogu pridonijeti tome da postigneš svoje ciljeve sa mnom!” Nakon te molitve, spokoj i mir su se opet vratili u moje srce.

Kako će izgledati moj završetak, nisam znao. Ali me ipak ohrabrio Jobov završetak. On je kroz patnju bolje upoznao Boga i sebe (Job 42,5). Kad je Bog dosegnuo taj “odgojni cilj”, izliječio je Joba i sve što je ovaj imao dvostruko umnožio. Job je još 140 godina uživao u svojoj sreći. Na kraju je umro star. To mi je dalo nadu: “I moj završetak će biti dobar – možda ne moj zemaljski, ali sa sigurnošću vječni.”

[21] Moji medicinski vodiči

Kad sam probavio loš rezultat posljednje kemoterapije, opet je na rasporedu bilo često postavljano pitanje: “Kako dalje?” Na sreću nikada nisam sumnjao u svoje dosadašnje odluke o terapijama – iako su se one naknadno pokazale neuspješnima. Razlog tome je vjerojatno bio u tome što sam uvijek puno molio za to. Zato sam se i sada htio pouzdati u to da će me Bog voditi.

U potrazi za prikladnim mogućnostima terapije, u međuvremenu sam bio otvoren za sve, pa čak i za pojačanu kemoterapiju. Moja temeljna antipatija prema toj metodi se doduše nije promijenila, ali kad bi to bila Božja volja, ja bih na to rekao “da”.

Posavjetovao sam se sa širokim spektrom liječnika koji su se jako trudili da mi kao planinski vodiči objasne različite putove kroz težak teren: iskusnog izlječitelja, jednog predstojnika onkologije iz Stuttgarta, jednog liječnika na Sveučilišnoj klinici u Mannheimu, liječnika iz Centra za biologiju tumora u Freiburgu, dr. Hagera iz Bad Bergzaberna i, naravno, mojeg onkologa dr. Brusta.

Kao prvi mogući put prema cilju bila je takozvana “terapija antitijelima”. Tim “putom” sam mogao ići samo ako sam u krvi

imao antitijelo CD 20. Da bi se to provjerilo, izvadili su mi povećani limfni čvor iz desne prepone. Pri toj 45-minutnoj operaciji pod lokalnom anestezijom, vidio sam svaki potez kirurga, čak sam i osjetio rezanje i povlačenje ne osjećajući bolove. Nažalost, proba tkiva je pokazala da ne posjedujem traženi antigen.

Liječnici su mi vrlo brzo ukazali na to da je moja bolest već toliko uznapredovala da se vrhunac, izlječenje, još jedva može očekivati. Morao sam donijeti stratešku odluku: jedna mogućnost bi bila da sve stavim na pojačanu kemoterapiju. Taj terapijski postupak bi bio moja jedina realna šansa za izlječenje, ali je sa sobom donosio velike rizike i nuspojave. Uz to sam mogao odabrati palijativnu metodu – blagi način umiranja. U tom slučaju bi se pokušalo uz pomoć laganih kemoterapija, zračenja i lijekova protiv bolova odgoditi smrt i ostatak života učiniti što kvalitetnijim.

Bio sam zahvalan da su me moji medicinski vodiči toliko iskreno savjetovali. Njihova je tendencija bila da mi prije preporuče “oluju”, ali su dodavali, da niti “blagi put” nikako nije neodgovoran.

Vrijeme odmora i odluke

Prije odluke, Kerstin i ja smo još uživali u prekrasnom odmoru – najprije na jezeru Thun u Švicarskoj. Tamo je sve bilo odlično: bili smo smješteni na jednom pravom seoskom imanju s pogledom na prekrasne livade i snijegom pokrivena planina. Sunce nam je podizalo raspoloženje, a švicarski planinski sir sa svježe pečnim seljačkim kruhom radovao je naša nepca. Prekrasna pješačenja dolinama i uz planinske potoke pomogla su nam da se potpuno isključimo i napunimo baterije. Najljepšu pauzu doživjeli smo na jednoj planinskoj farmi, gdje nam nisu samo servirali svježe kravlje mlijeko, nego smo doživjeli i život i rad u tamošnjoj obitelji.

Nakon toga smo se odvezli dalje u La Rochelle na francuskoj atlantskoj obali. Tamo se Kerstinin brat Steffen oženio svojom prijateljicom Francuskinjom. Ovdje smo dopustili da nas razmaze na francuski način. Zajedno s drugim gostima na svadbi, proveli smo nakon raskošnog slavlja još oko tjedan dana na moru. Poseban vrhunac jednog višesatnog izleta je bio na motornom čamcu s 200 konjskih snaga. Nekoliko minuta sam smio čak i ja stajati za upravljačem pa sam nakratko obalne krajeve učinio nesigurnima.

Uza sve stvari koje su nam odvele misli od bolesti, što nam je dobro došlo, ostalo je dovoljno prilika za razmišljanje o izboru terapije. Molio sam: “Gospodine Isuse, molim te pokaži mi put kojim trebam ići. Pokloni mi stav koji će tražiti jedino tvoju slavu.” U šetnjama ili dužim vožnjama Kerstin i ja smo odvagivali prednosti i nedostatke različitih mogućnosti. Tijekom tog vremena sve mi je jasnije pred očima bilo to da u mojoj situaciji ne postoji “ispravno” ili “pogrešno”. Bog mi je otvorio oba puta. On nije sitničav. On neće reći: “Umrijet ćeš zato što si odabrao pogrešnu terapiju.”

Ranije su kod mojih odluka o terapiji statistike igrale odgovarajuću ulogu. Htio sam znati: “Koliko su moje šance za izlječenje?” i “Koliko je prosječno vrijeme života nakon terapije?” Ali otkako sam se intenzivnije bavio Božjom suverenom, nisam više dopuštao da me takvi brojevi zdrobe.

Biblija kaže da Bog ne previđa kada vrabac padne mrtav na zemlju. Čak su i sve vlasi na našoj glavi prebrojene (Matej 10,29-30). On upravlja mislima kraljeva (Izreke 21,1). Ono što on želi, događa se (Izreke 19,21). Ništa se na ovoj zemlji ne događa bez njegove naredbe (Tužaljke 3,37). Od njega dolaze dani sreće, ali i dani nesreće (Propovjednik 7,14). On čini što mu se sviđa i nitko ne može pomutiti njegove planove (Job 42,2 i Psalam 115,3).

Preneseno na mene, to je značilo: svaka pojedinost tvojeg života prolazi kroz Božje ruke. Dok me god još može koristiti na ovoj planeti, on će u svim okolnostima očuvati moj život – usprkos svim prognozama liječnika i svim statistikama. Završetak moje bolesti ne ovisi niti o statistikama, niti o odabranoj terapiji, nego samo o Bogu. Ako me on želi ozdraviti, učinit će to neovisno o izboru moje terapije. A ako ne želi, niti najizglednija terapija mi ništa ne koristi. Nema sumnje: ja nikada neću umrijeti od raka, već jedino po volji Božjoj.

S takvom rasterećujućom sigurnošću odlučio sam se za “blagi put”. U razgovoru s dr. Brustom odlučili smo da ćemo najprije pričekati da vidimo kako će se bolest dalje razvijati. Čim bi mi bolovi, noćno znojenje ili drugi simptomi počeli otežavati život, namjeravali smo započeti s laganom kemoterapijom.

[22] Hoću li uskoro umrijeti?

Sada nisam više mogao učiniti ništa osim čekanja. Kako bi divno bilo kad bi me moj Gospodin izliječio čudom. Sjetio sam se svojeg sna i riječi iz Psalma 16: “Jer mi nećeš ostavit’ dušu u Podzemlju...” U međuvremenu su mi tri prijatelja iz crkve, neovisno jedan o drugom, podijelili iste ili slične retke iz Biblije (Psalam 116). Jesam li sanjar koji se želi uvjeriti u nešto? Ili su to bile potvrde da Bog u tom obećanju zaista misli o meni? Ako je to tako, kako da razumijem te riječi? Obećava li mi Bog time izlječenje ili ne? Bio sam rastrgan. Duboko u svojem srcu sam bio siguran da Bog neće dopustiti da umrem od raka. Drugačije nisam mogao protumačiti retke iz Psalma 16, a posebno iz Psalma 116,9: “Smijem ostati na životu, u njegovoj blizini.” Za razliku od toga, iskustva drugih kršćana su me činila nesigurnim. Već su pokoji bili sigurni da će ih Bog izliječiti, ali su onda ipak umrli. Nedavno sam čitao knjigu “Išao si pred nama” od Otta i Marlies Hahn. Taj bračni par je na temelju jednog retka (Ivan 11,4) čvrsto vjerovao u to da će njihov sin usprkos svoje teške srčane mane

moći voditi normalan život, ali s godinama je to preopterećeno srce otkazalo i dijete je umrlo. Dajem li previše lako da me uzdrmaju? Ili sam samo postao trezniji?

Kako bih se pomakao u svojim razmišljanjima, zamolio sam Wilfrieda i Sylviju Plock za savjet. Objasnili su: “Ako vjeruješ da ti je Bog dao biblijsko obećanje, možeš se osobno uhvatiti za njega. Ali tu vjeru ne smiješ očekivati od Kerstin ili drugih.” Mudar odgovor. Stoga sam zaključio radovati se svojem snu i biblijskom retku iz Psalma 16, ali da po mogućnosti o tome ne razgovaram s drugima.

Nikako nisam htio preuveličati iskustvo Božjeg glasa. Vidio sam to više kao slabost, a manje kao odlikovanje, što mi je Bog govorio na taj način. Bog je znao da bih teže izašao na kraj sa svojom patnjom – bez sigurnosti da će moja bolest biti na blagoslov i da me Isus Krist neće prepustiti smrti. Bog je znao koliko su mi značila njegova obećanja. Istovremeno sam bio siguran da je takva vrsta Božjeg govora bio iznimka! Nisam očekivao da ću to opet doživjeti.

Smrt – dobitak?

Usprkos optimističnom stavu, pitao sam se: “Što ako sam pogrešno shvatio Božje obećanje i ako bolest krene uobičajenim putem – ako me uskoro uzme smrt?” Sjetio sam se apostola Pavla. On doduše nije bio smrtno bolestan poput mene, ali je sjedio u zatvoru i bio je izložen opasnosti da će ga uskoro smaknuti kad je zapisao sljedeće riječi (Filipljanima 1,21): “Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!”

To je neke stvari postavilo naglavce! Za većinu ljudi smrt nije dobitak, nego najveći gubitak. Oni smrću gube sve: blagostanje, čast, moć, drage ljude, a prije svega svoj vlastiti život. A kako je u mojem srcu? Bi li smrt za mene bila dobitak? Razum je odgovorio:

“Naravno – u nebu je puno ljepše nego ovdje na zemlji.” Ali moji su osjećaji odgovarali: “Puno radije bih ozdravio i ostario sa svojom dragom ženom.”

Moje strahopoštovanje pred smrću još je uvijek bilo preveliko. Ipak, što sam se više bavio time, toliko je više ona gubila svoju nelagodu. Ono naočigled najgore, što mi se moglo dogoditi, zapravo je bilo najbolje što mi se moglo dogoditi. Jer za mene kao kršćanina smrt je samo odlazak kući. Ovaj svijet nije moja domovina. Ne – ja sam na proputovanju. Zato od života ne želim očekivati previše. Ovo nije moja domovina.

Ranije – posebno kad mi je bilo dobro – prebrzo bih pomislio: “Smrt će me istrnuti iz moje domovine. Otrgnut će me od drage Kerstin, moje obitelji, prijatelja i crkve.” S takvim stavom naravno da mi se nije sviđalo preseljenje u nebeski stan. Više sam imao dojam da vrijeme radi protiv mene.

Sada je bilo posve drugačije: vrijeme je radilo za mene. Svaka minuta me dovodila bliže domovini. Bio sam sretan što neću vječno morati živjeti na zemlji. Vjerojatno je bilo dobro što u mojem životu nije sve teklo lagano jer bih se inače udomaćio ovdje na zemlji i zaboravio da ono najljepše tek dolazi.

Pogled u nebo

Znam da kršćane kritiziraju baš zbog toga – da nijeću život ovdje na zemlji i tješe se nebom. Ja mislim da je obratno. Ljudi koji mnogo razmišljaju o nebu, često su upravo oni koji posebno puno toga pokreću ovdje na zemlji. Njima nije važno da ovaj kratki život što bolje isprobaju. Oni su slobodni da svoj novac, svoje darove, vrijeme, pa čak i čitav život ulože u činjenje dobra.

Ja stojim iza toga: moja domovina je nebo – mjesto gdje se osjećam kao ‘bubreg u loju’ i gdje ću biti sretan. Max Lucado, pastor i

pisac, prijelaz sa zemlje u nebo usporedio je u priči “Tajna života” s rođenjem: prije nego što se beba rodi, ona se osjeća sigurno u majčinom trbuhu. Bilo joj je toplo, imala je dosta hrane i samo je trebala spavati. I onda odjednom bude istisnuta u strani svijet koji nikada prije nije vidjela. Zamislimo si da možemo razgovarati s takvom bebom prije nego što je rođena. Možda bismo joj rekli: “Za samo nekoliko minuta ćeš izaći iz trbuha. Bit ćeš u prostoriji punoj ljudi, svjetala, šumova i mirisa...” “Ne želim van oдавде”, rekla bi nam beba. “Sviđa mi se ovdje unutra. Osim toga, uopće ne znam što su to ljudi.” “Oh, toga se ne moraš bojati. Vani uopće nije loše”, ispričali bismo djetetu. “U trbuhu ti je jako skućeno. Ne brini. Bit ćeš sretan da si vani.” “Hvala, nema potrebe. Sretan sam, tu gdje jesam.” Beba nema izbora: ona mora napustiti trbuh i ući u svijet. Tako i za nas dolazi vrijeme kada ćemo napustiti ovaj svijet kako bismo otišli u nebo. Većina ljudi ne želi ići. Isti smo kao i beba u trbuhu. Mi želimo ostati tamo gdje jesmo. Ovaj svijet, doduše, nije savršen, ali nam je bar poznat.

S jedne strane mi je žao da Biblija nebo ne opisuje konkretnije i detaljnije. S druge je Bog sigurno imao dobre razloge za to. On je znao da bismo o nebu razumjeli jednako malo kao i nerođena djeca o životu na zemlji. Vjerojatno je naš mozak premalen da bi shvatio nebo, a naše su riječi preslabe da bi ga opisale. Zato nam Bog omogućuje samo “pogled kroz ključanicu”. Taj pogled nam ipak daje prvi okus kako bi tamo moglo biti.

Meni taj pogled nije samo oduzeo sumnje, nego je i povećao moju radost. Ranije sam se bojao: “Nadam se da u nebu nije dosadno. Možda ima nešto istine u ironiji da ću tamo desecima tisuća godina sjediti na oblaku i svirati harfu.” Biblija mi govori drugačije, jer u Otkrivenju 22,3b stoji: “I sluge će njegove služiti Bogu.” Naravno da nekih zanimanja više neće biti. Tamo više nećemo trebati liječnike, medicinske sestre, farmaceute jer neće biti bolesti, patnje, bolova, operacija niti kemoterapija. Moje raspalo tijelo bit će zamijenjeno savršeno zdravim, besprijejkornim tijelom

(usp. 1. Korinćanima 15,35-50). I pravnike ćemo uzaludno tražiti u nebu jer tamo više neće biti svađa. Vjernici će živjeti zajedno u savršenom skladu. Wellness industrija više neće zarađivati jer ćemo nakon nekoliko milijuna godina još uvijek izgledati kao stogodišnji mladić – s probiotičkim jogurtom ili bez njega. Sa sigurnošću neće biti pogrebnika jer više neće biti smrti. Više se nikada nećemo morati rastavljati od dragih ljudi!

Božja riječ ne govori mnogo o tome kako će izgledati služenje u nebu. Ali jedno je sigurno: klanjanje Bogu zauzimat će važno mjesto (usp. Otkrivenje 19,5-6). Naravno da to neću shvaćati kao obvezu ili prisilu, jer sam siguran da, kada vidim Isusa Krista u njegovoj slavi, neću moći ništa drugo nego da mu se poklonim – toliko ću biti zadivljen njime.

Osim toga, u nebu ćemo sigurno otkriti mnogo novih stvari. Možda će sâm Bog držati proučavanje Biblije? I baš kao što sada želim sve bolje upoznati svoje prijatelje, tako ću i tamo težiti za time da bolje upoznam stanovnike neba – prije svega samog Isusa. Da bih shvatio kako je on veličanstvena ličnost, trebat će mi cijela vječnost. U svakom slučaju se radujem da nebo neće biti mjesta u kojem se ne radi ništa. Moja bolest me isključila od mnogih aktivnosti, ali zato ću u nebu biti utoliko aktivniji.

I to bez loših misli. Sve posljedice grijeha koje mi otežavaju život na zemlji, više neće postojati. Čeka me novi svijet, posve drugačiji od svega što poznajem ili si mogu zamisliti ovdje. U nebu nema nedostataka. Svi moji snovi i čežnje bit će ispunjeni. Niti jedna želja neće ostati otvorena. Za razliku od pakla – mjesta neispunjenih snova i čežnji.

Strah od smrti?

Neki su me pitali bojim li se smrti. Odgovorio sam: “Smrti se ne bojim, ali bojim se muka koje mogu doći prije smrti.” Hvala

Bogu da me takve misli nisu obuzimale. Ali kad sam razmišljao o umiranju, počeo sam se bojati toga da ću se morati ugušiti i bolova kod kojih neće pomagati nikakva sredstva protiv bolova. Povremeno sam se bojao neke faze bolesti, ili bolova živaca, metastaza u mozgu, jednostavno svega strašnog što je po mojim zapažanjima moglo zapasti oboljelog od raka. Čak sam se već i bojao da će me živog zakopati.

Svaki put kada su takvi strahovi htjeli ugušiti moje raspoloženje, pokušao sam razmišljati o izjavi Charlesa Spurgeona: “Brate, za smrt ti ne treba hrabrost, prije nego što smrt dođe. Što bi ti koristila hrabrost, dok još živiš? Čamac trebaš tek kada dođeš na rijeku. Moli radije za hrabrost za život i time proslavi Gospodina Isusa pa ćeš onda imati i hrabrost za smrt kada dođe tvoj čas.”

Te su me misli jako tješile. Isus Krist mi je u prošlosti uvijek davao potrebnu snagu da zajedno s njim prođem kroz patnje. Još mi nikada tu snagu nije dao unaprijed, ali kada su se zaista ostvarili moji najgori strahovi, Bog me je redovito pronio kroz patnju. Prije dvije godine si nisam mogao zamisliti da bih mogao prevladati povratak bolesti. Uz Božju pomoć, ipak je uspjelo. Slično si sada nisam mogao zamisliti kako bih mogao podnijeti smrtne muke, ali sam ipak išao opušteno u budućnost jer sam znao: “Kao što me moj Bog nikada u posljednje tri godine nije ostavio na cjedilu, on će me pratiti i u smrtnoj borbi.”

[23] Svakodnevnica

Budući da preda mnom nije bila nikakva terapija i da do sredine rujna 1999. gotovo nisam imao bolove, Kerstin i ja smo mogli uživati u ljetu. Vozili smo bicikl, išli na kraće izlete u prekrasnoj okolici Mannheima ili smo se nalazili s prijateljima. Često više uopće nisam razmišljao o tome da sam smrtno bolestan. Živio sam skoro kao da sam zdrav.

Nakon tog prekrasnog ljeta što se zdravlja tiče, sve je krenulo dosta nizbrdo – tumor se opet aktivirao: u kolovozu se u desnom bedru vidio samo jedan povećani limfni čvor – nešto veći od 1 cm. Samo sedam tjedana kasnije, dr. Brust je na istom mjestu otkrio pet limfnih čvorova veličine do 2,5 cm. Uznemirilo me kad sam ih napipao. Činilo mi se kao da te glupe stvari nesmetano dalje rastu. Svrbjeli su i stezali pri hodanju pa su me uvijek podsjećali na bolest.

Još su me više opterećivali B-simptomi koji su se opet pojavili, popratne pojave tumora. Djelomično preko dana, ali prije svega navečer i noću, mučili su me napadi vrućice, koji bi počinjali snažnom groznicom, a završavali znojenjem. Osim toga su se redovito pojavljivali već poznati bolovi u glavi i leđima. Nov je bio nedostatak crvenih krvnih zrnaca, koja se brinu za kisik. Zbog toga sam se uvijek osjećao umornim – nekih dana toliko da sam do 16.00 sati samo spavao pa mi je čak i jesti bilo naporno. Općenito sam imao slab apetit pa sam sve više mršavio. Posljedica: više se nisam sviđao sam sebi.

Sve bi bilo puno gore bez sredstava protiv bolova. Po prvi put mi je dr. Brust prepisao opijat, budući da laganiji lijekovi više nisu pomagali. Polako sam se navikao na misao da trebam sredstva protiv bolova. Zato sam u početku s njima postupao vrlo štedljivo i uzimao sam ih kada više drugačije nisam mogao. To je bila pogreška: zbog odgođenog djelovanja, naporne sam bolove morao trpjeti pola sata prije nego što je došlo do željenog olakšanja. U međuvremenu me jak kašalj koji je potrajao tjednima učinio gotovo nesposobnim za druženje. Više nisam mogao voditi normalan razgovor, koliko je naporno i dosadno bilo to što sam se tijekom govora uvijek morao zaustavljati zbog kašljanja. S time bih još i izašao na kraj, da kašalj nije doveo do upale porebrice – teška proba opterećenja za mene jer su me zbog toga boljeli disanje i svaki pogrešan pokret.

Moje raspoloženje

Moja slabost i zdravstveni problemi opet su djelovali na moje raspoloženje. Dok sam bio dobro, dok sam mogao raditi, osjećao sam se potrebnim i optimistično sam gledao u budućnost, ali čim sam bio fizički loše pa sam zbog toga mogao malo raditi, brzo sam upadao u emotivnu rupu. Tad bi me opterećivale i prilike kao što je primjerice televizijski izvještaj o 12-godišnjoj djevojčici, koja se puna sigurnosti borila protiv svoje bolesti, ali je nakon pet godina ipak umrla.

Kad sam bio nezadovoljan, često je to osjećala Kerstin – posebno na godišnjicu braka. Ona je od toga počasnog dana mnogo očekivala, iznenadila me izletom u Wiesbaden, zgodnim jelom i posjetom kazalištu. Nažalost je baš te večeri naš odnos bio poprilično napet. Kerstin je upala u emocionalnu rupu i počela je plakati. Ja sam se bavio vlastitim problemima i nisam bio u stanju prikladno ju utješiti. Osvrćući se unatrag, razumio sam njenu izjavu: “Rijetko smo bili toliko udaljeni kao na godišnjicu braka!”

Dobronamjerni savjeti

Naravno da su bliski ljudi primijetili koliko nam je loše. Htjeli su pomoći i donosili su mi informativne isječke iz časopisa, knjiga ili novina o borbi protiv raka. Zanimljive preporuke podijelio bih sa svojim liječnikom, koji je najčešće reagirao skeptično. Na kraju bi me obavijestio o tome bi li alternativni lijek mogao štetiti. O njegovoj djelotvornosti se, naravno, bez znanstvenih dokaza nije usudio davati podatke. Vlastitim istraživanjima ja preporučena “čudotvorna sredstva” isto tako nisam mogao prosuditi.

Zbog toga su me mnogi savjeti više činili nesigurnim, nego što su mi pomagali. S jedne strane sam rado htio iskoristiti šanse alternativne medicine. Tko se još ne raduje nadi u poboljšanje?

S druge strane sam uvijek iznova imao loša iskustva s dobronamjernim savjetima. Informacije su često jednostrane i pogrešne. Nerijetko sam čuo senzacionalne izvještaje: “Kod gospođe X tumor se nakon uzimanja Y potpuno povukao.” Ali nitko nije znao, kolikim oboljelima od raka sredstvo Y nije ništa pomoglo. Nerijetko se obećava puno previše! Meni osobno nisu značajno pomogli niti hmelj niti reishi-gljiva, niti kapsule Glutathiona niti Beres-kapi, Noni-sok ili aloe vera.

Umjesto da novac trošim na skupa i jedva djelotvorna “čudotvorna sredstva”, ja sam se pokušao zdravo hraniti: gotovo svaki dan sam pio svježe iscijeđeni voćni sok i po mogućnosti sam se odrekao svinjetine, gotovih proizvoda, bijelog šećera, bijelog brašna i pregrijanih masti. Osim toga sam kao dodatak prehrani uzimao vitamine. Ali od toga nisam očekivao izlječenje.

Vrhunci

Budući da Kerstin i ja nismo htjeli dopustiti da nas moja stalna slabost suviše ograniči, namjerno smo isplanirali povremene “super” – pothvate, kojima smo se posebno radovali. Jedan od njih je bila godišnja konferencija za osnivanje crkava u Reheu, četverodnevna priredba s predavanjima prvoklasnih govornika. Još jedan takav “vrhunac” je bio dvodnevni sastanak s četiri prijatelja iz studijskih vremena. Tjedan prije toga mi je bilo dosta loše, pa sam skoro otkazao termin. A i već u ponedjeljak nakon tog vikenda opet sam imao bolove. Ali baš kao i često puta do tada, Bog je u pravom trenutku dao potrebnu snagu. Mogao sam krenuti na put u München. Tamo sam uživao u potaknutim raspravama o smislu života, vrijednostima i pitanjima vjere. Pomalo sam bio sjetan kad se radilo o pitanjima posla. O tome sam malo mogao reći. Već više od godinu dana nisam radio. Isteklo je moje pravo na bolovanje. Morao sam predati zahtjev za mirovinu za osobe nesposobne za rad. Iako smo Kerstin i ja bili zahvalni što sam uopće dobivao mirovinu pa smo i nadalje bili financijski zbrinuti,

bio je čudan osjećaj biti umirovljenik s 31 godinom – starost u kojoj su moji prijatelji sa studija gradili karijeru, kuću, zasnivali obitelj.

Pun raspored

Bar mi nije bilo dosadno – usprkos nesposobnosti za rad! To je teško vjerovati: koliko sam imao snage za to, stalno sam bio zaposlen poslovima u crkvi. Morao sam paziti da se ne preopteretim. Trebao sam imati još i dovoljno vremena za naš brak i odmor. Osim toga, nisam mogao učiniti niti približno koliko može zdrava osoba!

Naš raspored je bio popunjen: nedjeljom prijepodne išli smo na bogoslužje, a poslijepodne smo često imali posjetu. Srijedom je na programu bilo dvotjedno proučavanje Biblije, koje sam vodio zajedno s prijateljem. Subotom smo Kerstin i ja zajedno s druga dva bračna para vodili grupu za mlade – sastanak s 15 do 22-godišnjacima. Dobro smo se zabavljali dok smo zajedno s mladima čitali Bibliju, pjevali, igrali se ili jednostavno družili. S troje njih sam se dodatno sastajao kako bismo zajedno pričali o kršćanskom životu. Bilo mi je na srcu da naša mladež spozna da dosljedan život s Kristom je možda neugodniji, ali puno vredniji nego bez njega.

Jedan od tjednih vrhunaca bila je zajednička molitva i Gospodnja večera svakog utorka. Često sam to doživljavao kao predokus neba. To je moj pogled skretalo s mene i mojih problema na Isusa Krista. Zajedno smo razmišljali o njegovoj pobjedi na križu. Rekao sam Kerstin: “Tu večer nikada ne želim propustiti, čak i ako me moraš voziti na kolicima.”

Wilfried Plock i Dieter Herrmann, voditelji naše crkve, pozvali su me zajedno s drugim muškarcima da redovito razgovaramo i odlučujemo o pitanjima crkve. Osim toga su s nama prolazili

“tečaj za starješine”. Njihov cilj je bio izgradnja potencijalnih učenika. Činjenica da su njih dvojica ulagali u mene, jako me ohrabrila. To je otkrilo njihovu nadu da bi me Bog još uvijek mogao izliječiti i koristiti u svojoj crkvi.

U preostalom vremenu pokušao sam dobiti utemeljeno poznavanje Biblije: čitao sam Bibliju, komentare i dobre knjige. Kada sam bi preumoran za čitanje, slušao sam predavanja snimljena na kasete. Tečaj “Uspješno proučavanje Biblije” mi je pomogao da mogu bolje pripremati propovijedi. Otkrio sam da ako dobro obradim svoje propovijedi, ne profitiraju samo drugi nego prije svega ja sam. Onda sam dublje nego inače kopao u Božjoj riječi. A što sam dublje kopao, to je bolje Bog mogao govoriti u moje srce.

Moj cilj je bio ne dopustiti bolesti da uvijek sve diktira. Kerstin me podržavala u svim mojim aktivnostima, tako što me oslobađala drugih zadaća kao što je kupovanje, kuhanje ili čišćenje. Ona je, osim toga, imala dar da me motivira u slučaju kada sam se teško pokretao, a da me pritom ne stavlja pod pritisak. Uz to sam doživio kako mi je Bog dao potrebnu snagu kako bih se brinuo za dobrobit drugih. Pjesnik Manfred Siebald moja je iskustva izrazio u pjesmi: “I najslabiji može nositi, ono što tišti druge, ako njega nosi Bog.”

“Crkveno gnijezdo”

Čak i kad sam puno ulagao u crkvu, nisam se doživljavao kao onaj koji daje. Ponekad bi se doduše pojavile apsurdne misli: “Bog može biti sretan da mu dajem svoj život na raspolaganje“, ali kad bih bolje razmislio, brzo sam postao svjestan kakva je prednost smjeti služiti svemogućem Bogu. Bez tog ljudskog i duhovnog “gnijezda” crkve, sigurno bih bio nezadovoljan i neuravnotežen. Ne bi mi nedostajala samo zadaća, nego i toplina, ljubav i suosjećanje, koje sam tamo dobivao. Koliko su braća i sestre iz crkve sudjelovali u našoj patnji, pokazuje se primjerice,

kada su Klaus i Hubert krajem studenog za mene i Kerstin organizirali drugu molitvenu večer. Jednostavno nisu mogli samo gledati kako je meni sve lošije. Često nas je ohrabrilo kako su se naši prijatelji u molitvama borili za nas. Pred Boga su donosili sve zamislive argumente zbog kojih bi izlječenje imalo smisla. Mnogi su se kod kuće pripremali i podijelili bi s nama biblijske retke. Sljedeći redak iz Izreka 23,26 posebno me dirnuo: “Daj mi, sine moj, srce svoje, i neka oči tvoje raduju putovi moji.” Moji su osjećaji doduše govorili: “Bog me muči. Nepravedan je!” Ali Biblija me pozivala: “Neka te raduju moji putovi! Njegovi putovi su savršeni!” Svaki sam se dan iznova htio odlučiti za to da vjerujem Bibliji, a ne svojim osjećajima – čak i ako nisam razumio Božje putove pa sam se čak u nekim fazama i lomio na njima.

Već je bila sredina prosinca 1999. – vrijeme za dvotjedni godišnji odmor na Tenerifima. Promjena okoline i sunčano vrijeme činili su mi dobro. Iznajmljenim autom smo istraživali sunčani otok, ležali smo na plaži ili šetali. Dani su bili prekrasni, noći užasne: budio sam se skoro svaka dva sata s pulsirajućim bolovima u glavi i leđima. Propisani lijekovi protiv bolova bili su preslabi da bi prekinuli bolove. Povratkom u Mannheim nije došlo ni do kakvog poboljšanja. Zbog toga sam se bez dubljeg razmišljanja odlučio za “lakšu” kemoterapiju.

[24] Mjera za produljenje života

Još prije Božića počele su tjedne infuzije aktivne tvari Gemcitabina. U međuvremenu sam znao točno što me čeka: kao i uvijek, tramvajem sam odlazio u ordinaciju dr. Brust. Kao i uvijek, srdačno su me pozdravljali, pripremali su potrebne recepte i dogovorili bismo sljedeći termin. Kao i uvijek, sjedio bih kratko u prostranoj čekaonici, prije nego što bi me pozvali u ordinaciju dr. Brust. Kao i uvijek, nakon razgovora s liječnikom otišao bih u ogromnu prostoriju za terapije i udobno bih se smjestio u crnom,

kožnom naslonjaču. Kao i uvijek, Marika bi mi spretno uvela iglu za infuziju. Kao i uvijek, kemoterapija je utjecala u mene dok sam ja čitao časopis Wirtschaftswoche. Kao i uvijek, radovao sam se kad je sve prošlo i nestao bih s riječima: “Bok– vidimo se!”

Ovaj put kemoterapija gotovo nije prouzrokovala nikakve nuspojave, ali je isto tako malo i djelovala. Iako mi je zdravstveno na početku bilo nešto bolje, već početkom veljače 2000. ponovno su se pojavile stare poznate poteškoće. Sada me napadi bolova nisu mučili samo noću, već posve nekontrolirano u svako doba dana. Olakšanje bi donio samo morfij. Moje se tijelo najprije moralo priviknuti na tu drogu. Tako su prva dva tjedna s morfijem bila više opterećujuća nego rasterećujuća: bio sam umorniji nego obično, bilo mi je slabo, stolica više nije bila u redu i mučila su me stezanja mišića. Nakon faze prilagođavanja, konačno sam iskusio i olakšanje. Isplatilo se. Konačno sam bio gotovo bez bolova.

Ali zato su se pojavili problemi s krvi: trombociti i crvena krvna tjelešca – HB-vrijednost – bili su toliko niski da mi je dr. Brust morao propisati transfuziju krvi. Drugačije se kemoterapija ne bi mogla nastaviti. Zabrinjavajuće je bilo što su crvena krvna zrnca tjedan dana kasnije opet bila jednako loše kao i prije transfuzije. Dr. Brust je govorio o procesu autoimunizacije. Moje je tijelo uništavalo vlastite stanice. To je moglo završiti smrtno! Što sada? Je li to trebao biti moj kraj?

Hvala Bogu nije. Dr. Brust je imao spasonosnu ideju da mi propiše visoke doze kortizona. Na taj način bi se prekinuo proces samouništenja. Usprkos tome, moja HB-vrijednost je trajno bila ispod normale zbog čega sam bio umoran kao pas. Često sam samo apatično sjedio u svojem naslonjaču s glavom među rukama, nesposoban za bilo što. Nekih dana sam spavao 16 sati.

Kerstin me ohrabruje

Kerstin je patila sa mnom, posebno kad bih ja mrmljao: “Strašno je ovako vegetirati! Kako bi život mogao biti lijep, kada bih bio zdrav ili bar djelomično u formi. Ne želim biti niti bogat, niti poznat, samo želim živjeti normalno. Ali ne! Sad moramo pokazati još i ovaj trodnevni vikend s crkvom kojem smo se toliko radovali. Ne mogu više! Bilo bi mi draže da brzo i bezbolno umrem nego ovakve dugogodišnje muke...” Kako je dobro da je Kerstin strpljivo slušala! To što sam mogao izraziti svoje misli, pomoglo mi je da se opet podignem.

Ali bilo mi je žao vidjeti moju dragu ženu tužnu. Ona se ionako zbog moje bolesti morala mnogo toga odreći: djece; jakog muškarca koji će umjesto nje nositi teške predmete; blagostanja; slobodnih aktivnosti kao što je skijanje... Ja joj nisam mogao ponuditi ono što je mogao ponuditi zdrav muškarac. Kad sam s Kerstin razgovarao o tome, potvrdila mi je: “Sve mi to nije tako važno. Ja sam zaista vrlo sretna u našoj vezi, između ostalog i zato što s tobom mogu tako dobro i otvoreno razgovarati.”

Kroz njen pogled Bog me svakodnevno podsjećao: “Ja uslišavam molitvu! I imam dobre namjere s tobom. Inače ne bi imao tako jakog partnera i sretan brak!” Moja draga je trebala saznati za moju zahvalnost: “Nisam zaslužio da te imam za ženu. Da te gledam, dodirujem, razgovaram s tobom; jednostavno to što sam u tvojoj blizini, rasvjetljava moju tamnu svakodnevnicu! Svaki dan ti se radujem! Zaista mi dobro čini da me prihvaćaš takvog kakav jesam usprkos svim mojim slabostima i tjelesnom raspadanju!”

Žarište u jetri raste usprkos kemoterapiji

Rezultat pretraga nakon otprilike dva mjeseca kemoterapije opet je bio otrježnjujući: metastaze u kostima i plućima su se, doduše, povukle, ali za samo deset mjeseci “žarište u jetri” je naraslo s

3 cm na 10 cm. Počeo sam računati: kad bi se tumor u jetri tom dinamikom dalje razvijao, već za tri mjeseca bih mogao biti pod zemljom!

Usprkos tome nisam vidio potrebu da napišem oporuku. Još uvijek sam se nadao da me Bog neće prepustiti smrti. Ipak sam s Kerstin razgovarao o smrti. Oslikao sam joj svoje sumnje: “Opet ćeš biti sretna kad odem kući. Tišti me već i sama pomisao da će neki drugi muškarac zauzeti moje mjesto. Molim te da me ispravno razumiješ: ne želim ti da doživotno budeš sama. Baš suprotno: želim ti da imaš posebno skladan brak i dragu djecu. Ali što si konkretnije predočavam koji muškarac bi nakon mene smio živjeti s tobom, sve sam tužniji...”

Uz svoje strahove, s Kerstin sam podijelio i svoje želje za pogreb: tko treba propovijedati, koji biblijski tekst bi mi se svidio, koliko mi je bilo na srcu da svaki posjetitelj čuje evanđelje. Osim toga sam joj govorio o bankovnim stvarima, dao sam joj punomoć za naše račune i pokazao joj gdje se nalaze dokumenti. Moje otvoreno bavljenje smrću pomoglo joj je da probavi tu situaciju.

Još jedan pokušaj borbe protiv metastaza

Pred mojom je budućnošću opet bio veliki upitnik: kemoterapija s Gemcitabinom je zbog neuspjeha morala prijevremeno biti prekinuta. Zahvaljujući uzimanju kortizona, osjećao sam se djelomično dobro, ali to je bilo varljivo: pretpostavljalo se da će žarište u jetri nastaviti rasti pa bi bilo vrlo hrabro ništa ne učiniti.

Dr. Brust i jedan liječnik sa sveučilišne klinike Mannheim preporučili su mi skori početak kemoterapije po imenu BEACOPP. Radi se o dokazanoj, ali relativno intenzivnoj terapiji kod koje se osam dana dobiva ista infuzija. Nakon duge pauze za odmor, sve bi išlo ispočetka. Dr. Brust je na to rekao: “Jedina kvaka u tome je

da za terapiju za vašu bolest postoji samo ograničeni broj aktivnih tvari. Većina njih već je korištena u prethodnim terapijama. Zbog toga su vaše stanice raka u međuvremenu već otporne na lijekove koji se nalaze u BEACOPP pa će na njih jedva reagirati. Budući da nam nedostaje alternativa, ipak vrijedi pokušati s terapijom. U vašem interesu bismo vas mogli obraditi i ambulantno.” Već dan kasnije je bilo jasno da ću slijediti prijedlog svojih liječnika. Dana 5. travnja 2000. sam dobio prvu infuziju. Nuspojave terapije sam opet smatrao podnošljivima. Samo sam nekoliko dana patio od jake mučnine. Ipak mi je kosa ponovno otpala, što me nije pretjerano brinulo. Vjerojatno sam se već privikao na takva iskustva.

Fizički sam poboljšanje osjetio već kratko nakon početka terapije: iako sam i dalje uzimao morfij, više nisam imao bolova i osjećao sam se relativno dobro. Proljeće je dodatno razbistrilo moje raspoloženje. Kako sam sretan bio tih mjeseci! Povremeno sam se budio noću – ispunjen Božjom ljubavlju. Tada bih od sveg srca zahvaljivao svojem Gospodinu da smijem biti njegovo dijete, za njegovo mudro vodstvo, za to što sam dobro i za osjećaj da sam potreban.

Posebno me fasciniralo to što Bog poznaje granice do kojih možemo biti opterećeni. Sigurno da je on Kerstin i meni s jedne strane puno toga povjerio, ali s druge nas je oslobodio svih poteškoća. Primjerice, s Kerstininim prihodima i mojom mirovinom smo financijski bili dovoljno zbrinuti. Naš brak je bio skladan i okrepljujuć. Suradnja u crkvi nam je odvrćala misli i zadovoljavala nas. Imali smo drage rođake i prijatelje čija je pomoć bila udaljena samo jedan telefonski poziv. I odlično smo se razumjeli s roditeljima. Njihov stav nam je govorio: “Uvijek smo tu za vas!” To su izražavali redovitim posjetima, spremnošću da pomognu i otvorenom kućom. Kod svojih roditelja uvijek smo bili dobrodošli na “vikend za opuštanje i odmor uz puni pansion”.

Kako smo se često odmoredi i ohrabreni iz domovine vratili u Mannheim!

Predah

U svibnju 2000. Kerstin i ja smo na tjedan dana otišli na godišnji – najprije u München, a zatim u Innsbruck – u posjet dobrim prijateljima. Zajedno smo se divili mojem fizičkom stanju: više sati sam mogao prohodati bez problema s disanjem, uživajući u prekrasnim planinskim krajolicima. Posebno zabavno nam je bilo prilikom spuštanja s 2300 metara visokog vrha Hafelekar na sjeveru Innsbrucka, kada smo se više sklizali po snijegu, nego što smo hodali.

Kao i često puta do tada, poticao nas je uzor drugih kršćana: primjerice gostoprimstvo Torstena i Diane, koji su nam prepustili vlastiti krevet dok su sami prenoćili na običnom kauču. Ili predavanje Eve Fellingner, koja je već desetljećima vezana za invalidska kolica sa trajnim bolovima. Usprkos tome, bila je zahvalna za dobre godine svojeg života, za pomoć drugih vjernika te prije svega za sigurnost da ju Isus kao invalida jednako voli i prihvaća kao da je zdrava.

Godišnji odmor nam je ponudio i vrijeme i prilike da se osvrnemo na dvije godine od mojeg povratka bolesti. Uza sve poteškoće, Bog nam je uvijek poklanjao faze predaha u kojima smo bili zaista dobro. Bilo je to slično godišnjim dobima: posljednje zime teško je bilo zamisliti da će se sve opet rascvjetati. Isto tako niti mi nismo potkraj prošle godine mislili da ćemo još jednom biti toliko sretni. Takvi smo mi ljudi: kada je posebno teško, mi svoju situaciju prebrzo procijenimo kao bezizlaznu.

Cvjetovi i sočno zeleni listovi vani dali su nam sigurnost da nas, nakon teške faze patnje, opet čeka “proljeće”. Za to smo se u budućnosti htjeli uhvatiti, posebice kad će nam opet biti loše. Bog

sve drži u svojoj ruci. On je toliko mudar da nam uvijek “propiše” pravu mješavinu patnje i sreće.

Budući da mi je bilo tako dobro, jednog sam dana pomislio: “Danas ću pokušati proći bez morfija.” Rečeno, učinjeno: ujutro nisam kao obično na tijelo zalijepio Durogesic-flaster – membranu koja preko kože tijelu daje morfij. Nažalost sam pogrešno procijenio svoje zdravstveno stanje: Od 16.00 sati nastupili su najprije lagani, a zatim sve jači bolovi. Posumnjao sam: “Zar kemoterapija opet nije ništa učinila, kad i dalje imam tako jake bolove?” Što god bila istina, za sada nisam imao izbora osim da nastavim terapiju.

Preseljenje

Budući da smo se bojali daljnjeg pogoršanja zdravstvenog stanja, potražili smo drugi stan. Naše tadašnje prebivalište bilo je maleno i nezgodno skrojeno – spavaća soba je bila prolazna prostorija. Kako da se smirim u takvim okolnostima, kad uvijek moram ležati? Osim toga, htjeli smo živjeti u ruralnom kraju, već i zbog samog zagađenja zraka u Mannheimu.

U srpnju 2000. je došao red i na to. Preselili smo se u Heddesheim u blizini Mannheima – u svijetao, udoban stan smješten na polju. Hvala Bogu da smo imali dovoljno pomagača. No ja sam se ipak sramio da se moji roditelji toliko muče s prljavim, napornim poslovima, dok sam ja sa svoje 32 godine samo kupovao i organizirao. Morao sam naučiti prihvatiti pomoć i svoju slabost. Tome je pridonijela sigurnost da oni to rade iz ljubavi prema nama.

Zastrašilo me to što su me uz tešku bolest još opterećivale sitnice: Ljutio sam se jer naše novo računalo još uvijek nije ispravno radilo, iako su prijatelji i stručnjaci već puno vremena uložili u popravke. Ljutilo me što nam na autu istječe rashladna tekućina, iako još nije bio star. Ljutio sam se kada Kerstin ne bi pospremila svoje knjige

i zdjele. Ponekad sam čak i vikao kad bi kući donijela zgnječene banane ili kad sam danima morao jesti istu vrstu sira, jer ga je ona toliko kupila. Ljutio sam se i zbog padajućih vrijednosti dionica. Tako se na meni u nekim danima obistinila poslovice: “Problem nisu brda, nego kamenčići u cipelama.”

Zahvalnost

Kako je utješno da i za takve sitnice vrijedi Božje obećanje (1. Knjiga o kraljevima 12,24): “ovo je poteklo od mene.” Čime god sam se bavio, bilo da je to bila moja bolest, bilo zgnječene banane, to se nije dogodilo slučajno. Bog je iza pozornice djelovao i time je slijedio svoj cilj. Kad sam svoje neraspoloženje rasprostro pred njim, on bi mi pokazao: “Uzroci tvoje ljutnje nisu drugi, niti okolnosti, nego tvoja nestrpljivost, tvoj perfekcionizam, tvoja škrtost i, prije svega, tvoj ponos.” Što sam više pokušavao vidjeti Boga kako stoji iza svega, toliko je život postajao napetiji. I utoliko sam više vidio koliko još treba brusiti moj karakter.

Pitao sam se kako oboljeli od raka žive bez vjere u takvog suverenog Boga. Da bih bolje mogao razumjeti takve ljude, čitao sam knjigu Michaela Lohmanna: “Godina kada sam mogao samo šetati”. Michael je baš kao i ja imao Morbus Hodgkin koji se triput vraćao. U ovoj knjizi opisuje uspone i padove u svojem životu s rakom. Čitanje me uznemirilo, nisam mogao zaspati. Pronašao sam se u mnogim njegovim situacijama, prisjetio sam se poneke borbe. Pojavila se pokoja sumnja: “Jesu li zaista svi kršćani u pravu? Bog uslišava molitvu, pa čak mi i pomaže u patnji! Ali zašto je uopće dopustio rak? Ako je svemoguć, mogao me je odgajati blažim metodama!” Kako tragično! Već sam tako dugo živio s Bogom, toliko sam lijepog doživio s njim... a ipak su se u mojem povjerenju u njega pojavila pitanja.

Dok sam razmišljao, opet se pojavila zahvalnost: Michael Lohmann je bio u potrazi za srećom i smislom. Ali ja sam to već

pronašao kad sam se upustio u život s Isusom Kristom. Michael je patio zbog kaosa u svojim mislima, ali ja sam mogao unijeti red u kaos svojih misli čitajući Bibliju. On je bio bez nade, a ja ispunjen nadom. Kakva razlika! Ja sam tjelesno patio kao i on ili drugi, ali ne i duševno!

[25] Potrošene terapije!

Od srpnja 2000. moj je put tjelesnog stanja opet krenuo nizbrdo: opet su me mučili simptomi poput noćnog znojenja, bolova i umora. Nerijetko bih zaspao i kod jela. Često sam se odricao bogoslužja jer nisam imao snagu za izlazak iz kuće. Dozu sredstva protiv bolova smo morali povećati, a kemoterapiju opet prekinuti zbog neuspjeha. Osjećao sam se bespomoćno slabo, bliže smrti nego ikada.

Dr. Brust je izrekao riječi kojih se svaki oboljeli od raka najviše boji: “Ne znam što bih s vama još mogao učiniti.” Iscrpio sam, dakle, sve mogućnosti terapija. Do sada sam ipak imao realnu šansu za izlječenje kroz sve moguće kemoterapije, a sada je medicina došla do kraja svoje mudrosti. Ako se sada pojačaju bolovi, ne preostaje mi ništa osim da povećam dozu morfija. Molio sam: “Gospodine, molim te daj mi snagu da se posve prilijepim za tebe.”

Kad sam sve ispričao svojim roditeljima, osjetio sam koliko ih je srce boljelo. Njihova suosjećajnost mi je s jedne strane zaista odgovarala, ali s druge sam jedva mogao izdržati da ih gledam kako pate. Uvijek iznova bih molio: “Daj im svoj mir koji nadilazi svaki razum i očuvaj ih od toga da se zbog briga oko mene i sami razbole.”

Kerstin se s našom situacijom ponašala posve drugačije od moje majke i mene. Dok smo mi s obzirom na tijek bolesti bili poprilično optimistični, ona se pripremala za najgore. Kad se to

stvarno i dogodilo, nije ju dokrajčilo. A ako je bilo bolje, radovala se je. Bog ju je opremio snažnim živcima i čvrstim snom. Zato je bila baš prava žena za naš “olujni” život. Ponekad bih si ipak poželio više suosjećanja i osjećajnosti od nje. Sve u svemu, divio sam joj se zbog trezvenosti i pouzdanja u Boga!

Usprkos tome, i moja je draga žena uvijek iznova dolazila do svojih granica: kao medicinska sestra na neurologiji, morala se brinuti za mnoge teško oboljele od raka, gledala je kako mladi umiru od raka. A nakon završetka posla ta bi se bijeda nastavljala kod kuće. Bilo je tu malo mjesta za isključivanje. Bio je to jedan od razloga zašto se natjecala za radno mjesto kao “Study Nurse” – i to uspješno: uskoro je dobila idealno mjesto na istraživanju srčanog infarkta na Sveučilišnoj klinici Heidelberg. Sada se brinula o studijama lijekova. Kakav poklon! Novi posao ju nije zanimao samo sadržajno. Više nije radila u smjenama niti vikendom, mogla je slobodno raspodijeliti svoje radno vrijeme i raditi samostalno.

Vitamini pomažu

Krajem rujna 2000. sam počeo uzimati vitaminske preparate, prije svega visoke doze vitamina C. Kad mi se kratko nakon toga zdravstveno stanje popravilo, najprije sam pomislio da su to prirodna kolebanja aktivnosti tumora. Ali rekli su mi nešto drugo: jednog sam dana zaboravio pravovremeno naručiti vitamine pa sam tjedan dana morao biti bez njih. Upravo u to vrijeme sam se osjećao razbijeno i imao sam jače bolove. Naravno da vitamini nisu “čudotvorno sredstvo”, ali činilo se da meni pomažu.

Iako sam i dalje imao glavobolje, trebao sam puno mira i nisam baš podnosio opterećenja; s time sam mogao živjeti. Sada sam opet mogao aktivno sudjelovati u životu. Sa snagom je rasla i moja želja da budem blagoslov drugim ljudima. Zato sam molio: “Daj mi prilike da pričam o tvom djelovanju u svojem životu.”

Nekoliko dana potom, stigla su dva telefonska poziva: od jedne crkve u Heidelbergu, gdje sam na večeri za mlade trebao govoriti o patnji, i od jedne bratske crkve u Marburgu, gdje smo Kerstin i ja u dva predavanja trebali ispričati kako se nosimo s mojom bolešću. Kako je bilo ohrabrujuće doživjeti ono što Bog obećava u Ivan 14,14: “Ako me što zaištete u moje ime, učinit ću.”

Teška zima

Nakon nekoliko tjedana “predaha”, preda mnom je bila teška zima. Očito to nije neobično: “U tamnom dijelu godine, mnogim oboljelima od raka je lošije nego ljeti”, primijetio je dr. Brust. A te se godine rak ponašao posebno čudno. Nikada ranije moji se osjećaji nisu toliko kolebali – često čak iz dana u dan.

Ponekad sam se osjećao toliko vitalno i snažno kao da sam zdrav – na primjer kad sam s mladima iz crkve pjevao u zatvoru i kratko pričao o svojem životu. Ili kad sam u okviru vodstva cijeli dan vijećao nad budućnošću naše crkve. Često sam čak čuo izjavu: “Na tebi se uopće ne vidi da si bolestan.” Ali malo je ljudi vidjelo da sam se već sljedeći dan osjećao blizu smrti. Tada sam bio toliko slab da sam još samo apatično ležao u krevetu pa bi čak i posjet liječniku preda mnom stajao kao nesavladiva prepreka.

Budući da je moje zdravstveno stanje bilo toliko različito, počinio sam pogrešku što sam si u dobre dane natovario mnogo zadaća. S jedne sam strane morao naučiti postaviti prioritete i češće reći “ne”, svjestan da ću se vrlo uskoro opet osjećati bijedno. S druge strane se nisam htio posve povući, već sam želio služiti Bogu i vjerovati mu da će i dalje u pravo vrijeme dati pravu snagu – baš kao što je to i u prošlosti toliko puta učinio.

U lošim danima, uz poznate simptome sve su se češće pojavljivali i bolovi u području jetre. Uz to, tu je bila još i upala nokta na desnom stopalu i jaka prehlada s bronhijalnom astmom. Redovitim

uzimanjem vitamina više nisam bio toliko neotporan na prehlade, ali sam jednom do dvaput godišnje ipak uhvatio gripu.

Kada se bolesnik razboli

Ovaj put me vjerojatno zarazila Kerstin, koja je već nekoliko dana bila prehladena. Šteta, ona se posebno udaljila od mene pa je posljednje noći spavala u dnevnoj sobi kako bismo to izbjegli. Bez uspjeha! Moja pluća su bila toliko ispunjena sluzi i zgrčena da sam jedva dolazio do zraka. Dok sam ležao, skoro uopće nisam mogao disati pa sam noći provodio sjedeći: bio sam mrtav umoran, ali nisam mogao spavati koliko su bronhiji hroptali. Pluća su me boljela od stalnog kašlja. Mučio me strah od gušenja. Uzeo sam još jednu dozu spreja protiv astme, iako sam već davno prešao najvišu dozvoljenu dozu, ali to je donijelo samo kratkotrajno olakšanje. Nestrpljivo sam šetao stanom, gledao kroz prozor u susjednu zgradu: gasilo se svjetlo za svjetlom, susjedi su lijegali na spavanje. “Uopće ne znaju kako im je dobro”, mislio sam. Oko 5.00 sati ujutro opet su se palila prva svjetla, ljudi su odlazili na posao. “Možda se ljute zbog toga, ali ja im zavidim. Radije bih jedan dan rano ustao i teško radio, nego da ovdje sjedim s bolovima i hvatam zrak. Nije li život nepravedan?” Želio sam si da zdravi bar na jedan dan prođu kroz ono kroz što ja prolazim. Sigurno bi bili puno zahvalniji.

Kako sam bio sretan kad je konačno izašlo sunce, iako mi je danas sve padalo teže nego inače... Čak i tuširanje i oblačenje. Stalno sam morao zastajkivati i hvatati zrak. Ovakav život me uopće nije veselio. Kad je Kerstin ustala, pripremila mi je kupku za upaljeni nožni prst, a zatim i doručak. Trebao sam ju, dobro sam mogao prihvatiti njenu pomoć jer je ona sve obavljala kao da se to podrazumijeva, potpuno bez kompliciranja. Christine, prijateljica s gimnastike za oboljele, preporučila mi je lotosov položaj – položaj koji olakšava disanje. A kućni liječnik mi je prepisao tablete za proširenje bronhija. Tako mi je bilo lakše pa

sam poslijepodne mogao spavati bar dva sata. Činilo se da je najgore prošlo. Bronhitis se ipak odužio još dva tjedna a zbog stalnih napadaja kašlja, dobio sam i upalu poblebrice.

Božićno iznenađenje

Hvala Bogu da sam Božić dočekaao u dovoljno dobroj formi za promjenu okruženja. Mirne blagdane smo proveli kod Kerstininih roditelja. Na Badnjak mi je draga poklonila veliku kutiju. U početku sam pogađao što se unutra nalazi, a onda se odjednom pokazala moja odjeća. Tek je bon sakriven na dnu kutije pokazao da nam je Kerstin organizirala tjedan dana godišnjeg na Baltičkom moru, a u kutiju je spakirala sve potrebštine. Odmah nakon Božića htjela je sa mnom krenuti iz Siegerlanda prema sjeveru. Kakvo iznenađenje! Rijetko sam se tako radovao. Dani na moru bili su ispunjeni čitanjem, šetnjama i ispijanjem čaja. Vrhunac je bila Nova godina 2000/2001. Kerstin je pozvala jedanaestoro dobrih prijatelja koji su s nama u vikendici proveli novogodišnji vikend. Opet sam bio zadivljen kakav je biser moja žena.

Po povratku kući bolovi su se pojačali i bio sam krajnje iscrpljen. Često sam polubudan ležao duhovno odsutan u svojoj fotelji. I najmanje aktivnosti postale su veliki teret. Čak sam se i na bogoslužju jedva držao budnim, a kamoli da bih se mogao koncentrirati. Ništa me više nije radovalo.

Najradije bih se bio zavukao u krevet i spavao, samo da ne osjetim bolove – ili gledao televiziju da ni o čemu ne moram razmišljati. Sve drugo činilo se prenapornim. Dok sam ljenčario, nisam se osjećao ugodno. Poštedom i mirovanjem u krevetu mi je postajalo bolje, a lijenost me činila samo još bezvoljnijim i tužnijim. Imao sam dojam da rak kod neaktivnosti brže raste jer mu prepuštam svu energiju.

Isplati se prevladati

I tako sam bio podijeljen u sebi – htio sam biti aktivan, ali nisam mogao onako kako sam htio. To mi je otežalo nošenje bolesti. Bio sam frustriran. Što da učinim? Rado bih na kraju života zajedno s Pavlom rekao (2. Timoteju 4,7): “Dobar sam boj bio.” Rado bih od Gospodina Isusa čuo riječi (Matej 25,21): “Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ću te postaviti!” Stoga sam odlučio dati sve od sebe. To mi doduše nije uvijek uspijevalo, ali kad bi uspjelo, bio sam za to nagrađen.

Primjerice, bio sam na redu da držim sljedeću propovijed. Dva dana prije toga još sam nešto pripremao, ali zbog jake glavobolje i slabosti nisam mogao. Kerstin mi je na to rekla: “Bilo bi čudo kad bi u nedjelju stajao za propovjedaonicom.” Kad u nedjelju nije došlo do poboljšanja, potrudio sam se pronaći zamjenskog propovjednika. U 16.00 sati mi je konačno bilo dovoljno dobro da sjednem za radni stol. Dogodilo se nezamislivo: Bog mi je podario bistar um i potrebnu snagu da bih završio pripreme i sljedeći dan propovijedao. Poslije toga sam doduše bio iscrpljen, ali i zadovoljan.

Slične sam stvari više puta doživio prilikom odlazaka u crkvu. Jednog sam se dana na odlasku na molitveni sastanak skoro vratio koliko sam bio dotučen. Osim toga, nije mi se niti dalo ići. Već sam se okretao kad mi je odjednom palo na pamet: “Ne! Sotoni neću priuštiti pobjedu!” Tako sam nastavio dalje i doživio vrlo bogatu večer: zajedno smo imali Gospodnju večeru i štovali smo Boga. Moje su se nevolje pri tome smanjile. Isus Krist je postao veći, došao je u središte mojih misli. Mogao sam se posve isključiti. Zatim smo razmijenili molitvene želje. Malo me opterećivalo kad su drugi govorili o svojim poteškoćama, ali istovremeno sam opet postao svjestan da nije neobično kad kršćani pate – ja nisam jedini. Mi ne živimo u raj. Zajednička molitva mi je pomogla da steknem novu hrabrost. Čak su i umor i bolovi u trbuhu prošli.

To je bila jedna od mnogih situacija u kojima sam doživio da se isplati nadvladati.

Često ipak nisam mogao obaviti zadatke koje sam si uzeo. Rado bih bio posjećivao stare i nemoćne ljude, više propovijedao, više se brinuo o mladima. Vremena za to sam imao – za razliku od svih zaposlenih, ali moje tijelo u tome nije htjelo surađivati. Nedostajala mi je snaga. A to je boljelo!

Sljedeća istina je na moju dušu djelovala kao pomast: “Bog nam ne daje snagu za sve što želimo učiniti, ali nam je daje za sve što trebamo učiniti.” Kako oslobađajuće! Isus Krist poznaje moje želje. Ako mi za njih ne daje snagu, očito je da netko drugi treba preuzeti taj posao – ili on može ostati neobavljen. Moja stalna molitva je bila: “Molim te, pokaži mi kako da uložim svoju snagu. Pomozi mi da učinim upravo ono za što si me predvidio.” A kad jednom zaista nisam mogao ništa, držao sam se izreke misionara Hudsona Taylora (1832-1905): “Preslab sam da bih mislio i molio, ali mogu se pouzdavati.”

Božja škola karaktera

Kako je rasterećujuće bilo znati da me Bog ne prosuđuje po učinku. Njemu nije u prvom redu stalo do onoga što činim. Puno važnije mu je tko sam, da postanem što sličniji njegovom Sinu Isusu (Rimljanima 8,29). A ta se preobrazba ne zbiva mojom snagom ili mojim naporima. Prije tri godine sam Bogu dao odobrenje da me karakterno oblikuje koliko god to bilo bolno (Rimljanima 12,1). Tu sam suglasnost više puta ponovio u molitvi. On otada radi na meni. Moja odgovornost u tom procesu je da budem poslušan Isusu Kristu i da razmišljam o njemu i njegovim dobročinstvima. Jer ono o čemu razmišljamo i što promatramo, oblikuje naš život.

Ipak nisam niti slutio da bi cijena za Božju školu karaktera mogla biti tako visoka. Apostol Pavao je imao svoje zatvorske okove, Eva Fellingner svoja invalidska kolica a ja svoju neizlječivu bolest. Usprkos tome, molio sam Boga: “Samo nastavi! Ne želim skratiti niti jednu lekciju koju si predvidio za mene.” Ništa ne mogu ponijeti u nebo. Posljednja košulja nema džepova niti natpisa s titulom “doktor”. Ali moja će mi osobnost ostati očuvana. Postoji li stoga nešto vrednije od toga da pustim svemogućeg Boga da djeluje na meni onako kako on to smatra dobrim?

Rak je neuračunljiv

U proljeće 2001. nadao sam se poboljšanju – slično kao i prošlih godina, ali rak je neuračunljiv. Postaje sve gore! Od jeseni 2000. do travnja 2001. morao sam uzimati osmostruku dozu morfija! Bilo je teško priznati si koliko mi se zdravlje naglo srozavalo. Posebno sam noću imao nepodnošljive bolove, kao primjerice u noći od 22. na 23. ožujka 2001.:

“Da sada imam pištolj pri ruci, ubio bih se”, mislio sam kad sam se oko 2.00 sata probudio iz dubokog sna. A prije spavanja sam uz normalnu dozu uzeo još 60 mg Sevredola – preparata na bazi morfija – i drugih lijekova protiv bolova kako bih lakše preživio noć. Usprkos tome, sada sam proživljavao pakao na zemlji. Osjećao sam se kao da netko bušilicom pokušava uništiti moje bokove i slabinsku kralješnicu. Ta stalna bol odražavala se na cijelo tijelo – sve do potkoljenice ili glave. Skoro uopće nisam mogao govoriti, nisam se mogao kretati i jedva sam disao – samo sam još plakao i daščući hvatao zrak. Svaki je mišić bio napet, cijelo tijelo zgrčeno. Kerstin mi je iz očaja dala Paracetamol i Kortison – ništa nije pomoglo. Kad sam nakon morfija jaukao, dala mi je još 40 mg Sevredola – bez uspjeha. Na leđa mi je stavila bocu vruće vode – bez olakšanja. “Ne mogu više izdržati”, stenjaao sam Bogu. “Daj da živim ili umrem. Ali molim te da me oslobodiš ovog strašnog stanja!”

Kerstin je počela plakati i htjela je pozvati hitnu pomoć. Ja sam se najprije složio, ali sam zatim viknuo: “Hoću u bolnicu.” Nakon pola sata bolovi su posve polagano popustili. Kakvo dobročinstvo! Još sam se uvijek jedva kretao. Kerstin je u spavaću sobu dovukla našu kožnatu fotelju i pomogla mi da se iz kreveta preselim u nju. U uspravnom položaju mogao sam malo lakše disati. Malo sam zadrijemao. Kerstin je navila budilicu za 4.00 sata uz napomenu: “Ako se tada opet najavi napad bolova, može na vrijeme uzeti još jednu dozu morfija i tako spriječiti snažne bolove.” Budilica je zvonila: hvala Bogu – osim jakog pritiska u glavi, osjećao sam se podnošljivo. Ponovno smo navili budilicu – sada u 5.00 sati ujutro. U to sam vrijeme kao i svaki dan uzeo vitamine i tablete protiv bolova i nešto bih malo uz to pojeo da poštedim želudac. Nakon toga sam se vratio u krevet: poslije tri sata sna, noć je završila.

Posve iscrpljen, istuširao sam se, pojeo müsli, pokušao zapamtiti biblijski redak i s tom sam misli otišao u šetnju. Kako mi je dobro činilo zajedništvo s Gospodinom! Kako je dobro da se njemu mogu nesmetano požaliti zbog svoje nevolje: “Koliko sam često molio da me sačuvaš od duge patnje? A sada mi se događa upravo suprotno.” Moja vjera je molila: “Neka bude tvoja volja.” Moje nesigurne misli odvrćale bi: “Zar tvoja volja mora tako često biti suprotstavljena mojoj? Naravno, kroz moju si bolest učinio već mnogo dobra. Nevolja me je otjerala dublje u tvoje ruke, ali zar za to nije bilo drugog, lakšeg puta? Pa ti si svemoguć! Ja nisam nikakav junak vjere koji bi godinama mogao izdržati ovo mučenje i još i biti zahvalan za to! Preklinjem te, drži me blizu sebe! Daj mi snage za predah. Inače ću očajavati.”

Nažalost me već poslijepodne mučio sljedeći napad bolova – ipak manje intenzivan. Bio sam blizu suzama: “Kada će završiti ova bijeda? Ne mogu više! Rak će me progutati. Bolovi me uništavaju! Kakve to ima veze s ljubavlju?” Naravno da sam znao

da u Bibliji stoji: “Bog je ljubav.” Ali sada mi ta spoznaja nikako nije pomagala, nije me tješila.

Ljubav je više od dobrote

Budući da više nisam mogao vjerovati unaprijed, pokušao sam vjerovati unatrag. Prisjećao sam se svega dobrog što je Bog učinio u mojem životu – počevši od lijepog djetinjstva pa sve do poklona braka s Kerstin. Čak je i u godinama bolesti radost zauzimala više mjesta od utučenosti.

Zašto sam ipak uvijek iznova sumnjao u Božju ljubav – posebno nakon razočaranja ili kada više nisam mogao podnositi bolove? U knjizi “O boli” engleskog pjesnika, filozofa i naučenjaka C. S. Lewisa pronašao sam odgovor: sumnjao sam jer sam bio pod utjecajem načina razmišljanja našeg društva. Većina ljudi pod ljubavlju podrazumijeva nešto poput dobrote. Mi bismo htjeli Boga koji će na sve što mi želimo reći: “Rado ću ti dati – glavno je da si sretan i zadovoljan.” Ali ono što mi ovdje i sada nazivamo srećom, nije Božji cilj s nama. Bog nam ne želi dati ono što mi mislimo da trebamo. On nam želi dati ono što zaista trebamo. On ne želi zadovoljiti samo naše površinske želje, nego najdublje čežnje našeg srca. To znači i da ga naučimo voljeti, cijeniti i štovati. To je naše najviše određenje.

Taj cilj da svoju djecu učini klanjateljima, Bog između ostalog postiže i nevoljama. To zvuči paradoksalno, ali ja mogu posvjedočiti da, iako se u teškim situacijama nisam rijetko svađao s Bogom – upravo me ta nevolja navela da ga bolje upoznam. Što sam ga bolje poznavao, to sam čvršće bio uvjeren da me voli. A što sam sigurniji bio u njegovu ljubav, to sam ga više volio i više sam ga štovao.

Razmišljanje o Božjim planovima učvrstilo je moje uvjerenje da se sretan život ne sastoji u tome da budete zdravi i bogati i da

dosegnete neki cilj, nego u tome da vjerujete i iskusite da vas Bog osobno voli. Ništa ne može nadići iskustvo te ljubavi.

Zračenje protiv bolova

Kako bismo stekli bolju kontrolu nad stalnim bolovima, slijedio sam savjet dr. Brusta pa sam se otišao posavjetovati u ambulantu za bolove i na radiologiju Sveučilišne klinike Heidelberg. Tamo je sastavljen čitav niz mjera: prvo su liječnici regulirali moju terapiju protiv bolova, a isto tako sam trebao četiri tjedna radnim danima biti zračen u području bokova. Pretrage su naime otkrile metastaze u kostima kao vjerojatni uzrok mojih bolova. To žarište u kralješnici nažalost se više nije moglo zračiti jer je koštana srž već prilikom terapije u Nürnbergu dobila medicinski gledano maksimalnu količinu zračenja. Zdjelica je do sada bila pošteđena tih jakih zraka.

Gospođa dr. Gutwein s odjela radiologije po pitanju mojeg zdravstvenog stanja bila je vrlo otvorena: “Nadamo se da ćemo zračenjem umanjiti bolove i mogućnost lomova kostiju. Realni izgledi na potpuno povlačenje metastaza zapravo ne postoje. Upravo suprotno: ako će tumor u kralješnici i dalje rasti, moglo bi doći do uzetosti. Od sada ne smijete više ništa teško dizati jer bi vam mogla puknuti natkoljenica.” Pomisao na to da bih uskoro mogao sjediti u invalidskim kolicima me deprimirala. Ipak sam bio zahvalan Bogu da usprkos svim očekivanjima, ipak još ima nade za smanjenje bolova. U početku sam zračenja podnosio relativno dobro. S vremenom su pak uz mučninu nastupile i opekotine na izlazu debelog crijeva, što mi je jako otežavalo pražnjenje stolice. Osim toga, osjećao sam se neugodno i bio sam krajnje umoran, sigurno i zato što tijekom terapije nisam smio uzimati vitamin C.

Što se tiče rezultata zračenja, doživio sam slično kao i kod posljednje kemoterapije: nakon početnih poboljšanja, oko sredine

terapije list se okrenuo. Bolovi su se opet pojačali i s bokova su se preselili u pluća i glavu. Povremeno sam imao osjećaj da mi netko užetom steže prsa.

Ono što zračenjem nismo postigli, uravnotežila je terapija protiv bolova lijekovima: uzimanje koktela različitih tableta popravilo je moje stanje. To iskustvo je isto tako i povećalo povjerenje u metode suvremene medicine, na koje sam proteklih godina više gledao skeptično. Više puta sam rekao Kerstin: “Ne razumijem kako su ljudi preživljavali rak kada još nije bilo ovako učinkovitih lijekova protiv bolova!” Još sam manje mogao shvatiti da je Isus Krist prilikom svojeg raspeća odbio ponuđeno sredstvo za anesteziju. On je očito htio patiti posve svjestan toga – možda zato da bi imao razumijevanja i za najgore od zamislivih bolova. Neshvatljivo da je prolazio takve muke za ljude poput mene!

[26] Osvrt unatrag, unaprijed i prema gore

Fizički smo sada postigli podnošljivo stanje, ali sam duhovno imao još štošta za naučiti. Sljedeća lekcija ticala se poslušnosti. Čitajući Bibliju primijetio sam koliku vrijednost Bog pridaje toj temi. Pitao sam se: “Zašto kroz mene ljudi ne dolaze do žive vjere? Zašto zdravstveno propadam iako toliko ljudi moli za mene? Stoji li grijeh između Boga i mene? Blokiram li neposlušnošću Božji blagoslov?”

Poreznu prijavu sam iz godine u godinu ispunjavao izuzetno pažljivo kako bih caru dao ono što je carevo. Nelegalno kopirane kompjutorske programe izbrisao sam sa svojeg kompjutera, a potreban softver uredno kupio. I inače sam pokušavao držati se Božjih uputa. Ali kako da se postavim prema svojim “starim teretima”? Istraživao sam u Bibliji i u Novom zavjetu nisam pronašao izričitu zapovijed: “Trebaš raščistiti grijehe koje si počinio u prošlosti.” Isus Krist je svojom dragocjenom krvlju platio za sve moje prošle i buduće grijehe, ali nadoknada je ipak

biblijsko načelo: ako sam nekome slagao, sada to nisam trebao priznati samo pred Bogom, nego i tu osobu moliti za oprostjenje. A ako sam nekog okrao, trebao bih mu vratiti novac.

Oproštenje i nadoknada

U razgovoru s Bogom sam uvijek iznova razmišljao o financiranju mojeg školovanja od strane BAföG-a i o stipendijama – iako je to ležalo već daleko u prošlosti. Da sam tada točno ispunio obrasce za zamolbu, ostao bih vjerojatno bez ičega. Iako svoju bolest nisam vidio kao posljedicu neraščišćenog grijeha, bio sam uvjeren: “Božji Duh stavlja svoj prst na otvorenu ranu i očekuje poslušnost. Ako ignoriram njegove upute, zbog toga će trpjeti moj odnos s Bogom.”

Ali umjesto da raščistim tu stvar, ja sam raspravljao s Bogom: “Da sam tada prilikom ispunjavanja obrazaca bio svjestan da mojih nekoliko maraka imovine treba obračunati na zahtjev za školovanje, priuštio bih si auto umjesto da štedim. Osim toga, kako su neki političari rasipni s našim novcima od poreza. Zašto da ja, mali čovjek, vraćam svoju stipendiju? Ne bi li bilo bolje da umjesto toga doniram neki veći iznos?” Ipak, kako god da se okrene, ostajala je činjenica da sam prevario državu.

Budući da mi je otkrivanje cijele istine preteško padalo, BAföG-uredu sam priznao najprije samo jedan od dva kriva podatka. Nakon toga sam morao vratiti jedan dio potraživanja za školovanje, ali je moja prošlost još bila samo polovično raščišćena. Postupio sam kao seljak koji je, doduše, priznao da je ukrao uže, ali je prešutio kravu, koja je bila vezana za njega.

Bog je više puta morao polagati svoj prst na BAföG-ranu, dok ja konačno nisam otvoreno počeo govoriti o “kravi”. Koliko god bih ja najradije zaboravio, umanjio ili sakrio svoje grijehe – Gospodin nije dopuštao da s njim pregovaram. Uvijek iznova

mi je tu situaciju stavljao pred oči. Jednom je za to upotrijebio poznanika koji je pričao o plaćanju utajenih poreza. Jedan drugi put mi je Bog tijekom molitve šapnuo: “Sad se prestani mučiti! Grijeh treba raščistiti kako on ne bi vladao i uništio tvoju nutrinu i podsvijest.”

Bog je na kraju pobijedio. Slomio sam se jer nisam više mogao ništa drugo nego da dosljedno sve raščistim. Kad sam konačno u BAföG-ured poslao pismo priznanja i pošto sam obavio razgovore kod fondacija, osjećao sam se tako dobro kao rijetko do tada. Osjećao sam olakšanje, moja savjest je opet bila mirna. Osim toga, Bog je bio izuzetno velikodušan prema meni: dobivene stipendije nisam uopće morao vraćati, a BAföG samo djelomično. Kako je Bog strpljiv i širokogrudan! I ubuduće sam mu htio biti poslušan, koliko god da me to koštalo.

Rak u glavi?

Malo prije našeg ljetnog odmora 2001. zdravstveno stanje mi je bilo relativno dobro, iako su me opterećivale jake i dugotrajne glavobolje. Temeljitu pretragu glave nisam mogao izbjeći. Je li planirani godišnji trebao propasti zbog mogućih metastaza u mozgu? Je li radost zbog budućeg godišnjeg bila jedina radost u kojoj smo mogli uživati?

Bio sam začuđujuće miran kad sam se pojavio u radiološkoj ordinaciji za nuklearnu magnetsku rezonanciju, iako sam samu pretragu mrzio. Ona nije za ljude koji se boje skućenog prostora. Uguraju vas u mali tunel gdje morate mirno ležati 20 minuta, a imate osjećaj da ćete se odmah ugušiti. Rezultat: “U vašoj glavi se ne vidi tumor!” Odmah sam uputo molitvu u nebo: “Puno, puno hvala, dragi Gospodine Isuse!” Sada našem odmoru u Švicarsku više ništa nije stajalo na putu. Prvi tjedan smo proveli sa šest studijskih kolega u domaćoj kolibi u Adelbodenu. Dugo se nismo vidjeli. Konačno smo opet imali malo vremena za razgovor i

smijeh. Lijepo vrijeme iskoristili smo za planinarenje prekrasnim okolišem. Budući da su mi naši izleti bili poprilično naporni, Kerstin i ja smo drugi tjedan odmora u Schönriedu svjesno učinili udobnim. Pošto smo nekoliko dana puno čitali i mirovali, ja se više nisam mogao kočiti i predložio sam Kerstin: “Danas ćemo iznajmiti bicikle i odvesti se na Arnensee.” Vožnja do vrlo visoko smještenog planinskog jezera bila je lijepi san, ali je nagrada za to bila prava noćna mora: po povratku u stan osjećao sam se bijedno. Nisam mogao stajati jer sam za to bio preslab. Sjediti i ležati isto nisam mogao, jer se nisam mogao smiriti. Činilo mi se kao da se mišići raspadaju. Osim toga, bilo mi je slabo. Već dugo nisam bio tako dokrajčen!

Bez pitanja: moja kondicija posljednjih je godina jako pala. Već kod slabijih uspona gubio sam dah. Stariji ljudi – dva i pola puta stariji od mene – prelazili su me na stepenicama. Prečesto sam razmišljao o vremenu prije raka. U kakvoj sam tada bio formi! Kako bih volio vratiti vrijeme šest godina unatrag. S čežnjom sam promatrao druge kako biciklima jure po planinama. Nije li život nepravedan?

Ima li pravde?

Ovisno o raspoloženju, jednom sam pomislio: “Drugi se nezdravo hrane, piju alkohol, puše, uzimaju droge, traže samo svoju ugodu, izruguju se Bogu, a ipak ostaju zdravi. A ja sam se odricao svega osim kave, pokušavao sam se držati Božjih uputa a s 33 godine imam ovako strašnu bolest.” Drugi put sam mislio: “Zašto mi je tako dobro? Koliko ljudi pati zbog siromaštva? Koliki gladuju? Koliki su usamljeni? Kako ih malo poznaje Isusa Krista? Zašto je Bog baš meni priuštio ovako brzu karijeru – od izgubljenog grešnika do ljubljenog djeteta?” Ne, na ovoj planeti nema pravde! Kako utješno da Biblija kaže nešto u smislu: “Bog će se pobrinuti za izjednačenje. Ali tek nakon zemaljskog života.” Tada će Isus Krit suditi svakog čovjeka i to prema genijalnim načelima. Kad

se radi o našoj vječnoj sudbini, odlučuje samo vjera u Isusa: tko vjeruje u njega, dolazi u nebo, a tko ne vjeruje u pakao (usp. Ivan 3,16-18). Ali kada se radi o visini plaće ili o visini kazne, sudit će se po djelima (usp.1. Korinćanima 3,8.11-15; Otkrivenje 20,12-13).

Razmišljajući o tome, neizrecivo sam se obradovao. Moj stan u nebu je siguran iako ja ničime nisam tome pridonio. Ali to ne znači da je svejedno kako živim. U takozvanom sudu za nagradu, Isus će odrediti hoću li ili neću dobiti nagradu i koliko nagrade ću dobiti. Za prosudbu će moj život biti rasvijetljen do najsitnijih detalja. Ništa neće ostati neprosuđeno – čak niti moja bolest i slabost.

Na ovom svijetu iskrena osoba je obično glupa. Tko utaji porez, zapošljava radnike na crno ili se koristi bijelim lažima, lakše prolazi kroz život. Onaj tko ispunjava uglavnom svoje želje, ima udobniji život od kršćanina koji svim snagama služi Bogu. Onaj tko je zdrav, ima mnogostruko bolji život od mene. Ali nakon smrti Bog će se pobrinuti da sve bude izjednačeno. Moji me problemi neće slijediti u grob. Čeka me neopisiva radost. Čim provirim preko ovog kratkog zemaljskog života, shvatio sam: “Ti si jedan od najsretnijih i najobdarenijih ljudi na svijetu.”

Bog ima sve pod kontrolom

Ali ohrabrivao me nije samo pogled unaprijed, već i osvrt unatrag. Nije niti čudo da je Bog Izraelce učestalo podsjećao na svoja dobročinstva i čuda u prošlosti. Primjerice, kad je narod nakon 40 godina završio put kroz pustinju (Ponovljeni zakon 8,4-5): “Tvoja se odjeća na tebi nije izderala niti su ti noge oticale ovih četrdeset godina. Priznaj onda u svome srcu da te Jahve, Bog tvoj, odgaja i popravlja, kao što čovjek odgaja sina svoga” Niti kod mene nije bilo drugačije: sad sam već pet godina bio bolestan. S jedne sam strane morao puno patiti i često povećavati doze sredstava protiv

bolova. Snaga mi je popustila. Ali ipak je zadivljujuće kako sam dobro bio nakon toliko godina bolesti: bio sam pošteđen upala pluća, iako sam s bronhitisom i slabim obrambenim sustavom bio predodređen za to isto vrijedi i za uzetost i teške deformacije kostiju – usprkos metastazama u kostima. Lijekove sam dobro podnosio, tako da do sada nisam imao niti alergije ili čir na želucu, iako sam već godinama uzimao lijekove protiv bolova štetne za želudac i to u visokim dozama. Bog mi je, uz povremene iznimke, očuvao životnu radost. A i imao sam dojam da moja bolest nije beskorisna. Služila je mojem karakternom sazrijevanju i činilo se da ohrabruje druge. Kerstin i ja smo uvijek iznova slušali kako smo uzori.

Čak je i moj liječnik dr. Brust rekao nešto poput: “Razvoj vaše bolesti se medicinski ne može objasniti. Neshvatljivo je zašto je vaše zdravstveno stanje sada već skoro pola godine relativno stabilno – i to bez terapije, usprkos tako uznapredovalom stadiju bolesti.” Kad me pitao za psihičko stanje, odgovorio sam: “Ne računajući faze s jakim bolovima, iznutra sam relativno dobro. To sigurno ima veze s mojom vjerom. Iz nje svakodnevno crpim snagu, utjehu i nadu. Osim toga, iza mene stoji mnogo molitelja.” Odgovorio je: “To sam si i mislio. Drugačiji ste od drugih pacijenata, djelujete utješno i opušteno.” “Zaista”, rekao sam za kraj, “je dobro moći se pustiti u Božje ruke s uvjerenjem da on sve drži pod kontrolom. On ima dobre namjere.”

Što se ta sigurnost više učvršćivala, toliko sam se manje brinuo. Dok sam u prvim godinama bolesti puno razmišljao, sada sam se prilično trijezno odnosio prema svojoj situaciji. Sve me manje stvari moglo uplašiti – bilo da su to loši rezultati pretraga, nastale komplikacije u terapiji ili napadi bolova. Možda sam se već ponešto i navikao na bol. Za to je odlučujuću važnost imalo moje sve veće pouzdanje u Boga. Život zaista postaje sretan tek kada sve što dođe možemo primiti iz Božje ruke.

[27] U porazi za zimskim prebivalištem

Zima se polagano približavala. Kerstin i ja smo primijetili da mi je sada već tri godine ljeti bilo nešto bolje, dok je zimi tumor bio dosta aktivan. Tako nam je ideja da zimu 2001./2002. provedemo na sunčanom, toplom mjestu, postala vrlo bliska. Dr. Brust bi se složio s takvom namjerom: “Dobro je kada oboljeli od raka svoj život uzmu u svoje ruke. Razgovarajte o toj odluci sa svojom ženom. I slušajte glas odozgo!” To sam rado namjeravao učiniti pa i u vezi s pitanjem položaja zimskog prebivališta. Bio sam otvoren za bilo što u cijelom svijetu. Najprije se raspravljalo o Tajlandu, zatim o Floridi, pa o jugu Španjolske, a na kraju su otvorena ostala još samo vrata za Puerto de la Cruz. Tamo se nalazi mala kršćanska crkva s vjernicima koji govore njemački.

Usprkos svih argumenata, za zimovanje na Tenerifima ostalo je otvoreno pitanje: “Je li to Božja volja? Hoće li tamošnja klima zaista imati pozitivan utjecaj na moje zdravlje? Hoću li u Puerto de la Cruz pronaći stan? Hoćemo li se Kerstin i ja pomiriti s privremenom odvojenošću?” Naravno da Kerstin uza sve te upitnike nije htjela preuranjeno dati otkaz na svojem radnom mjestu. Zato smo polako ispipavali avanturu s Tenerifima: trodnevni odmor na otoku – bez Kerstin – trebao nam je pomoći u tome.

Početak nije baš puno obećavao: Kerstin i ja smo relativno kasnio stigli u zračnu luku, samo smo se brzo pozdravili, a u zrakoplovu je bilo još samo jedno slobodno mjesto i to u prostoru za pušače, odmah do WC-a. Kad sam nakon neugodnog četverosatnog leta i višesatne vožnje autobusom konačno stigao u hotel, preda mnom je bila strašna noć s dva napada bolova.

Put s otkrićima

Sljedeće jutro krenuo sam u otkrivanje. Najprije sam htio upoznati kršćane u maloj crkvi u Puerto de la Cruz koji govore njemački. Brzo sam se sprijateljio s njima. Pozivali su me na tjedne biblijske večeri i na privatne čajanke. Kako je lijepo doživjeti da Bog posvuda ima svoje ljude i da se kršćani osjećaju tako blisko povezani čak i kad se ne poznaju.

Nakon toga krenuo sam u potragu za povoljnim stanom za zimske mjesece. Ne baš jednostavna stvar! Na Kanarskim je otocima bila puna sezona. Ja nisam bio jedini koji je navodno najbolju klimu na svijetu htio iskoristiti za ozdravljenje.

Jedan mi je vitalni umirovljenik ispričao: “Na Tenerifima se već poneki otpisani probudio u novi život.” I meni je ovdje bilo značajno bolje nego u Njemačkoj – bar preko dana. Imao sam dovoljno snage za iscrpne šetnje i jutarnje 10-minutno trčanje plažom. Inače sam puno čitao, pisao sam dnevnik i upoznao zabavne ljude – na primjer Truti, bivšu švicarsku kuharicu, koja je druge turiste i mene razmazila izvrsnim jelima. I Miguela, beskućnika iz Nizozemske. S njima sam se skoro svaki dan nalazio na plaži kako bismo raspravljali o događajima u svijetu i o kršćanskoj vjeri.

Noću nisam primjećivao ništa od navodno iscjeliteljske klime Kanarskih otoka – upravo suprotno: bar jednom, a često i više puta su me noću mučili napadi bolova. Morao sam pokušati oko 22.00 sata biti u hotelu – prije nego bi počelo: u taktu mojeg pulsa udarci bolova udarali su me po leđima i glavi kao da mi netko buši kosti. Uz to sam se još i bojao gušenja jer me poprilično gušilo u vratu. Tijelo se grčilo. Gotovo nesposoban za kretanje, bilo mi je teško bez Kerstinine pomoći uzeti tablete protiv bolova, iako sam ih već bio pripremio. Ležao sam u krevetu i vikao Bogu: “Čemu ovo? Je li bila loša ideja da zimujem ovdje? Pokušavam li na

taj način pobjeći od teške stvarnosti? Ako želiš, sutra se vraćam u Njemačku!” nakon oko pola sata nastupilo je olakšanje. Ali nažalost samo na nekoliko sati, prije nego što bi me probudio sljedeći napad.

Stan s pogledom na more?

U nadi da će noćni bolovi uskoro proći, Kerstin sam na telefon oduševljeno pričao o svojim planovima: “Jučer sam iznajmio auto i pogledao mali, mirno smješten stan s pogledom na more. Tamo bi bilo mjesta za nas oboje. Već sada mi nedostaješ – nakon samo tri dana odmora. Što misliš o tome da ovdje potražiš posao? Kao medicinska sestra imala bi dobre šanse. A ako to i ne bi uspjelo – financijski bismo dobro izlazili na kraj, ako bi u ljetnoj polovici godine radila u Njemačkoj a zimi bi uzela slobodno i došla k meni na Tenerife. Mala kršćanska crkva ovdje sigurno bi se radovala našoj pomoći.”

Kerstin se s mojim planovima nije mogla sprijateljiti. Glas joj je zvučao tužno kad je odgovorila: “I ja želim biti s tobom, ali teško mi pada opet početi ispočetka – u stranoj zemlji sa stranom kulturom i jezikom – i to baš sada kada smo se udomačili u Mannheimu, gdje smo izgradili prijateljstva, a ja sam pronašla omiljeni posao.” Boljelo me srce. Zar za Kerstin nije bio dovoljan teret to što mora živjeti sa smrtno bolesnim čovjekom? Nikako je nisam htio preopteretiti ili biti grub prema njoj. Ona treba postati sretna, moći se opet smijati.

Što da učinim? Kerstin bi žrtvu preseljenja na Tenerife preuzela na sebe, ali ja joj to nisam htio priuštiti. Da samo zimsku polovicu godine provedem na otoku, isto nije bilo dobro rješenje. Ne samo za Kerstin, i za mene bi ta duga odvojenost bila gotovo neizdrživa – posebno zato što nismo znali koliko će nam bračnih mjeseci Bog još pokloniti.

Jasan Božji odgovor

Bog je imao jasan odgovor na pitanje “Što sada”: na Tenerifima su me do zadnjeg mučili napadi bolova, i to svaku noć. Odletio sam natrag u Njemačku i od prvog sam dana bio pošteđen tih muka. I to bez obzira na 30 stupnjeva temperaturne razlike! Moj liječnik za bolove je rekao: “To bi moglo biti psihički uvjetovano. Vjerojatno vam je u Puerto de la Cruz nedostajala vaša uobičajena okolina i posebno vaša žena.” Kako god bilo, za Kerstin i mene je moje poboljšanje značilo jasno “ne” za Tenerife i “da” za Heddesheim, naš dom.

Kao i tako često prije toga, obistinilo se Božje obećanje iz Izreka 3,5-6: “Uzdaj se u Jahvu svim srcem i ne oslanjaj se na vlastiti razbor. Misli na nj na svim svojim putovima i on će ispraviti tvoje staze.” Možda sam se previše oslonio na vlastiti razum dok sam razmišljao: “Uvijek mi je ljeti bilo bolje nego zimi. Ove godine ću nasamariti rak tako što ću zimu pretvoriti u ljeto.” U svakom slučaju sam bio radostan da sam ovakvim polaganim ispipavanjem u obliku odmora ostavio otvorenim put povratka. Tako me Bog mogao voditi time što je jasno zatvorio vrata s natpisom “Zimovanje na jugu”.

Umjesto toga poklonio mi je iznenađujuće dobru zimu u Njemačkoj – i to bez kemoterapije i zračenja. Krvne vrijednosti su se popravile a s njima i moje stanje. U međuvremenu sam mogao smanjiti čak i dozu morfija te ponovno ojačati oslabjele mišiće redovitim treniranjem u fitnes studiju. Iako je krajem siječnja i u ožujku 2002. trebalo proći teže faze s gubitkom apetita, noćnim znojenjem i bolovima, sve je bilo brzo zaboravljeno. Poslije sam se sjećao još samo ugodnih dana zimskog polugodišta 2001./2002.

Zbog toga psihički više nisam bio tako stabilan i opteretiv kao prije. U međuvremenu sam čak bio depresivan, prema Kerstin sam čak i razdražljiv ili sam joj razbijao glavu optužujućim

primjedbama. Dugogodišnja patnja je ostavila svoje tragove. Prije sam stres i frustraciju rješavao sportom. Nakon 30 minuta trčanja, svijet je opet bio u redu. Ali sada to više nije išlo. Puno sam brže dolazio do granica psihičke opteretivosti – posebice kad sam bio fizički loše i kada bi mi zadaci prešli preko glave.

Pogled na druge

Odustajanje od zadataka u crkvi ipak nije bila tema za raspravu. Tužan sam bio uglavnom kada bih razmišljao o svojoj životnoj situaciji i nesigurnoj budućnosti. Razmišljanje o tome je ubitačno! A tako je lako pasti u to kada se zavučem u svoju puževu kućicu. Dok sam preuzimao odgovornosti, bilo je malo prilika za to. Tada sam bio mnogo razmišljao o Božjoj riječi i o problemima drugih ljudi ili crkve. Naravno da je i to moglo biti zamarajuće, ali imalo je jednu odlučujuću prednost: bio sam slobodniji od sebe, svoje potrebe više nisam smatrao tako važnima.

Pogled na druge pojačao je želju da ljudima koji ne vjeruju govorim o Božjoj ljubavi. I oni, poput mene, trebaju dobiti priliku da upoznaju Isusa Krista, da na njega prebace svoj teret krivice i svoj život stave pod njegovo vodstvo. Primjerice, vozači taksija su se često raspitivali zašto se vozim na zdravstvenu iskaznicu. Kad sam im onda ispričao o svojoj bolesti, uskoro bi došlo pitanje: “I kako se nosite s time?” Radosno sam govorio o tome kako mi moj Bog pomaže iz dana u dan. Onima koji su bili više zainteresirani dao bih knjigu. Kod jednog vozača koji nije prebolio smrt svoje žene od raka, čak sam smio biti i dušobrižnik. I u krugu mojih prijatelja i rođaka te u susjedstvu uvijek je iznova bilo prilika za razgovor o pitanjima vjere.

Još prije tri godine u propovijedima ili na posebnim bogoslužjima za goste počeo sam govoriti o nadi i uporištu koje mi je Krist pružio u nevolji. Wilfried i Sylvia Plock su me naveli na ideju da te misli prenesem na kasetu ili u pismeni oblik. Osim toga

su mi prilazili suradnici regionalnih časopisa za mlade i iz dva kršćanska časopisa. Htjeli su objaviti moju životnu priču. Na taj je način već poneki oboljeli pronašao utjehu, što me opet vrlo ohrabrilo. Očito sam najprije morao i sam trpjeti da bih iskusio njegu velikog Liječnika Isusa Krista i na taj način naučio i drugima pružati “prvu pomoć”. Samo zato što je i Bog mene tješio, ja sam svojim iskustvima mogao poviti rane onih koji su proživljavali nešto slično.

Je li to možda bio jedan od razloga zbog kojeg je Bog u mojem životu dopustio toliko nevolje? U svakom slučaju, moja bolest nije bila besmislena. Jedan mi je prijatelj ispričao: “Ja svoje probleme vidim drugim očima kad ih usporedim s neusporedivo većim nevoljama kroz koje prolazite Kerstin i ti.”

Nažalost nisam iskoristio svaku priliku da govorim o Bogu. Nerijetko sam se previše bojao ili sam bio previše lijen. Ali zbog toga si nisam ništa predbacivao. Radije sam pokušao ponovno se motivirati mislima poput: “Tko zna koliko još imam prilika da prijateljima, rođacima i susjedima prikažem nužnost odluke za Isusa. Nikada si ne želim dopustiti da mi se predbaci da sam znao gdje je voda u pustinji, ali sam ipak prešutio otkriti gdje je izvor. Ipak se radi o tome gdje će moji dragi provesti vječnost. Radi se o životu ili smrti, radosti ili patnji u vječnosti!”

[28] Moj veliki neprijatelj: bol

Naš već skoro “tradicionalni” odmor u Švicarskoj u svibnju 2002. opet je dobro činio mojem tijelu i duši. Prije toga smo se dobro narodili pa smo bili i vrlo iscrpljeni. Zato smo te dane proveli udobno. Za duže šetnje mi je ionako nedostajala snaga.

Nakon tjedan dana isključivanja i punjenja baterija, Kerstin i ja smo se s novom motivacijom vratili u radnu, odnosno bolesnu svakodnevicu. Fizički sam se nakon ovog odmora osjećao

kao i prijašnjih mjeseci. Vrijeme je bilo ispunjeno uobičajenim usponima i padovima. Doživio sam cijeli spektar: prekrasne dane pune vitalnosti i životne radosti, ali i tamne dane ispunjene boli i umorom nakon kojih je ipak uslijedila utjeha: “Sada si jedan dan bliže smrti, a time i otkupljenju ovog propalog tijela.”

Od kolovoza rak je opet pokazao svoju strašnu stranu. Već sam tjednima osjećao da je opet aktivan. Morao sam prekinuti fitness i zbog problema u leđima nisam mogao više voziti bicikl. Moja bolest je poprimila nove dimenzije. Do sada sam uglavnom patio od bolova u kostima. Napadi bolova koncentrirali su se uglavnom na leđa, glavu i pluća. Morfij je bio djelotvorno sredstvo protiv bolova. Bol je sada postala difuznija: jednom su me posebno boljela plućna krila i porebrica, a drugi put glava. Jednom sam osjećao jaki pritisak u području slezene, a drugi put u bokovima. Najgora je bila ekstremna napetost mišića: čak i najmanji pokret pa čak i disanje izazivali su val snažnih bolova.

Ujutro mi je bilo teško ustati iz kreveta. Ono što se još prije mjesec dana događalo podsvjesno, sada je bio ogroman izazov. Svako istezanje tijela, svaki je pokret bolio. Kad sam nakon 10 minuta konačno ustao, dan je mogao početi. “Da je bar već iza mene!” prošlo bi mi kroz glavu.

Preko dana sam čak i tijekom rada za računalom imao bolove u leđima. Za obuvanje cipela jedva sam se mogao sagnuti. Osjećao sam se kao devedesetogodišnjak. Značajno ograničen, vrijeme sam provodio pišući e-mailove, slušajući kasete i čitajući dok tako ne bih zaspao.

Predvečer bi se situacija zaoštrila. U molitvenoj ili biblijskoj grupi posljednjih sam se godina tako dobro uspijevao isključiti i napuniti baterije, ali sada sam morao najčešće ostati kod kuće. Ponekad mi je čak i kretanje po kući teško padalo. Morao sam se držati za zid kako bih iz dnevne sobe došao do kupaonice, a onda

i dalje u spavaću sobu. Kerstin mi je pomagala pri svlačenju hlača i čarapa, dodavala mi je četkicu za zube ili predmete koji bi mi pali – toliko sam bio nepokretan.

Kako je dobro činio svaki sat kad sam noću mogao spavati, kada nisam ništa osjećao! Ali na to da spavam cijelu noć nisam mogao ni pomišljati. Uvijek bi me iznova budili grčeviti bolovi. Bio sam očajan budući da čak niti jaka sredstva protiv bolova kao što je morfij nisu donosila olakšanje. Sve sam više povećavao dozu – bez učinka.

Kako je Kerstin podnosila bijedu

Naravno da je sva ta bijeda opterećivala i Kerstin. Bilo je kao i uvijek: kad je meni bilo loše i njoj je bilo loše. To je bilo razumljivo, jer mi je sada morala pomagati i više nego prije dok sam ja sve manje mogao zasukati rukave u kućanstvu. Sada je slušala moje žalopojke. Nedostajalo joj je to da odvrati misli jer su sastanci s prijateljima, šetnje ili izleti vikendom još jedva bili mogući. Suočeni s boli, žrtvom i odricanjem neizbježno se pojavilo pitanje: “Kako će se nastaviti naš život?”

Kako sam bio radostan da je Kerstin s godinama bila sve opuštenija u toj situaciji. Skoro nikada je nisam čuo kako se žali. Kad je bila tužna, povlačila bi se i razmišljala. Najkasnije sljedeći dan opet je mogla podnijeti opterećenje. Čak su je i misli o mojoj smrti tištale daleko manje nego na početku našeg braka. Razlog tome je bio to što je njeno pouzdanje u Božje putove zbog njenih iskustava s Bogom sve više raslo: on je uslišao njenu želju da se ne slomi na mojoj bolesti. Doživjela je koliko je njeno obrazovanje za medicinsku sestru bilo korisno za mene. Osjetila je kako sazrijeva kroz našu bol i može bolje razumjeti druge ljude koji pate. Ukratko: Kerstin je usprkos svim teškoćama bila duboko uvjerenjena da su Božji putovi s nama najbolji.

Kad smo navečer uz svjetlost svijeća udobno sjedili u dnevnoj sobi, iskoristio sam priliku da svoju dragu pitam: “Rastužuje li te to što nemaš djece? Skoro sve tvoje prijateljice su posljednjih godina rodile zdravu djecu, a ti možda nikada nećeš iskusiti tu sreću. Možda sam ja neplodan! Možda bi naša djeca bila invalidi. Kad se sjetim svih lijekova koje je moje tijelo moralo progutati, to uopće ne bi bilo čudno. Osim toga, rak je kao bačva baruta koja u svakom trenutku može eksplodirati i dovući me u smrt. U svakom slučaju ja smatram da bi bilo neodgovorno u našoj situaciji rađati djecu.”

Kerstin je, naravno, već razmišljala o tome: “Trenutno sam apsolutno zadovoljna čak i bez djece. Tako mogu vrijeme iskoristiti za druge stvari, na primjer za rad s mladima. Ali to bi se moglo promijeniti kad budem starija, kad više neću raditi i kad više neće biti dinamike u životu. Tada ću sigurno čeznuti za djecom koja bi me mogla posjetiti i brinuti za mene. Ipak bih radije bila bez djece, nego samohrana majka ako ti umreš.”

“A kako ti se čine razgovori o odgojnim pitanjima?” “Većina mojih prijateljica se ponaša posve ispravno. One o svojoj djeci baš kao i o drugim temama razgovaraju u pravoj dozi. Kod drugih bih si pak željela više suosjećanja. Oni prenose utisak da osim djece ima malo toga o čemu se može razgovarati.”

Utjeha

Uza sve poteškoće, nevolja je imala i pozitivnu stranu: Kerstin i mene je više zbližila. Naša se ljubav produbila. Gotovo svakodnevno sam se radovao njenom ugodnom, nekompliriranom biću. Za mene je bio i još je uvijek naš odnos poslije odnosa s Bogom najveći od svih oslonaca. Čak mi u najtežim fazama života Kerstin mi je pomogla da dođem do prekrasnih životnih trenutaka: zajedno smo išli na jelo i pri tome smo otvoreno razgovarali. Ako za to nisam imao snage, ona bi mi spremila

nešto ukusno. Tada smo si kod kuće uz svjetlost svijeća i klasičnu glazbu učinili ugodnu atmosferu. Kad sam duševno bio na dnu, Kerstin bi nešto odsvirala na klaviru, pročitala utješne riječi iz neke duhovne knjige ili bi me pokušala ohrabriti: “Ne zaboravi – Bog je pomagao u prošlosti. On je Gospodar budućnosti, koji sve drži pod kontrolom!” Osim toga, znala je što me čini zadovoljnim. “Pusti posuđe! Radije pročitaj svoju knjigu do kraja”, nerijetko bih čuo.

Bolovi su ipak povećali moju čežnju za nebom. Povremeno bi došla misao: “Kako bi bilo lijepo da sad budem sa svojim Gospodinom u nebu, slobodan od tog strašnog tereta bolesti. Čemu ovo mučenje? Ja sam zamjenjiv! Ionako sam više na teret nego što pomažem drugima.”

Poistovjetio sam se s piscem Psalama 42 i 43. I on se slično osjećao: njegove suze bile su mu kruh danju i noću. A poboljšanje nije bilo na vidiku. Bog je ostavio njegov “trn u tijelu”. U toj situaciji on se više puta podsjećao: “Zašto se žalostiš, dušo moja, i zašto si nemirna u meni? Uzđaj se u Boga, jer još ću mu zahvaljivati, jer je on moje spasenje i moj Bog!” Kakva utjeha! Trenutno nisam razumio Božje putove više sam očajavao zbog svoje beskonačne boli nego da sam zahvaljivao. Usprkos tome sam bio siguran: još ću mu zahvaljivati, čak i za svoje boli – najkasnije u nebu. Jer ću tada, osvrćući se unatrag iz nebeske perspektive, spoznati: svaka sekunda koju sam propatio bila je potrebna i dobra – za Božju stvar i za mene osobno. Ali sada sam se još uvijek nalazio s druge strane zavjese na kojoj mi je Bog šaputao: “Vjeruj mi! Uzđaj se u mene! Još ćeš mi zahvaljivati!”

To pouzdanje ovdje sam htio izraziti tako što sam sve više padao u Božje ruke i puštao ga da se bori za mene. Sada sam već šest godina bolovao od raka. U tom sam vremenu doživio mnogo razočaranja, bio sam suočen s naizgled bezizlaznim situacijama – bilo da se radilo o dijagnozi raka, kod otkrića povrata bolesti

ili nakon neuspjeha mnogih obećavajućih terapija. Bog me još nikada nije nakon takvog razočaranja ostavio u emocionalnoj rupi. On mi je pomagao da se izvučem! I što sam češće doživljavao tu pomoć, to su me problemi manje plašili i obeshrabrivali.

Pomoćnik u nevolji

Kao indirektan izraz Božje brige, shvatio sam ponašanje naših prijatelja i drugih kršćana. Kako su nam često oni dali novu životnu hrabrost pozivajući nas k sebi, dolazeći k nama na čaj ili uzimajući nas sa sobom u simpatičan restoran. Skrenuta pozornost činila je čuda. Kako je osvježavajuće bilo kada je netko s nama bio “potpuno normalan”. Razgovor o banalnostima kao što su auti, posao, sljedeći godišnji ili jelo, često je bio bolji nego da netko s nama podijeli biblijski redak.

Kako bi nam iskazali dobrotu, neki nisu štedjeli troškove niti trud. Na primjer, kad me Dieter Herrmann godinama posjećivao svakog utorka kako bi sa mnom čitao Bibliju, razgovarao i molio. Dobar prijatelj Dieter Schmidt redovito je prelazio gotovo 400 km kako bi osposobio naše računalo i satima nas oraspoloživao. On uz to ima i poseban dar: zainteresiran je i suosjećajan kad se radi o ozbiljnim stvarima, ali isto tako zna i nasmijati Kerstin i mene. Drugi su nas pak usrećivali cvijećem, dragim pismima, paketićima iznenađenja, novcem ili drugim poklonima. Karlheinz i Claudia su saznali koliko nam pomaže kad povremeno zaronimo u svijet dobrih filmova. Zato su nam povremeno spontano prepuštali svoj videokorder i opskrbili nas filmovima. Lista dobrih djela mogla bio se nastaviti u beskonačnost. Još više nego svim tim stvarima radovali smo se suosjećanju koje su na taj način izražavali.

Posebno smo bili sretni kad je netko za nas molio i bez preuveličavanja dao do znanja: “Tu sam za vas kad god to poželite. Bez obzira da li trebate pomoć kod glačanja ili kupovanja, vozača

do liječnika ili otvoreno uho – samo nam recite!” Jobovi prijatelji su šutjeli sedam dana kad su ga posjetili u nevolji, ali jednostavno su bili tu, sudjelovali su u njegovim patnjama. To je bilo puno taktičnije od mnogih mišljenja i savjeta kojima su ga potom više opteretili nego što su mu pomogli.

Rak je eksplodirao

Uza sve ohrabrenje prijatelja, stalni su me bolovi polagano razarali. Preporučili su mi da se obratim liječniku za bolove u Heidelbergu, dr. Becku. “Možda on pronade neko rješenje”, nadao sam se. Dr. Beck nam je objasnio: “Po vašim opisima, radi se o bolovima živaca. Morfij u tom slučaju djeluje samo ograničeno. Preporučam da uz to uzimate i antiepileptik Neurontin.” To nije ostalo bez učinka. Već sam se sljedeći dan osjećao značajno bolje.

Kako je utješno bilo opet sudjelovati u životu. Propovijedao sam na vjenčanju naših prijatelja Caren i Jana, na jednoj večeri za mlade u Peiselu govorio sam o svojim iskustvima s patnjom, mogao sam posjetiti Kerstinine i svoje roditelje i nedjeljom ići na bogoslužje.

Nažalost, rak je za nekoliko tjedana opet eksplodirao. Poznati bolovi su se opet pojavili usprkos poboljšanoj terapiji protiv bolova, i to jače nego prije. Disanje mi je teško padalo. Činilo se da na leđima jedan mišić vuče ulijevo, a drugi udesno, jedan prema gore, a drugi nadolje. Slezena je pekla. Bolio me cijeli gornji dio trbuha.

Ujutro sam uz Kerstininu pomoć ustajao iz kreveta. Preko dana sam bio krajnje umoran, ali sam ipak pokušavao napraviti bar nekoliko koraka pred kućna vrata da udahnem malo svježeg zraka. Moj je stav pri tome bio takav da je i susjeda rekla Kerstin: “Vašem mužu se čak i kad hoda vidi da ima jake bolove.”

Od oko 17.00 sati sjedio sam gotovo nepomično u svojoj kožnoj fotelji i nadao se da će vrijeme što brže proći. Pokušao sam odvratiti misli video filmovima. Ali bez velikog uspjeha, jer je već i najmanji pokret, čak i podizanje šalice čaja, prouzrokovali nepodnošljiv val bolova. Tijekom večeri postajalo je još gore: koža mi je bila toliko osjetljiva da je ponekad čak i samo kontakt leđa s naslonjačem fotelje pričinjavao bolove. Tek što bi se to popravilo, u ritmu od nekoliko minuta bih po cijelom tijelu dobio probojne napade bolova.

U takvom je stanju bio pravi izazov ići spavati. Naš je bračni krevet bio prenizak za mene. Od sada smo spavali u dnevnoj sobi. Tamo smo povisili ležaj kauča tako što smo ispod stavili madrac. Sad je trebalo savladati dva metra od fotelje do kauča – strašno mučenje! Kerstin mi je svoje ruke ponudila kao oslonac. Jedan, dva, tri – s malim zamahom uspio bih se uspraviti. Pružanje je već izazvalo nalet bolova. “Kako da dođem do kreveta?” pitao sam se. Držao sam se za Kerstinina ramena. Izuzetno polagano, pačjim koracima, prevladali smo dva metra udaljenosti. Lijeganje je bila sljedeća prepreka: najprije sam sjeo na rub kreveta. Onda mi je Kerstin pomogla pri okretanju. Ispružanje iz sjedećeg u ležeći položaj morao sam izvesti vrlo polagano, centimetar po centimetar. Usprkos tome, to je izazvalo, nadam se, posljednji val bolova u ovom danu. S očekivanjem da ću ga nešto ublažiti, molio sam za bocu kipuće vode. Kako dobro: lagano je nastupilo olakšanje. Sad se nisam smio micati do sljedećeg jutra. Spavati sam ipak mogao relativno dobro.

Bog uslišava molitve na svoj način

Kršćane u našoj crkvi naša je patnja natjerala na molitvu. Neki su već godinama svaki dan molili za nas! Uz to su opet organizirali večer kako bi zajedno molili za Kerstin i mene. Pitali su me jesu li uslišane tolike molitve za mene. Moj odgovor: “Što se fizičke

boli tiče, nisam baš siguran. Osim toga, ne znam niti kako bi mi bilo bez vaših molitava. Što se moje duše tiče, sigurno da.”

Činilo mi se kao da sam okružen zaštitnim zidom. Zle ili strašne misli najčešće bi se razbijale o njega i ne bi prodirale u moju dušu. A kad bi me ipak pogodila koja vatrena strelica – bilo u obliku tuge, utučenosti ili pitanja “čemu ovo mučenje?” – neka je sila moj pogled povukla opet prema gore, prema Isusu Kristu. Bez molitava drugih češće bih bio nepodnošljiv ili agresivan, ne bih imao ovakav mir u srcu, niti vjeru da su Božji putovi savršeni, niti bismo Kerstin i ja mogli tako uspješno živjeti u sadašnjosti ne bojeći se za sutra.

Uvjeren sam: ono što poneki pripisuju mojoj snazi i vjeri, jednog će se dana u nebu pronaći na računu nekog kršćanina koji je vjerno i žarko molio za mene. Upravo molitelje, koje vjerojatno ovdje na zemlji nitko nije zapazio, za koje nitko ne zna, Bog će u nebu počastiti. Radujem se tome jer im sam ne mogu dovoljno zahvaliti.

Pilule i injekcije protiv bolova

Moj liječnik za bolove dr. Beck potrudio se da mi olakša život. Najprije je povećao dozu, a zatim je dodao i druge lijekove. Ponekad više nisam mogao vidjeti tu hrpu tableta i kapi, koje sam morao progutati čak i do pet puta dnevno: šest različitih sredstava protiv bolova, jedan lijek za zaštitu želuca, jedan protiv mučnine i vitamini.

Ali zlo mi nije bilo samo pri pogledu na lijekove, nego i na upute. “Nezamislivo da sam još uvijek živ!” proletjelo mi je kroz glavu kad sam vidio popis nuspojava. “Ipak je i to bolje nego da podnosim bolove s njihovim naletima!” umirio sam se. Osim toga sam mogao biti sretan što sam u rukama dr. Becka, izvrsnog stručnjaka za bol. On si je uzeo vremena, interesirao se za mene

kao čovjeka i očito je izvlačio sve mogućnosti suvremenih terapija protiv bolova.

Pošto tablete nisu donijele značajna poboljšanja, dr. Beck je predložio: “Dođite svaki dan k meni u ordinaciju. Dat ću vam šest do osam injekcija – direktno u kralješnicu. Na taj način možemo umrtviti živce na 12 sati.” Zahvaljujući toj terapiji, moje je stanje bilo podnošljivo, ali se iako nije moglo govoriti o odsutnosti bolova.

[29] Odvikavanje od morfija – najgora noć

U listopadu 2002. situacija se još više zaoštrila. Kerstin mi je zbog toga navečer davala injekcije morfija – dodatno uz pet 100-mikrogramskih Durogesic-flastera. To mi je bilo neshvatljivo: čak je i to ostalo bez učinka. Moje je tijelo čak i najveće količine najjačeg sredstva protiv bolova uzimalo gotovo kao da ga i nema. Što se događalo? Dr. Beck nam je objasnio: “Vaši receptori za morfij u mozgu su vjerojatno preregulirani – to je rijedak fenomen. Čak kad bih vam dao i deseterostruku dozu morfija, malo bi se promijenilo. Morat ćemo temeljito promijeniti terapiju protiv bolova. Predlažem da morfij zamijenimo Subutexom – preparatom koji je razvijen za ovisnike kao nadomjesna droga.”

Nisam imao izbora. Zato sam 14. listopada 2002. oko podne odstranio flaster morfija. Kad su se oko 19.00 pojavili bolovi, po dogovoru sam uzeo Subutex u tabletama. Malo kasnije sam se borio sa simptomima odvikavanja. Već tri godine sam u svoje tijelo stalno unosio morfij. Sada sam stajao na početku “hladnog odvikavanja” – takoreći sa sto na nulu – i pred najgorom noći u životu.

Nikada nisam bio toliko nemiran. Stalno sam udarao po naslonjaču fotelje, udarao nogama, ustajao, hodao po stanu gore-dolje, ali

bih se onda brzo opet spustio u fotelju jer se činilo da strašni bolovi lome moje tijelo. Iz očajja sam vikao za morfijem iako sam znao: čak niti morfij ne bi pomogao, budući da Subutex odmah neutralizira njegovo djelovanje.

U 22.00 sata sam vikao: “Ovo neću izdržati cijelu noć.” U ruci sam držao otvorenu Bibliju – prstom sam pokazao na Psalam 50,15, gdje piše: “Zazovi me u dan nevolje i ja ću te spasiti...” Tada sam zazivao Boga: “Je li tvoja riječ istina ili nije? Molim te! Preklinjem te, spasi me iz ove nevolje – po mogućnosti odmah! Ne mogu više! Ovo je iznad mojih snaga!” Plakao sam. U nekim odlomcima Psalma 22 dobro su izraženi moji osjećaji: “Bože moj, vičem danju, al’ ne odvrćaš; noću vapijem i nema mi počinka... crv sam, a ne čovjek...” Točno! Osjećao sam se kao crv, tako bespomoćan, slab, malen. Dalje u Psalmu 22: “Opkoliše me junci mnogobrojni... Ždrijela svoja razvaljuju na me k’o lav koji plijen kida i riče srce mi postea poput voska, topi se u grudima mojim... Puštaš me da potonem u smrti...” Rak je bio poput tih junaca – puno jači od mene. Htio me zgaziti i progutati. Moja snaga, moj borbeni duh i moja želja za životom došli su do kraja.

I Kerstin je očajavala pa je čak i razmišljala da mi da morfij. Hvala Bogu da je ostala hrabra i umjesto toga nazvala neke obitelji iz naše crkve: “Molim vas, molite za nas, sami ovo ne možemo izdržati!” Dieter i Susanne Herrmann su obećali da će cijelu noć u smjenama od po dva sata ustajati i zauzimati se pred Bogom za nas.

Moje je stanje bilo toliko nepodnošljivo da sam postao agresivan: “Kerstin! Odmah nazovi dr. Becka! Rekao je da će sa mnom proći kroz ovo odvikavanje. A sada leži kod kuće u krevetu i sanja dok ja ovdje propadam.” S mojim očajem pred očima, Kerstin je zaista skupila hrabrost i kasno navečer nazvala dr. Becka s pitanjem što bi se moglo učiniti radi olakšanja. Njegov odgovor: “Kroz to morate proći! Vaš se muž mora pokušati prisiliti smiriti se. Ako

to ne uspije, dajte mu još više Subutexa.” Oba prijedloga zapravo nisu pomogla, zbog čega sam bio još bješnji.

Radi odvrćanja pažnje, Kerstin nam je stavila video filmove – gotovo bezizgledan pokušaj s puno ljubavi. Filmove sam mogao slijediti u fazama, ali već nakon nekoliko minuta bih vikao i cupkao, baš kao i ranije. Na moje insistiranje Kerstin je još jednom probudila dr. Becka oko 2.00 sata. Sada više nisam mogao niti sjediti koliko su me boljela leđa. A ležanje mi isto nije išlo. Dr. Beck je savjetovao: “Neka vaš muž uzme još i sredstva protiv bolova Novamin i Ibuprofen. Izdržite još nekoliko sati! Rano ujutro bi trebalo nastupiti olakšanje.” Kako noć može biti dugačka! Imao sam osjećaj da ću svaki čas povraćati koliko mi je bilo mučno. Činilo mi se da mi glava puca od tlaka. Uz to se promijenila i moja ličnost – bio sam divlji i nemiran kao nikada do tada.

“Ako je ovakav pakao”, mislio sam, “sve bih učinio, čak i hodao od vrata do vrata, da ljudima nekako objasnim da trebaju Isusa Krista za oprostjenje grijeha!” Tek oko 6.00 sati ujutro Kerstin i ja smo mogli zaspati na nekoliko sati. Bili smo posve iscrpljeni.

Je li muka bila beskorisna?

Ipak, prelazak na drugi lijek još nije završio. Još tri dana su me mučili simptomi odvikavanja kao što su jaka mučnina, glavobolja i unutarnji nemir. Hvala Bogu da su s vremenom popustili. Ali bolovi od tumora nisu popustili. Zbog njih sam danima bio vezan za krevet, nisam mogao čak niti sjediti, pa sam i dalje ležao na istom mjestu u istom položaju. Sumnje su me prevladale: “Je li to mučenje bilo beskorisno? Cilj cijele akcije je bio pomoću Subutexa doći do toga da imam manje bolove nego prije. A sada je obrnuto!”

Tri noći gotovo nisam mogao spavati; osjećao sam se kao Job (pogl. 30,17): “Noću probada bolest kosti moje, ne počivaju boli što me glođu.” Isplakao sam se kod Gospodina: “Zar ona noć odvikavanja nije bila dovoljna? Gotov sam – Bože moj! Molim te da me uskoro uzmeš kući ili me izliječiš. Ali ne daj da ovako vegetiram nedostojno čovjeka!” Istovremeno sam se redovito hvatao za Pavlove riječi iz Rimljanima 8,18: “Smatram, uistinu: sve patnje sadašnjega vremena nisu ništa prema budućoj slavi koja se ima očitovati u nama.” Ta nada u nebo jačala me više od svega drugog. Zbog toga sam se poistovjetio s pjesmom Bernharda Kuhna:

Pustite me k Gospodinu,
 duša mi žuri k Njemu,
 gdje vječno sunce sja,
 čeka me subotnji mir.
 Bilo je lijepo među vama,
 Gospod je dao milost za put,
 pustite me sada k Gospodinu.
 Pustite me k Gospodinu,
 jer mu dugujem vječnu hvalu,
 na križu je u gorljivim mukama
 borio se i za moju dušu.
 Daleko na istoku sjaji se jutro,
 svjetlo sja jutarnja zvijezda,
 ne recite ništa, siguran sam,
 pustite me k mojem Gospodinu.
 Pustite me k mojem Gospodinu,
 zašto me zadržavate,
 pustite me iz tuđine,
 da krenem prema domovini.
 Salemove zidove, sionske zidine,
 vidio sam kako sjaje izdaleka,
 ako me ljubite, ne tugujte više,
 Pustite me k mojem Gospodinu!

Nepodnošljivo u životu kršćanina?

Nakon ovih traumatskih doživljaja, sumnjao sam u izjavu u 1. Korinćanima 10,13: “Vjieran je Bog: neće pustiti da budete kušani preko svojih sila.” Ako je tome tako, zašto ja posljednjih dana doživljavam nešto posve drugačije? Ova bijeda je bila nepodnošljiva, daleko je prelazila mjeru koju sam mogao podnijeti! U međuvremenu više nisam mogao moliti, čak sam na nekoliko trenutaka posumnjao u Božje postojanje. Wilfried mi je objasnio: “Redak u 1. Korinćanima odnosi se na napasti na grijeh, a ne na bolest. Budi uvjeren: nisi prvi kršćanin koji je u svojoj patnji gotovo očajavao! To se dogodilo čak i velikom apostolu Pavlu. On u 2. Poslanici Korinćanima u 1. poglavlju 8. retku kaže da je bio prekomjerno opterećen, tako da je već strepio za svoj život. Drugim riječima: kršćani itekako mogu dospjeti u granične situacije koje nadilaze naše snage.”

To me ipak smirilo jer je potvrđivalo moje iskustvo i istinitost Biblije. Ali ipak sam se pitao kako je moguće da se moja vjera tijekom bolesti više puta rušila, ali nikada nije prestajala – čak niti kada bi nevolja prešla moje snage.

Božja vjernost

Sam se zbog toga sigurno nisam mogao potapšati po ramenima. Isus Krist me držao. Njegova vjernost se pobrinula za to da usprkos svoj nevolji ne otpadnem od vjere. A njegova će se vjernost pobrinuti i za to da dođem u nebo. U to sam siguran jer Biblija kaže da je Bog sve prave kršćane izabrao već prije početka svijeta (Efežanima 1,4). On će dovršiti dobro djelo koje je u meni započeo (Filipljanima 1,6). Isus Krist me otkupio svojom dragocjenom krvlju i nitko me ne može oteti iz njegove ruke (usp. 1. Petrova 1,18-19; Ivan 10,28). Kako bi bilo strašno kad bi me Bog prepustio meni samome. Bio bih izgubljen!

Kako je oslobađajuće znati da to ne ovisi o mojoj snazi! Bog gradi svoje kraljevstvo s jednostavnim, slabim ljudima koji sumnjaju, s ljudima poput mene. Ako u nevolji više nisam mogao moliti, ne mole samo drugi vjernici za mene, nego i Isus Krist i Sveti Duh (usp. Luka 22,32 i Rimljanima 8,26). Kad zakažem, oni me zastupaju tako da moja vjera ne prestane.

Osim toga, kakva je alternativa biblijskom Bogu? Već mi je prošlo kroz glavu: “Najradije bih pobjegao od Boga, tako da s njim više nemam nikakvog posla!” Ali tada sam vrlo brzo izgovorio Petrovu molitvu (Ivan 6,68): “Gospodine, komu da idemo? Ti imaš riječi vječnoga života.” Ali ne samo to: uvjeren sam da je on jedini, pravi Bog, onaj koji svemir kontrolira jednako kao i moj mali život. Od njega ne mogu pobjeći niti to želim, već radije razmišljam kao Job (pogl. 13,15): “Ako me i tuče, želim mu vjerovati.” (njemački prijevod; op. prev.)

Ovisan o Kerstin

Takav stav sam i trebao jer prelazak s morfija na Subutex nije donio nikakvo poboljšanje. Dr. Beck je rekao: “Kod vas nije samo terapija raka, nego i terapija boli stigla do granica mudrosti. Jedno ipak trebate znati: u svakom sam trenutku za vas tu i učinit ću sve da vam pomognem. Što god da se dogodilo – pronaći ćemo putove da vam donesemo olakšanje iako vašu bol nećemo vjerojatno nikada potpuno nadvladati.”

Odlični izgledi! Uz to je i moj hod postao nesiguran: ne samo da sam hodao sve pogrbljeniji, nego i poput zmije, koliko sam se klimavo osjećao na nogama. “Ljudi vjerojatno misle da sam pijan”, pomišljao sam. I duhovno sam padao, teško sam se koncentrirao i zaboravljao sam više nego ranije. Uzrok je bio nejasan – sam tumor, nuspojava lijekova ili oboje?

“Ti si slučaj za njegu”, prošlo mi je kroz glavu. “Ovisan si o Kerstininoj pomoći!” Kad je ona morala raditi, moj se život ograničavao na vlastita četiri zida, a i tamo samo na ono najnužnije. Namazati kruh sam još uvijek mogao, ali o kuhanju nisam mogao niti razmišljati. Toliko dugo nisam mogao stajati, a i lonci su se nalazili u donjem ormaru, a začini u gornjem – oboje je za mene bilo nedostižno. Kad je netko pozvonio na vratima, nisam mogao otvoriti jer su mi stepenice predstavljale nesavladivu prepreku.

Na sreću, Kerstin je radila samo pola dana pa je puno bila kod kuće. Vjerovao sam joj kad je rekla: “Samo reci kad nešto trebaš. Rado ću ti pomoći!” Ali ipak mi je teško padalo pitati je za sitnice: “Kerstin, možeš li mi pomoći da ustanem iz fotelje? Možeš li mi dodati daljinski? Trebao bih registrator iz donjeg pretinca – možeš li doći?” Teško je bilo biti toliko ovisan.

Nisam znao je li razlog tome ponos, nestrpljivost, pažnja prema Kerstin ili mješavina svega toga – u svakom slučaju sam uvijek iznova bio toliko glup da ne dopustim da mi pomogne. Tako je bilo i kad sam jedan CD htio pospremiti u donju ladicu svojeg radnog stola. Prilikom saginjanja sam izgubio ravnotežu i snažno pao na pod. Vikao sam od boli i bojao se da sam slomio nekoliko svojih nestabilnih kostiju. Kerstin mi je pomogla da ustanem. Za razliku od očekivanja, osim malih nagnječenja, činilo se da je sve u redu.

Kerstin je s pravom reagirala bijesno: “Sami si kriv za to. Ja ne mogu učiniti više od toga da ti ponudim svoju pomoć.” Objasnio sam joj: “Teško mi pada privikavanje na sva ta ograničenja. Razmisli malo: prije dobrih šest godina imao sam izvrsne izgleda za karijeru, objema nogama sam stajao u životu, skijao sam, trčao! Još prije nekoliko tjedana sam doduše bio preslab, ali samostalan i pokretljiv. A sada sam invalid, koji bez pomoći ujutro ne može ustati a navečer ne može otići u krevet! Više ne smijem voziti i jedva mogu izaći iz ova četiri zida. Šetnje me više ne vesele,

jer mi ponestaje zraka i samo još teško mogu hodati djelomično uspravno. Čak sam i zadaće u crkvi morao predati drugima. Najgore u svemu tome je ta prijeteća konačnost. Jedva da postoji nada u poboljšanje. Potrebno mi je vrijeme da bih to probavio!”

Iako sam trebao Kerstininu pomoć, bilo mi je važno da bar ona ide na bogoslužje i Gospodnju večeru. Njoj je promjena činila dobro, a ja sam indirektno saznao što se događa u crkvi. Jednog dana se vratila sa suzama: “Stalno sam razmišljala o tebi. Tvoju omiljenu pjesmu ‘Za mene si otišao na Golgotu’, svjesno sam pjevala za tebe. Kad su me po običaju pitali za tebe, jedva sam uspjela odgovoriti: ‘Nobby mora naučiti živjeti s bolovima. Čak niti suvremena medicina bolova za njega nema zadovoljavajućih rješenja!’” Zatim smo opet neometano zajedno plakali, što je ublažilo našu bol.

Umirujuće riječi

Kako je bilo dobro da su i Kerstin i moji liječnici otvoreno razgovarali sa mnom. Tako me dr. Beck pitao: “Kako se nosite s time da iz tjedna u tjedan morate promatrati kako vam tijelo propada?” Odgovorio sam: “Naravno da sam tužan zbog toga. Ali Bog pomaže. Čak se niti smrti ne bojim, više joj se radujem jer znam da ću brzo nakon posljednjeg udaha biti u nebu. Ipak se ježim predodžbe da ću umrijeti u mukama, na primjer zbog gušenja!”

Dr. Beck me umirio: “Još se nikada netko s tako dobrom njegom kao što je imate vi nije morao ugušiti pri svijesti. Kao što sam vam rekao, uvijek postoje mogućnosti da se olakša nedostatak zraka ili jaki bolovi. Ali te mjere mogu skratiti život.” “S tim ne bih imao nikakvih problema!” odgovorio sam i ukazao na svoj kršćanski stav. “Ja doduše odbijam aktivnu pomoć pri umiranju, ali nisam protiv mjera koje produžuju život. I želim zahvat svih

medicinskih umijeća u smanjenju bolova – čak i ako bi to ubrzalo moje umiranje!”

Nakon ovog razgovora dr. Beck me otpratio na odjel u kojem bih uz najbolju njegu mogao provesti posljednje dane. Pri tome sam se sjetio koliko sam već često vapio Isusu Kristu: “Molim te da me uskoro uzmeš kući ili me izliječiš.” Je li to ubrzano propadanje tijela bio Božji odgovor na tu molitvu? Jesam li se zaista približavao svojem kraju? Možda neću niti doživjeti svoj 35. rođendan za dva mjeseca?

Kerstin bih to poželio jer bi tada bila slobodna za novi početak, ali naravno da bih u svojem životu još volio pokrenuti neke stvari! Važno mi je prije svega bilo da iskoristim preostalo vrijeme za sijanje radosne vijesti o Božjoj ljubavi. Važno je da moji dragi svoje živote povjere Isusu Kristu – hoće li to biti prije ili poslije moje smrti, to nije bilo toliko važno. U svakom slučaju sam ih u nebu htio ponovno sreći.

[30] Prijeteća invalidnost

Dana 17. studenog 2002. prilikom tuširanja od nedostatka snage moje su se noge odjednom samo preklepile. Jedva sam se još držao za armaturu tuša. Skoro sam pao. Tako to ne može dalje! Počeo je osmosatni liječnički maraton: najprije sam bio kod dr. Becka, koji mi je kao i svaki dan dao injekcije za umrtvljenje živaca. Zatim sam razgovarao s dr. Brustom, koji me je prosljedio neurologu s molbom da otkrije uzrok umrtvljenosti i slabosti u nogama. Ovaj je pak rekao: “Za dijagnozu trebam magnetsku rezonanciju kralješnice.” U međuvremenu se sam uz Kerstininu pomoć više nisam mogao držati na nogama. U posuđenim invalidskim kolicima moja me draga odgurala do radiologa pa natrag k neurologu, koji nam je rekao: “Uzrok vaših problema je tumor mekog tkiva u području gornje slabinske kralješnice. On

pritišće leđnu moždinu i živce. Odmah morate na hitno zračenje u Sveučilišnu kliniku Heidelberg!”

Tamo sam stigao posve iscrpljen. Još smo isti dan počeli sa zračenjem kralješnice. Liječnici i medicinske sestre znali su svoj posao i bili su motivirani, usprkos velikom opterećenju.

Zbog nedostatka kreveta, više su me puta premještali. Zato sam bio sretan kad sam konačno završio na radiološkom odjelu bolnice. Tamo su se prema meni ponašali kao da sam sirovo jaje. S pravom: postojala je opasnost cerebralne paralize. Smio sam samo ležati ravno na leđima. Čak je i podizanje dijela kreveta ispod glave bilo strogo zabranjeno. Jesti u takvim okolnostima nije bilo zabavno. Vidio sam samo rub tanjura. Još je gore bilo obavljanje male ili velike nužde. Sad sam bio još bespomoćniji nego kod kuće. Dobro da su medicinske sestre sa mnom bile nekomplikirane i ljubazne. To je olakšalo prihvaćanje pomoći. Osim toga, sada konačno više nisam imao bolove.

Na dan prijema u bolnicu doživio sam koliko je naša nevolja izjedala Kerstinine fizičke i psihičke snage. Navečer je iznenada napustila moju sobu. Za tri sata se vratila i rekla: “Nisam više mogla i morala sam se isplakati. Razgovarala sam s majkom. To me utješilo.” Kako je važno da joj je uskoro opet bilo bolje.

Mora li to tako, Oče?

Petog dana boravka u bolnici molio sam za razgovor s liječnikom. Krevet su mi odgurali na odjel zračenja. Tamo smo Kerstin i ja napeto čekali nadležnog liječnika dr. Zierhuta. Njegovo prvo pitanje nije obećavalo ništa dobrog: “Možemo li razgovarati otvoreno?” “Svakako!” odgovorio sam. Zatim je Kerstin i meni pokazao rendgensku sliku kralješnice. Čak sam i ja kao laik vidio da su se četiri prsna kralješka i jedan slabinski kralješak dobro spustili. Kerstin je rekla: “Nije niti čudo da si se smanjio

za 6 cm.” Dr. Zierhut se uozbiljio kad nam je rekao: “Cerebralnu paralizu ne možete izbjeći!” Potištena atmosfera. Dr. Zierhut je prekinuo šutnju: “Nalazimo se pred dilemom. Postoji opasnost da vaša leđna moždina nakon terapije u Nürnbergu prije otprilike šest godina više neće izdržati daljnja zračenja. Zato bi u slučaju nastavka terapije kao nuspojava mogla nastupiti cerebralna paraliza. Ali ako ne zračimo, tumor će nesmetano dalje rasti i sigurno će prouzročiti potpunu oduzetost ispod prsne kralješnice. Kao kompromis vam predlažemo provođenje samo 11 umjesto uobičajenih 20 zračenja.” Kerstin i ja smo ga samo nijemo promatrali.

Postoji li mogućnost da uskoro više ne budem vezan za krevet? I kada ću smjeti ići kući?” htio sam znati. “Budući da vam je kralješnica potpuno nestabilna, u bolnici morate ostati bar za vrijeme terapije. Mi ćemo razgovarati s ortopedima o tome mogu li se vaša leđa učvrstiti korzetom. Kad bi to bilo moguće, mogli biste ustati. Ali dok to ne bude jasno, obavezno morate ležati na ravnom, i to cijelo vrijeme!”

Još jedan šok koji je trebalo probaviti! Iako sam već znao kakve bi posljedice mogle imati metastaze u kralješnici. I sa smrću sam se već suočio. Ali sada je pred mojim očima kao neizbježna činjenica stajala paraliza od prsa nadalje. Iako sam mislio da sam se u međuvremenu potpuno stavio pod Božju vlast, ponovno sam pitao: “Mora li to biti, moj Bože i Oče? Što ćeš mi još pripremiti?”

Da, Oče!

Po povratku na radiološki odjel, u knjizi “Svi su moji izvori u tebi” od gospođe Cowman čitao sam dobro ilustrirani odgovor na moja pitanja: neki strastveni svirač harfe voli svoj instrument. Ali kad ugađa harfu, on je čvrsto uzme u ruke i jednu žicu udari kratkim, jakim udarcem. Ako daje pogrešan zvuk, on napne žicu

vijkom za natezanje. Iako je ona sad napeta tako da bi mogla puknuti, on ju ponovno udari i nagne se nad nju kako bi baš kao i prije pozorno osluhnuo. Odjednom mu preko lica prođe osmjeh kada se začuje pravi ton. Bog nas ljubi više nego što svirač harfe voli svoju harfu. Za njega smo skup kričavih tonova. Zbog toga on potresa žice našeg srca mučnim bolovima, s ljubavlju se nagine nad nas i sluša. Kada čuje kričav glas naših tužaljki, on tužnog srca još jednom udari i čeka, sve dok se ne začuje: “Neka ne bude moja volja, nego tvoja!”. On neće prestati udarati sve dok naša pročišćena duša ne odgovara čistim i beskonačnim harmonijama njegovog bića.

Nisam znao koliko se Bog kod mene već približio željenoj melodiji. U svakom slučaju su se trajanje i jačina mojih pobuna nakon ovakvih životnih šokova sve više smanjivali. Ovaj put je moje mrmljanje bilo u granicama. Prevladala je tuga zbog prijetećeg gubitka pokretljivosti, a time i slobode. Ali čak je i ta tuga za dva dana većim dijelom nestala iz mojih misli. Sada sam se više trudio svjedočiti svoju vjeru.

Moj prvi susjed u sobi, gospodin Spörer, je trebao saznati da za njega ima nade. On je gotovo neprekidno stenjao, koliko ga je svrbjela koža koju je izjeo rak. Bio je usamljen, nitko ga nije posjećivao. Na moje pitanje vjeruje li u Boga, odgovorio je: “Ne! Jer kada bi postojao Bog, sigurno bi mi poslao nekog u mojoj bijedi!” To me prestravilo! Zar nemamo mi kršćani nalog da poruku Božje ljubavi nosimo bolesnima i slabima? Nakon izlaska iz bolnice mogao sam se samo nadati i moliti da on još prije smrti posluša kasete i propovijedi koje sam mu dao i prihvati Isusa kao svojeg Spasitelja.

Pažljivi prijatelji

“Koliki su ljudi u ovim bolnicama usamljeni i nezadovoljni?” razmišljao sam. “Zašto je Bog baš prema meni tako milosrdan?”

Mogao bih imati i više posjeta nego što bih htio, kad bih htio. A oni koji dolaze, donose pravu utjehu.” Tako me na primjer Wilfried ohrabrio da uvijek iznova izustim “Da, Oče”. Adventskom kalendaru koji je Evelyn sama napravila radovalo se uz mene i pola radiološkog odjela Sveučilišne klinike. Isto tako i Kerstin, koja nije samo svakodnevno dolazila u posjet, nego je rasterećivala i osoblje, time što me skoro svako jutro prala. Osim toga, donosila je toplinu u inače dosta hladnu bolničku svakodnevnicu. I više nego kod kuće sam uživao u njenom uravnoteženom biću ispunjenom ljubavlju.

Naši pažljivi prijatelji su primijetili da Kerstin ima posebno puno posla jer je svaki slobodan trenutak provodila u bolnici. Zato su joj pomogli: Nick joj je povremeno uzeo košaru rublja za glačanje. Drugi su joj kuhali. Skoro svaku večer je Kerstin pred vratima kuće čekala večera, iako se kuharice nisu dogovarale.

Kako je dobro da ne moramo biti junaci koji mogu savladati život bez tuđe pomoći. Osnivač crkava Fred Colvin čak misli da su naše slabosti u Isusovoj crkvi jednako potrebne kao i naše jake strane. Naše slabosti su ljepilo koje nas drži uz drugu braću i sestre u vjeri. Zaista, zbog moje je bolesti već dosta ljudi žrtvovalo vrijeme, novac i trud. Ali naša je nevolja natjerala crkvu u odlučnu molitvu i poticala je svijest o tome koliko trebamo jedni druge. I osim toga i sam Isus Krist je rekao (Matej 25,40): “Što god učinite jednomu od ove moje najmanje braće, meni učinite!” Kerstin i ja smo takoreći drugim kršćanima dali priliku da nam iskažu ljubav te tako indirektno služe Gospodinu.

Prvi pokušaji hodanja

Pred kraj dvotjednog boravka u bolnici, ležanje mi je padalo sve teže. Moja težnja za kretanjem se sve više povećavala. Zato sam bio radostan kad je korzet bio gotov. Do izlaska iz bolnice preostala su još tri dana vremena da pod nadzorom dva

fizioterapeuta napravim prve pokušaje hodanja. Pri tome sam bio pomalo šokiran: od nožnih mišića više skoro ništa nije ostalo. I u nogama sam imao malo osjećaja. Ipak sam bio i zahvalan da uopće smijem izaći iz kreveta. Do sada je bilo nejasno hoću li ikada opet ustati i hodati. Otpustili su me riječima: “I dalje marljivo vježbajte. Ali nemojte se precijeniti! Bez kolica ili pomoći u hodanju za sada ne smijete napuštati kuću! Za put do kuće naručili smo bolnička kola.”

Sjedeći u kolicima, dopremili su me u bolnicu, a sada sam ju napuštao na nosilima. “Izgledi nisu dobri”, pomislio sam. “Kako da pod takvim okolnostima prevladam svakodnevnicu? Hoću li se snalaziti u našem malom stanu ako zaista dođe do paralize? Je li preseljenje nužno? Hoću li se osjećati skućeno ako ću samo iz dana u dan ležati u krevetu? Koliko mi je do sada u prevladavanju patnje pomoglo to što sam se mogao radovati vrhuncima poput predstojećeg odmora ili izlaska s prijateljima. Hoće li takvo što uopće još biti moguće u budućnosti? Hoću li postati depresivan kad neću moći više ništa raditi? Hoćemo li s Kerstin ikada moći voditi manje-više normalan bračni život?” Koliko smo si drugačijim predstavljali život kada smo si prije dobre 4 godine rekli “da”!

[31] Život invalida

Usprkos svim upitnicima, bio sam sretan što sam opet kod kuće. Tamo su me već čekali hodalica i krevet za njegovanje. Krevet je bio nov, relativno lijep, iznenađujuće dobro je odgovarao u našu dnevnu sobu i bio je opremljen specijalnim madracem s izmjenjivim tlakom – posebno za ljude poput mene, koji moraju mnogo vremena provesti u krevetu gotovo nepokretni.

Kakva je prednost živjeti u relativno bogatoj Njemačkoj. U većini drugih zemalja ne bih bio medicinski niti približno zbrinut. Moje zdravstveno osiguranje mi je posudilo potrebna sredstva i platilo

je boravak u bolnici i druge propisane, djelomično vrlo skupe lijekove.

Skoro sve je bilo regulirano. Smirili se ipak nismo. Tek što smo se vratili iz bolnice, dobio sam infekciju želuca i crijeva. Kerstin me zarazila. Sada smo oboje s grčevima u želucu ležali u krevetu. Nije bilo zabavno: preko dana sam još na vrijeme uspio doskakutati do zahoda, ali noću to nije bilo moguće jer sam obično skidao korzet. Što god da se dogodilo, morao sam ostati ležati i zadovoljiti se plastičnom vrećicom.

Budući da nisam mogao spavati, puno sam molio: “Molim te, makni ovu mučninu od mene! Smiiiluj miii se!” I opet sam doživio malo čudo: Kerstin se, usprkos zdravom obrambenom sustavu, skoro tjedan dana borila s infekcijom. Kod mene je najgore prošlo već nakon jedne noći, usprkos slabom obrambenom sustavu.

Prihvatiti pomoć

Drugi problemi nisu se rješavali tako brzo: morao sam puno ležati kako bih rasteretio kralješnicu te da ne bih imao bolove. Čak i kad sam to činio, noge su mi bile umrtvljene, kao uspavane. Sastanke u crkvi nisam mogao polaziti, što mi je jako nedostajalo. I dalje sam bio ovisan o Kerstininoj njezi. Ona mi je pomagala ujutro kod pranja u krevetu, a zatim kod oblačenja korzeta i odjeće. Tek nakon toga sam smio ustati. Saginjanje, okretanje i podizanje teških tereta bili su zabranjeni. Zato sam i preko dana trebao Kerstininu pomoć – već i samo zbog toga jer mi je sada očito više stvari padalo nego ikada prije. Ali prije svega zato što su kuhanje, pranje, kupovanje i drugi kućanski radovi za mene bili zabranjena tema. Morao sam pod svaku cijenu štedjeti kralješnicu. Preopterećenje ili nagli pokreti nisu mogli samo prouzrokovati vrlo jake bolove, nego čak i trenutnu paralizu.

Kako je dobro da Kerstin kao medicinska sestra razumije svoj posao pa mi je u ljubavi rekla: “Nije mi dosadno njegovati te iz dana u dan.” Kako sam joj često htio vratiti više od zahvale i pohvale. Zbog svoje nepokretnosti više nisam bio u stanju niti joj u gradu kupiti neki simpatičan poklon. Ali to nije bilo najbitnije. Osjećao sam da me usprkos svemu ljubi, gotovo bezuvjetno. To mi je, doduše, olakšavalo prihvaćanje njene pomoći, ali jednostavno ipak nije bilo. Puno bih radije i sam pomagao nego što puštam da mi se pomaže!

Dodatnu potporu dobili smo od mojih roditelja. Došli bi kad god bismo ih trebali – a posebno kada je Kerstin morala puno raditi ili je poslovno preko noći bila na nekom seminaru. Za njihovu pomoć sam bio iskreno zahvalan – ne samo zato što sam se sa svojim roditeljima dobro razumio, nego i zato što su na taj način rasterećivali Kerstin. Unatoč tome, bilo je teško gledati majku i oca kako pate. Nije li već dovoljno strašno kada djeca svoje roditelje moraju njegovati ili otpratiti u grob? Obrnuta situacija mora da je beskrajno teža.

Moji su me roditelji pratili i kad sam prvi put uz pomoć hodalice usudio izaći iz kuće – oko tjedan dana nakon izlaska iz bolnice. Bio je to čudan osjećaj: moja 61-godišnja majka mi je oblačila cipele i pomagala mi s jaknom. Zatim me 63-godišnji otac podupirao dok sam stepenicu po stepenicu skakutao prema dvorištu. Hodao sam teško i nekoordinirano, iako sam se držao za hodalicu. Već nakon nekoliko metara morao sam sjesti – zbog nedostatka snage i zraka.

Nedostatak snage i bolovi bili su i razlog zbog kojeg više nisam mogao obavljati svoje zadatke u crkvi. Više nisam čak niti bio u stanju odvesti se autom na odgovarajuća mjesta i tamo sjediti dva do tri sata. Bio sam radostan da su se drugi kršćani brzo iskazali spremnima umjesto mene propovijedati ili održavati sastanke za

mlade i proučavanja Biblije. Ali poneko bih se jutro pitao čemu da ustanem. Ionako nisam imao što raditi!

Kako je dobro da se Bog čak raduje kad sam bar spreman djelovati za njega, ali to ne mogu prenijeti u djelo. Primjerice, kralj David je htio sagraditi hram, ali nije smio. Bog ga je utješio riječima (1. Knjiga o kraljevima 8,18): “Naumio si podići Dom mojem Imenu, i dobro učini.” Za razliku od našeg društva, Isus Krist ne gleda samo rezultat mojeg djelovanja, nego i moju želju.

Borba je Božja stvar

Osim toga, odnos prema mojoj bolesti nije samo moja borba, nego je to prije svega Božja bitka. Ne radi se o mojoj časti, nego o njegovoj. Stotine ljudi promatra život Kerstin i mene. Čitaju naša okružna pisma, slušaju o nama, mole se za nas. Važno je da ti ljudi spoznaju: “Bog postoji! On pomaže! On život svoje djece drži pod kontrolom.” Kako će Bog doći do tog cilja, to je njegova stvar. Ili će mi opet dati snagu da u propovijedima i na druge načine govorim o njemu, i da mu aktivno služim. Ili će mi dati snagu da strpljivo ležim u krevetu – iz dana u dan. Ili će mi dati snagu da umrem i to sa stavom “Da, Oče! Neka bude tvoja volja!”. U svakom slučaju svi će vidjeti: “Bog živi!” A to je važno. To me opušta – to je njegova bitka!

Usprkos spriječenosti već su se uskoro otvorile nove mogućnosti za aktivnost koje su štedjele moja leđa. Na primjer, k sebi sam pozvao mlade muškarce iz grupe za mlade kako bismo razgovarali o radostima i brigama života. Uz to Wilfried Plock me po tko zna koji put u bolnici potaknuo da svoju životnu priču zapišem u knjizi. Sada je došlo vrijeme da konačno pređem na djelo: ubrzo sam nabavio prijenosno računalo kako bih mogao raditi u fotelji – i poluležećem položaju, radi rasterećenja kralježnice.

Pošto sam prevladao početne poteškoće, i fizički sam se počeo bolje osjećati. Duže od očekivanog sam se mogao zadržavati izvan kreveta. Jedan do dva sata podnevnog odmora su mi ipak bili potrebni. Inače sam puno sjedio u svojoj kožnatoj fotelji, radio sam na prijenosnom računalu ili čitao. Dok ne bih tri do četiri sata uspravno sjedio ili čak stajao, osjećao sam se zapanjujuće dobro – ne računajući lagane bolove u leđima, umrtvljene noge te stalan nedostatak zraka. Zahvaljujući svakodnevnoj gimnastici, hodao sam sve sigurnije pa sam na kraju mogao hodati i bez hodalice. To je opet povećalo moju mobilnost. Konačno sam opet mogao napustiti četiri zida i sudjelovati u društvenom životu. Osim toga sam bio u stanju kleknuti kako bih došao do donjih polica ili obuo cipele. Velika produžena ruka za hvatanje mi je olakšavala podizanje predmeta koji bi mi pali.

Tako je prijelaz 2002./2003. bio pod utjecajem zahvalnosti i radosti. Tri prijateljska bračna para slavili su s nama u Heddesheimu. Nakon ispijanja kave, otišli smo na grčku večeru, puno smo se smijali te smo godinu pozdravili s molitvom, prije nego što smo se u ponoć divili veličanstvenom vatrometu. Veselo društvo je činilo dobro! Šteta da je noć tako brzo prošla. Nakon udobnog produženog doručka 1. siječnja, putovi su nam se razišli.

Uz naše prijatelje radovali su se i liječnici dr. Beck, njegova pomoćnica gospođa Bartholomae te dr. Brust i njegova ekipa, zbog poboljšanog zdravstvenog stanja. Još prije dva mjeseca niti mi, a niti oni nismo se usudili niti sanjati o tako pozitivnom razvoju stvari. Tada se radilo o životu i smrti. Sada je bilo pitanje kako se nosim sa svojom invalidnošću.

Život s ograničenjima

Morao sam naučiti živjeti s trajnim ograničenjima. To mi je teško padalo. Primjerice, poslije molitvenog sastanka je trebalo pospremiti stolce. Svi su pomagali – osim mene. Ja nisam smio,

zbog uništene kralješnice. A lakše bi mi palo da sam se primio posla, nego to što sam morao promatrati druge kako rade. Nakon toga neki su nas prijatelji pitali: “Idete li još s nama na sladoled?” Teškog srca sam ih morao odbiti: “Nažalost ne, jer će me leđa kazniti za to!” To je boljelo! Kerstin i ja bismo tako rado bili s njima!

Još jedna svakodnevna scena: uvijek nas je posjećivalo mnogo ljudi i mi smo se tome jako radovali. Ali nakon tri sata dosegli bismo granicu moje opteretivosti. Iako sam znao da će naši gosti imati razumijevanja za to, teško mi je padalo reći: “Nije mi baš dobro. Biste li možda mogli otići?”

Čak je i kod kućanskih poslova bilo sukoba. Ja jako volim red. Zato mi je i važnije nego Kerstin da kanta za smeće nije prepuna, da je auto bar djelomično čist i da je stan pospremljen. Dok su moja leđa još surađivala, jednostavno bih se primio posla kada sam to smatrao potrebnim, ali sada sam bespomoćno stajao i razmišljao: “Hoću li zamoliti Kerstin da obavi te poslove, iako već ima posla preko glave. Ili ću ipak izdržati ako nije svaki poklopac na svojem loncu.” Često su me svrbjeli prsti da budem nerazuman i sam se primim posla. Vremena sam imao dovoljno. Ali leđa...

Bilo da sam se ujutro pogledao u ogledalo i vidio svoje od kortizona bolesno nateklo, izobličeno lice, bilo u šetnji gdje su me zaista više puta pitali: “Zašto hodate tako ukočeno?”, bilo da se radilo o nedostatku zraka, zbog čega sam se pri hodanju jedva kretao, bilo noću kad sam imao potrebu nastaviti spavati na boku umjesto na leđima, ali je razum ipak vikao: to bi moglo oštetiti tvoju kralješnicu, bilo da se radilo o planiranom kratkom odmoru s prijateljima u Salzburgu koji je propao jer bi mi vožnja bila prenaporna. Uvijek sam se iznova podsjećao na svoju bolest, koja mi je trajno oduzela pokretljivost, neovisnost i samostalnost.

Na rubu društva

Ali ne samo to! Invalidnost me smjestila na rub društva u kojem se zdravlje gotovo obožava. “Važno je da si zdrav”, često čujemo na rođendanima i proslavama. “Biti u formi i zdrav!” čitamo u časopisima. U svojoj sam se, kao teški bolesnik okolini, gotovo osjećao kao nusprodukt vrijedan žaljenja – prema motu: “Što slabiji, to manje čovjek.” Hvala Bogu da sam imao drugačije životne ciljeve od mase! Bogu sam vrijedan – a to je važno. Toga sam se uvijek iznova svjesno morao prisjećati kako ne bih postao očajan.

Na neki me način bolest učinila usamljenim. Iako me nije baš opterećivalo to što sam iz dana u dan morao satima sam sjediti kod kuće. Bilo mi je dovoljno što sam navečer i preko vikenda bio među ljudima. Osim toga sam s Kerstin ili dobrim prijateljima mogao otvoreno razgovarati o svojim nevoljama i osjećajima. Ali oni nisu nikada proživjeli nešto slično – kemoterapiju, bolove od tumora, ili ovisnost o lijekovima. Naravno da im je uvijek nedostajalo dublje razumijevanje.

Drugačije je bilo u razgovorima s oboljelima od raka. Sa Steffenom, koji je u međuvremenu nažalost umro od raka, sam se uvijek razumio i bez mnogo riječi. Trebao sam se samo priključiti grupi za samopomoć kako bih obnovio takve susrete, ali to nisam htio. Kakva bi bila posljedica? Previše bih se vrtio oko sebe, oko svojih osobnih potreba, problema i strahova. Ne, htio sam iskoristiti svoje vrijeme i svoju malu snagu kako bih služio drugima, a ne sebi.

San o “normalnom životu”

Zbog toga sam se pretežito kretao među zdravima što je imalo svoju cijenu: s vremena na vrijeme sam sanjao da postanem sličan njima – posve “normalan”. Sanjario sam pred Kerstin:

“Bez bolesti sada bih već sigurno bio docent na visokoj školi. Posao bi bio poticajan i zabavan. Zarada bi bila dovoljna da bih prehranio tebe i djecu. Mogla bi se prvenstveno posvetiti odgoju. I imali bismo dovoljno slobodnog prostora da budemo aktivni u crkvi.” Kerstin je rekla: “To bi sigurno bilo ugodnije od našeg sadašnjeg života. Ali to je tako daleko da si teško mogu zamisliti kako bi konkretno izgledala naša svakodnevnica. Usprkos svim problemima, ja sam zadovoljna.”

Kad smo Kerstin i ja u nedjelju stigli na bogoslužje, najčešće bi nam poklonili posebnu pozornost. Više članova crkve bi nam prišli i pitali: “Kako si ti, Kerstin? A ti, Nobby?” Radovali su se s nama kad su se stvari poboljšavale, i patili su s nama kada smo morali proći kroz teške faze, strahovali su s nama za budućnost. Ta nam je naklonost činila dobro, ojačavala je osjećaj da smo voljeni, ali, s druge strane, smo mi u tom kontekstu sanjali da budemo “potpuno normalni”.

Kako bismo se suprotstavili daljnjem propadanju koštane tvari, svaka tri tjedna sam dobivao infuziju. Tom prilikom me dr. Brust pitao: “Kako se nosite s udarcem da vas sad moraju njegovati?” Odgovorio sam: “Bespomoćnost i slabost mi padaju teško. Bez pomoći Kerstin ujutro uopće ne bih mogao ustati iz kreveta! Ali tu se ništa ne može promijeniti pa pokušavam situaciju prihvatiti iz Božje ruke kako bih iz nje izvukao najbolje.” Kerstin je dodala: “Imamo puno posjeta i potpore i od prijatelja iz crkve. To nam jako pomaže!” Dr. Brust je pridodao: “Zapravo ste i primjer kako se može nositi s teškom patnjom!”

Tvoj sam

Očito smo Kerstin i ja prema van djelovali relativno jako. Kako smo često već čuli: “Zaista se uzorno nosite sa svojom situacijom!” Ja sam se, za razliku od toga, osjećao vrlo slabim. Dietrich Bonhoeffer je taj kontrast opisao u pjesmi “Tko sam ja?”.

Izvukao sam neke stihove iz te pjesme i preformulirao ih tako da izražavaju moje osjećaje: “Oni kažu da nastupam opušteno i vedro. Kažu da ravnodušno nosim nesretne dane, sa smiješkom i ponosom, kao onaj tko je navikao pobjeđivati. Jesam li ja zaista ono što o meni govore? Ili sam samo ono što i sam znam o sebi: ispunjen čežnjom, bolestan, u borbi za zrak; tjeran iščekivanjem velikih stvari; umoran i prazan za molitvu, zahvaljivanje, stvaranje; trom i spreman pozdraviti se sa svime. Tko sam ja? Ovaj ili onaj? Jesam li danas ovaj, a sutra netko drugi? Jesam li oboje istovremeno, pred ljudima licemjer? A pred sobom turobni slabić? Tko sam ja? Tko god da jesam, ti me poznaješ. Tvoj sam, o Bože!”

U svim usponima i padovima, u svojim sam mislima znao: “Tvoj sam, o Bože!” I to me držalo: tiho zajedništvo s Bogom! Što su snage više nestajale, što sam se lošije osjećao, što sam više bio upućen na pomoć drugih, što sam bliže bio smrti, toliko sam više vremena provodio u čitanju Biblije i molitvi.

Vjera za drugog

A kada sam bio preumoran ili previše prazan za čitanje i molitvu? Mogao sam biti siguran: drugi kršćani, čitave crkve mole za mene. Posebno me dirnulo kada su djeca molila za mene. Moj prijatelj Wolfgang mi je pričao o petogodišnjem Julianu koji je, baš kao i njegova braća i sestre, svaki dan molio za mene, često i više puta – iako me nije poznao. On to čini nepozvano otkada je od svojih roditelja čuo koliko mi je loše. A Julian nije pojedinačan slučaj!

Naš prijatelj Hartmut je skupio nekoliko mladih ljudi koji su se redovito nalazili kako bi molili posebno za još jednog oboljelog od raka i za nas. Markus je tom krugu napisao: “Razmišljali smo o smjeru naših molitava i nismo vidjeli razlog da ne molimo za izlječenje. Pavao je molio za izlječenje dok mu Gospodin

nije dao jasan odgovor i objasnio mu razlog njegove slabosti (2. Korinćanima 12,8). Mojsije je molio za to da smije ući u Obećanu zemlju, sve dok mu Bog to nije zabranio (Ponovljeni zakon 3,25.26). Čak je i Gospodin Isus u Getsemanskom vrtu izrazio vlastitu želju (Matej 26,39): ›Oče moj, ako je moguće neka me mimoide ovaj kalež!‹ Zato i mi želimo, do odgovora s neba, moliti za izlječenje.”

Jako me ohrabrila sigurnost tih kršćana. Ojačala je moju nadu da bi me Bog još mogao izliječiti. “Moliti nije jednostavno”, razmišljao sam. Treba razviti osjećaj za to da svemogućem i jedinom Bogu pristupimo s očekivanjem, ali da s druge strane pustimo vlastitu volju. S obzirom na moju bolest, smatrao sam ispravnim hrabro moliti za izlječenje, i to do negativnog odgovora odozgo – sve dok mi Bog jasno ne pokaže da to nije njegova volja.

Usprkos odvažnih molitava, Bog je bar trenutno svoju moć htio pokazati kroz pomoć u nevolji, a ne kroz čudo izlječenja. Dobra poznanica iz crkve vidjela je to slično. Zapisala mi je svoju molitvu koja me vrlo dirnula: “Dragi Gospodine Isuse, mi tako često molimo za čudo. Pa koliko smo već postali slijepi. Ti si na Norbertu napravio tako veliko čudo, a mi ga ne prepoznamo. Pred svojim smo očima mogli vidjeti kako ti je postao sve sličniji, a to je uvijek iznova jedno od najvećih čuda koja možeš učiniti. Kroz patnju, i to kroz tešku patnju si se proslavio na njemu. Kroz njega si drugima pokazao da u toj tami ima svjetla. Koliko je ljudi kroz Norbertovu bolest pronašlo tebe, saznat ćemo tek u nebu. Gospodine, daj da u svojim srcima spoznamo da smo cijelo vrijeme doživljavali stvarna čudesna. Tvoji putovi nisu naši putovi. Amen.”

Između napetosti i opuštanja

Početkom travnja 2003. ponovno sam osjetio kako sam lomljiv. Bilo je to poput novog susreta sa smrću, koliko sam bio iscrpljen,

slab i u bolovima. Osim toga, ovaj put su izgledi da ćemo pronaći dobre lijekove za bol bili puno manji. Dodatno uzimanje Subutexa nije učinilo mnogo. A kada bih povećao dozu lakših tableta protiv bolova, tumor me doslovno ismijavao, jer su one djelovale poput poslovične kapi na vrućem kamenu. Znači, trebalo je stisnuti zube i nadati se da će uskoro biti bolje. S bolovima su se vratila i teška pitanja: “Hoću li uskoro biti paraliziran? Kako ću podnijeti to što više neću osjećati noge i veći dio trupa, što ću izgubiti kontrolu nad mokrenjem i pražnjenjem crijeva, pa ću još i više nego sada biti ovisan o Kerstin i drugima?”

Svakodnevno sam se borio s činjenicom da sam bespomoćan prema svakoj aktivnosti tumora. Ali o meni ovisi kako ću na to reagirati. Kad sam bio umoran – ni za što u stanju, kad sam se osjećao loše ili skućeno, mogao sam se sve dublje i dublje zaplirati u negativne misli. Ili sam im se mogao suprotstaviti i reći: “Dosta! Sad ću pokušati nastaviti raditi na svojoj autobiografiji, a ako se neću moći koncentrirati, leći ću u krevet i spavati.”

S vremenom sam naučio pronaći pravu ravnotežu između napetosti i opuštanja. Ponekad sam se usprkos umoru morao prisiliti na rad. Drugi put je bilo bolje da si priuštim potrebni mir, umjesto da se mućim!

Sljedećih proljetnih mjeseci, kao i obično, stvari su se poboljšavale. Uz uobičajena raspoloženja raka, vrijeme je tu igralo važnu ulogu. U meni se nalazilo nešto poput proročkog kalendara, koji je prognozirao svaku promjenu vremena. Čim bi se promijenili temperatura, tlak zraka ili vlažnost, ja bih to osjetio u obliku bolova i umora.

Tijekom vrućine od lipnja do kolovoza 2003. moje se u korzet odjeveno tijelo strašno znojilo. Nije mi preostalo ništa drugo nego da preko dana ostajem u stanu. Društveni život počinjao je tek kasno poslijepodne. Ali što su znojenje ili moja uzetost

bili u usporedbi s jakim bolovima, teškim disanjem i krajnjom iscrpljenošću kroz koje sam već morao proći? Krajem prošle godine Kerstin i ja se nismo usudili niti sanjati da ćemo moći uživati u ovom ljetu. Ali Bogu ništa nije nemoguće!

[32] Bog gradi kuću mog života

Bog nije samo svemoćan. On je i beskrajno velik – prevelik za moje ograničeno razmišljanje. Do toga sam u međuvremenu došao: niti unatrag gledano ne mogu u potpunosti shvatiti Božje putove, pa ne mogu niti pretpostaviti što on namjerava sa mnom. On uvijek iznova pokazuje nove mogućnosti o kojima ja nisam čak ni povremeno razmišljao.

Zaista sam u svojih 13 godina kršćanskog života Boga često krivo procjenjivao. Ipak smatram da je bilo ispravno suočiti se sa pitanjima zašto i čemu, jer bih se inače spustio na razinu života beživotnog kršćanina.

Umjesto toga Bog je na meni radio, mijenjao me, otprilike kako to opisuje engleski pisac George MacDonald (1824-1905) u jednoj svojoj usporedbi: recimo da sam ja živa kuća. Bog je ušao u tu kuću jer ju je htio rekonstruirati. U početku sam još razumio što je sve radio. Sređivao je cijevi i popravljao štetu na krovu. Budući da sam znao da je vrijeme za te popravke, to me nije iznenađivalo. Ali odjednom je počeo lupati po kući tako da je to bilo krajnje bolno, a osim toga se i činilo besmislenim. Što to on namjerava? On je gradio posve drugačiju kuću od one koju sam ja zamišljao; ovdje je dodao zid, tamo je napravio spuštenu strop, gradio je tornjeve i izrađivao dvorišta. Ja sam vjerovao da će on iz mene napraviti malu zgodnu kućicu. Ali on je htio urediti palaču.

Kad se osvrnem unatrag, razumijem zašto nas Isus Krist poziva da obračunamo troškove prije nego što postanemo kršćani. Mi

ne moramo doći k njemu, ali kada dođemo, moramo računati s time da će on posao obaviti do kraja! Bog od svoje djece želi učiniti nešto veličanstveno. Na kući mojeg života sada je radio već godinama. To još sigurno nije palača. Ima tu još puno posla – kad samo razmišljam o svojim karakternim slabostima. Ovdje na zemlji nećemo nikada biti savršeni, ali Bog nas želi što je dalje moguće. Zato život s Gospodinom Isusom ostaje napet. On ne postupa po “receptu F”, nego za svako svoje dijete ima individualni put kako bi od njega napravio palaču. Kod njega je svatko original. Ti si ti! Ja sam ja! Bog nikoga u prošlosti nije vodio kao mene. I nikoga u budućnosti neće voditi poput mene.

Kod nekih prevladava radost, a kod mnogih bol. Nitko tko prihvati Isusa Krista kao svojeg osobnog Spasitelja ne smije biti iznenađen ako ovdje na zemlji mora patiti. Netko prolazi kroz nevolje u obitelji, a drugi u poslu. Neki pate jer su kršćani, drugi su depresivni ili bolesni. Isus Krist kaže o tome nešto u smislu (Ivan 21,22): “Nemoj gledati na druge! Ti me slijedi!” Na to želim ohrabrivati: Slijedi Gospodina koji te je volio do smrti! Ništa nije preskupo da bih mu se povjerio!

Usprkos svim bolovima koje sam posljednjih godina morao podnijeti, od srca mogu posvjedočiti: čak i da je put s Kristom kao Gospodinom teži nego put bez njega; čak i da znam da nikada ne bih dobio rak da nisam postao kršćanin; čak i kad bi mi netko jamčio doživotno zdravlje, pa čak i cijeli svijet – nema te zemaljske sreće koju bih mogao zamijeniti za život i smrt s Isusom Kristom.

Kako će Bog dalje pisati moju biografiju, kako će dalje raditi na meni, ostaje njegova tajna. S liječničkog stajališta, moja je smrt pred vratima. Samo Božji nadnaravni zahvat ju može otkloniti. Jako bih se radovao da mogu biti izliječen, zdrav i da mogu ostarjeti s Kerstin. Ali budući da sam siguran da Bog ne radi pogreške,

mogao bih iz njegove ruke prihvatiti i daljnje propadanje mojeg tijela i skorou smrt. Moja je želja da se ispuni njegova volja!

Dietrich Bonhoeffer je osjećao nešto slično kada je među zatvorenicima kratko prije transporta na smaknuće održao još jedno bogoslužje koje je zaključio riječima: “Ako je ipak tvoja volja da nam još jednom pokloniš radost na ovom svijetu, na sjaju njegovog sunca, tada nam pomози da se sjetimo ovog teškog iskustva, da od sada naš život pripada potpuno tebi. Ali što god bilo, daj da to zahvalno i bez drhtanja prihvatimo iz tvoje dobre ruke.”

To je i moj cilj: bez obzira na to što će doći, neovisno o tome koliko ću još dugo živjeti – dani koji su mi još preostali, pripadaju samo Isusu Kristu. Neka nastavi raditi na kući mojeg života onako kako on to smatra dobrim, čak i ako mi to donese još više boli! To kažem tako otvoreno jer sam čvrsto uvjeren: moj Gospodin će mi i u budućnosti jednako pomagati, jednako će me čuvati od ogorčenja i očajanja, kao što je to činio i u prošlosti. On me voli.

Njemu je predana sva moć u nebu i na zemlji. Zato me on sigurno neće pustiti iz ovog života dok ne ispunim svoju zadaću, prije nego što postanem ono što on od mene želi učiniti. A kada dođe vrijeme, radujem se što ću smjeti otići kući k njemu.

Sada je već ponoć. Svijeća je već skoro izgorjela, čaše s vinom su gotovo ispijene, fina hrana pojedena. Gosti se pozdravljaju. Moja draga žena Kerstin i ja odlazimo u krevet, zahvaljujemo Bogu za ovaj divni dan i zadovoljno tonemo u san – usprkos svemu.

[33] Pogreb

Nürnberg, 29. srpnja 2005.

“Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!”

Filipljanima 1,21

Draga Kerstin,

Draga obitelji Ammon, draga obitelji Fünfsinn,

Draga braćo i sestre, dragi Norbertovi prijatelji i poznanici

Iako je Nobby do kraja vjerovao u to da Bog po pitanju njegove bolesti može učiniti čudo, ipak se praktično pobrinuo za svoj mogući pogreb. Prije nekoliko tjedana sjedili smo zajedno i Norbert je za ovaj čas poželio da govorim o jednoj Pavlovoj rečenici. Nalazimo je u Novom zavjetu, u Poslanici Filipljanima 1,21. Tamo stoji:

Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!

Ovih nekoliko riječi ukratko opisuje životnu filozofiju apostola Pavla. Otkad se i sam susreo s uskrslim Kristom, on više nije živio za novac, ugled ili čast, nego se sadržaj njegovog života sastojao u tome da voli i časti Krista.

Pavao riječi “živjeti” i “umrijeti” izgovara u jednom dahu. Točnije, između njih se nalazi samo sedam slova: “život” i “smrt” u realnom su svijetu vrlo bliski.

“Umrijeti je dobitak”. Ova Pavlova izjava se obično tumači kao da je Pavao imao želju umrijeti, odnosno, kao da je čeznuo za svojom smrću. Jer kroz smrt se nadamo udjelu u višem, boljem, slavnijem i, iznad svake mjere, ljepšem svijetu, a prije svega tome što ćemo stvari koje su nam teške u ovom svijetu ostaviti

iza sebe. Je li Pavao tako razmišljao? Je li bio umoran od života i željan smrti? Zar smrt nije više gubitak nego dobitak?

Nobbyjeva smrt, primjerice, je veliki gubitak – za Kerstin, za Norbertove roditelje i braću i sestre, rodbinu, prijatelje i poznanike, za crkvu u Mannheimu, za njegovog prijašnjeg poslodavca – pa, mislim da mogu slobodno reći – za sve nas.

Nije li smrt čak i za Norberta bila gubitak? Pa najprije je izgubio zdravlje, pa se morao odreći nekih planova i ciljeva – a sada, na kraju, i svojeg života.

Norbert sigurno nije čeznuo za smrti. On je volio živjeti. Voli je biti oženjen za Kerstin. Volio je planine i sport.

A kako se tek znao radovati dobrom jelu ili šalici dobre kave!

Ali najispunjeniji je bio kad je mogao služiti svojem Gospodinu. Norbert je volio posjećivati ljude i rado je pripremao biblijske radove ili propovijedi. – Svega toga sada više nema. Zar Nobbyjeva smrt nije gubitak na svim poljima?

Zar sada u zraku ne vise neizgovorena pitanja:

- Zašto je morao otići već sa 37 godina?
- Zašto je kao kršćanin morao tako dugo i teško trpjeti?
- Zašto se Bog nije umiješao unatoč tako mnogobrojnim molitvama?
- Što sada ima od svoje vjere?

Ja, doduše, mogu itekako razumjeti ta pitanja – ali na njih ne mogu odgovoriti. Ipak, jedno znam: da je Bog ljubav i da on ne radi greške. Bog je bio i još je “in control” – čak i kada mi potpuno ne razumijemo njegove postupke.

Znam za roditelje koji su izgubili dijete. U svojoj boli su na nadgrobni spomenik stavili samo jednu jedinu riječ: Zašto? Nekoliko godina kasnije klesara su zamolili da doda još dvije riječi. Sada tamo piše: Bog zna zašto!

Možda neki od nas - i u vezi s Norbertovom smrću - već sada mogu u vjeri reći: Bog zna zašto. Možda će kod nekih drugih za to još trebati mnogo vremena.

Mi, stanovnici zemlje gubitak drage bliske osobe najprije vidimo iz naše ljudske perspektive. Mi smo izgubili muža/ženu, oca/majku, brata ili sestru. Ali kao kršćani bismo smrt naših dragih usnulih trebali promatrati prije svega iz perspektive Isusa Krista!

Nobbyjev odlazak kući je za Krista prije svega uslišenje molitve koju je on molio u sjeni križa, u getsemanskom vrtu:

“Oče, hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, da i oni budu sa mnom: da gledaju moju slavu...”

Kada naši dragi dođu k njemu, tada Gospodin Isus vidi plod muka koje je prošao u patnji i smrti na križu, tada je uslišana njegova molitva iz Getsemanija!

Nadalje, trebamo razmisliti i o tome što to znači za umrlog. On je otišao kući vidjeti Kralja u njegovoj ljepoti. Sada je zauvijek oslobođen grijeha, bolesti, patnje i boli. Odande gdje je sada sigurno više nikada ne bi htio otići.

Netko je te veličanstvene istine jednom izrazio ovako:

“U trenutku kada kršćani umru, oni su u raju. Njihova je borba gotova. Patnja je prošla. Prošli su kroz tamnu dolinu smrti. Ispili su posljednji, gorki kalež koji nam je grijeh spravio. Stigli su na mjesto gdje više nema boli niti suza. Mi im nikako ne bismo trebali željeti da se vrate. Ne bismo trebali plakati nad njima, nego nad sobom.”

Za nas Norbertova smrt znači bol i tugu. Ali ako smo pravi kršćani, koji poznaju i vole Gospodina Isusa, onda se ne moramo utopiti u tuzi poput ljudi koji nemaju nadu. Mi znamo da su naši dragi usnuli kod Krista. Znamo da on sada gleda onoga kome se predao i koji je ovdje bio njegov život.

Mi, vjernici, na kraju isto tako znamo da je naša odvojenost samo kratkotrajna, a zatim ćemo se opet vidjeti u našoj domovini, u nebeskom svjetlu. I bit ćemo zauvijek s Gospodinom. “Ta meni je živjeti Krist, a umrijeti dobitak!”

Vidimo, dakle, da smrt nije općenito dobitak za svakog čovjeka, nego samo za one kojih se tiče ova naša izjava: ako je Krist tvoj život, onda će i smrt biti tvoj dobitak. Ali ako ga ne poznaješ,

ili ga čak i odbacuješ, ako je ovaj vidljivi, prolazni svijet tvoj život, onda će tvoja smrt jednog dana postati najveća katastrofa u tvojem životu! Ne smijemo zaboraviti što Biblija kaže na drugom mjestu: “...ljudima je jednom umrijeti, a potom na sud” (Hebrejima 9,27).

Poslije smrti čovjeka slijedi sud živog Boga. Htjeli mi to ili ne, tako kaže Bog. A Bog se uvijek držao onog što je i rekao. Za one koji umru nepomireni - to znači da ne raščistite svoje račune s Bogom - smrt nije dobitak, nego ravan put u strašan, vječni sud.

- Ako je tvoj posao tvoj život, tada će ti smrt biti gubitak - jer se time više nećeš moći baviti!
- Ako je bilo koji čovjek bio sadržaj tvojeg života – isto tako!
- Ako su novac i posjed tvoj život, onda će tvoja smrt neizbježno biti gubitak – je sve ćeš morati ostaviti ovdje! Kao što znamo, posljednja košulja nema džepova.

Na početku Heidelberškog katekizma iz 1563. postavlja se pitanje: “Koja je tvoja vječna utjeha u životu i smrti?” – a potom slijedi odgovor.

“Da tijelom i dušom, u životu i smrti više ne pripadam sebi, nego mojem vjernom Spasitelju Isusu Kristu.”

Dakle, to je odlučujuće pitanje u trenutku naše smrti – ne koliko nam pripada, nego komu mi pripadamo! Pripadamo li moćima kaosa smrti, grijehu, paklu, đavlu i svijetu – kako ih je Luther nazvao - ili pripadamo Kristu?

Stoga sve ovisi o tome da se ovdje u ovom životu povjerimo Isusu Kristu kao Gospodinu. Tada, naime, možemo znati da ćemo i u smrti pripadati Kristu. Ako je Krist postao naš život, onda je i smrt naš dobitak.

Pripada li tvoj život Isusu Kristu? Znaš li to sigurno?

Postojao je dan kada je Norbert svoj život odlučno povjerio Isusu Kristu. Norbert je prije toga spoznao da je u njegovom životu postojala krivnja i da nikada ne bi mogao opstati pred svetim Bogom. Ali zatim je razumio radosnu vijest o zastupničkoj smrti

Spasitelj i prihvatio je Krista kao GOSPODINA i SPASITELJA. Drugim riječima: Norbert se obratio. Norbert je postao kršćanin, a Krist je postao njegov život. Ja to mogu posvjedočiti jer sam Norberta poznao dovoljno dugo i uvijek sam iznova u njemu vidio Krista.

Vjerujte mi, molim vas: protivim se tome kada se na pogrebima umrli idealiziraju. I Nobby je bio čovjek kao i mi sa svim mogućim pogreškama i slabostima. Ali ipak moram reći da je Gospodin koji je u njemu živio uspio oblikovati prekrasan karakter. Najviše sam se divio Norbertovoj iskrenosti i poniznosti. To se jako lijepo vidi i u njegovoj knjizi. Kako on tamo iskreno piše o svojim pogreškama i slabostima! On se posve umanjuje, ali svojeg Gospodina čini vrlo velikim. Krist je bio njegov život. On je htio proslaviti NJEGA – čak i godinama teške bolesti, htio je graditi njegovu crkvu. Krist je postao svrha, cilj i sadržaj njegovog života. Stari, sebični život je velikim dijelom prestao postojati. Norbert je živio iz Krista i za Krista. Božji Sin je obogatio njegov život. Zato, i samo zato što je Krist bio njegov život, smrt mu je sada dobitak.

Kada je prije oko stotinu godina potonuo brod “Kraljica Irske”, mnogi su ljudi izgubili svoje živote, a između njih i 109 časnika Vojske spasa. Niti jedan od njih nije obukao pojas za spašavanje. Preživjeli su kasnije pričali kako su ti hrabri ljudi, vidjevši da nema dovoljno pojaseva, skinuli svoje i davali ih drugima govoreći: “Ja poznajem Isusa Krista pa je bolje da ja umrem nego vi!”

Zato su i mučenici na Baltiku, koji su u vrijeme Sovjetskog Saveza bili odvođeni na stratišta zbog svoje vjere, govorili: “Pozdravite nam umiruće - mi odlazimo u život!” To sigurno nije bio crni humor, nego sjajna sigurnost koja je mogla trijumfirati oči u oči sa smrću.

Ah, volio bih da svi ovdje naučimo što znači: “Krist je moj život!”

Draga Kerstin, na kraju želim tebi uputiti nekoliko osobnih riječi.

Mnogo si godina vjerno pratila, brinula se i na kraju i nje govala Norberta. Sada ćeš trebati prikladno vrijeme mira da sve to preradiš u sebi, ali i drage ljude koji će za tebe moliti i koji će sada tebe pratiti i biti ti pomoć u svakom pogledu. Možda danas još uopće ne znaš kako će se nastaviti tvoj život bez Norberta. Zato ti želim doviknuti ohrabrujuću izjavu Dietricha Bonhoeffera:

“Samo Isus Krist zna kamo vodi put. Ali mi znamo da će to biti put milosrdan iznad svake mjere.” Čvrsto se drži toga u vjeri!

Norbert više nije s nama. On je otišao kući k svojem Gospodinu. Za tu smo spoznaju – usprkos svoj boli - jako zahvalni.

Ali mi smo svi još ovdje. A Norbert nam izborom svojeg teksta za pogreb šalje pitanje: Je li Krist već postao naš život? Hoće li smrt jednog dana biti dobitak? Što ćemo učiniti sa svojim prirodnim životom, koji danas još posjedujemo, ali bismo ga već sutra mogli izgubiti?

A mi, koji poznajemo Krista: Je li ON još uvijek naš život? Je li naše srce ispunjeno NJIME? Znam da bi se Norbert sigurno radovao kada bismo se ozbiljno pozabavili tim pitanjem.

Wilfried Plock, Hünfeld

[34] Pismo prijateljima

Tjedan dana nakon Norbertove smrti, njegova žena Kerstin je prijateljima napisala ovo pismo. Uz njenu dozvolu ovdje donosimo nekoliko izvadaka.

Edingen, 3. kolovoza 2005.

Dragi prijatelji!

Teški su tjedni iza Nobbyja i mene. Htjela bih vas malo uključiti i ovim pismom zaključiti naš niz okružnih pisama. Najčešće ih je pisao Nobby, ali sada to moram učiniti ja.

(...)

Posljednji dan

U četvrtak navečer Nobby je opet molio za svoje skoro spasenje. Bila je to njegova posljednja (glasna) molitva i Bog ju je uslišao brže nego što smo mislili. Nobby je to ipak očekivao. U utorak mi je rekao da će za tri dana umrijeti i da me u ta tri dana posebno treba u svojoj blizini. Dobro sam zapamtila tu izjavu, ali nisam niti slutila da se tom svojom prognozom (to nije bila prva) poprilično približio stvarnosti. Od utorka do četvrtka je ujutro posebno teško disao. U petak ujutro još se pogoršalo. Kućna liječnica je malo promatrala Nobbyja i zatim nam predložila da nazovemo bolnicu i pitamo mogu li još isti dan primiti Nobbyja. Hvala Bogu da se voditelj bolnice upustio u to. U 16 sati stigli smo u bolnicu gdje su nas ljubazno primili. Nobbyju je bilo laknulo i bio je radostan što je tamo. Odmah je zaspao. Tako mirno posljednjih tjedana nije niti jednom spavao! I ja sam bila radosna što smo u bolnici.

Konačno sam malo mogla prebaciti medicinsku odgovornost, koja me povremeno vrlo opterećivala. Oko 20 sati stigli su i Nobbyjevi roditelji. Nobby se probudio i nakratko sjeo na rub kreveta. Sestra mu je dala injekciju morfija, budući ja opet počeo teško disati. Nobby je uživao u posljednjoj “zemaljskoj” radosti, buketu suncokreta kojeg su mu donijeli. Oko 21 sat je zaspao. Nismo niti slutili da se više neće probuditi. Njegovi roditelji su otišli oko 22.30. Budući da je Nobby tako mirno spavao, nisu ga htjeli buditi. Da ga se više ne može probuditi, primijetila sam tek pola sata kasnije kad sam htjela leći na sklopivi krevet odmah pored njegovog kreveta. Te sam noći još malo spavala, budući da sam mislila da neće tako brzo umrijeti. Ali ujutro sam po sve dužim pauzama u disanju primijetila da je ostalo još malo vremena. Pošto sam najprije bespomoćno sjedila pored njega i nisam mogla niti htjela shvatiti, nakon nekog sam vremena intenzivno molila Boga da uskoro uzme Nobbyja. On je to i učinio. Ruku sam mu držala na pulsu, kada je u 5.25 prestao kucati.

Kako sam radosna i zahvalna bila, što sam mogla biti tamo i da smo još stigli u bolnicu. Boravak u bolnici je bio velika pomoć je su se suradnici tamo posve suvereno nosili s ovom situacijom. Ja sam bila posve zbunjena i bilo je dobro u blizini imati ljude koji su vladali situacijom i prenosili mi sigurnost.

Sjećanje na te sate strašno je bolno. Ali velika mi je utjeha vidjeti da je Bog očito “upetljao svoje prste” što se tiče trenutka smrti: Nobbyjevi roditelji su još bili u Edingenu. Da su problemi s disanjem došli tek 1 ili 2 dana kasnije, oni više ne bi bili blizu. Za mene – a i za njih – je bilo važno i utješno što su mogli brzo doći. Wilfried Plock, Nobbyjev “propovjednik” za pogreb, baš je tog jutra htio otputovati iz Fulde u Karlsruhe (što inače radi rijetko!) pa je prolazio pokraj Heidelberga te je putem svratio u bolnicu gdje nas je utješio, a odmah smo se mogli dogovoriti oko svih važnih stvari. Moji roditelji su to jutro zapravo htjeli otputovati u Maleziju, jer se moj brat tjedan dana kasnije tamo trebao vjenčati. Hvala Bogu da oni već nisu otputovali, jer sam ih u tim teškim

danima zaista trebala! Let su bez problema mogli odgoditi za 6 dana tako da su još na vrijeme došli na svadbu mogjeg brata. Budući da su sljedeći tjedan trebali biti na godišnjem odmoru, u trgovini su se pobrinuli za zamjenu, tako da je majka mogla ostati sa mnom do utorka, što mi je naravno činilo dobro. Mogla bih još nabrajati. Te “slučajnosti” mi pokazuju: God is in control!

(...)

Jako sam zahvalna što me je Bog nosio u posljednjih nekoliko tjedana, ali i gotovo 7 godina braka. Usprkos svojoj boli, imali smo dobar brak. Zbog toga je rastanak utoliko teži, a tu duboku tugu može osjetiti samo netko tko je izgubio voljenu osobu. Puno je teže nego što sam zamišljala. Ali nisam beznadno očajna, već uvijek iznova pogledam u Bibliju i dopuštam Bogu da me tješi. A vjerojatno trebamo proživjeti neke zle stvari da bismo iskusili Božju utjehu i mir, koji zaista nadilazi svaki razum.

Još je dodatna utjeha saznanje da Nobbyja sada zbog svega što je propatio tješi sam Bog i da mu sigurno ne nedostaje ništa odavde!

Nikada nisam bila toliko svjesna stvarnosti smrti i “onostranog” i nadala sam se i molila za to da taj tužan doživljaj ostavi trajan utjecaj na moj život te da buduće odluke donosim s obzirom na sve bližu vječnost.

Vrlo sam radosna da sam brzo otkrila kako da uredim svoju svakodnevnicu. Svaki dan sam trebala dobru mješavinu samoće, rada da odvratim misli i druženja s dragim ljudima. Tako je bar sada. Ako imam dovoljno vremena za sebe, onda sam ostatak vremena uglavnom dobro. Hvala Bogu da sam od samog početka mogla dobro spavati.

Mnogi me pitaju što će sada biti dalje. To mogu vrlo jednostavno odgovoriti: “okvir” se ne mijenja. Ostat ću u ovom stanu i na istom radnom mjestu. Vrlo sam zahvalna da je to financijski moguće jer

bih skoro svaku dodatnu promjenu teško podnijela. Hoću li već ujesen nastaviti studij, odlučit ću kratko prije toga. Jednostavno još ne znam hoću li izdržati opterećenje dodiplomskih ispita na kraju sljedećeg semestra. Vjerojatno ću uskoro nastaviti našu biblijsku grupu. Lijepo je da nam se želi pridružiti još jedna kolegica, kao rezultat intenzivnog razgovora o umiranju i smrti.

Sada mi samo još preostaje da vam svima kažem veliko HVALA. Mnogi od vas ste nas uvijek iznova ohrabivali na vrlo kreativne načine. Mnogi su nam pisali ili nazivali i na taj nam način dali do znanja da ste prijatelji koji neće pobjeći kada bude teško. A vjerojatno je većina vas našu nevolju donosila pred Boga. Uvijek smo bili zadivljeni tom ustrajnošću u molitvi. Znam da su te molitve uslišane čak i ako nije došlo do željenog izlječenja. U svakom slučaju nije došlo do onoga čega se Nobby toliko bojao: gušenja pri punoj svijesti! A bio je pošteđen i nepodnošljivih bolova na kraju svojeg života.

Od srca želim zahvaliti i svima koji su sada nakon Nobbyijevog odlaska kući poštom ili e-mailom izrazili svoju sućut. Bilo je dobro čitati te mnoge drage, dobro sročene retke. Puno hvala i za vaše velikodušne donacije za dječji dom. Do sada je već skupljena velika svota koja će biti od pomoći u radu u Rumunjskoj. I na taj način vi ste izrazili svoje poštovanje prema Nobbyju i meni!

Radujem se što ću vjerojatno s većinom vas moći ostati u kontaktu! Zato se sada opraštam riječima: doviđenja!

Bog vas blagoslovio!

Vaša Kerstin

Crkva Radosne vijesti
Marulićev trg 17
HR-10000 Zagreb
www.crkva-radosne-vijesti.hr
www.soulsaver.hr